

ONTWERP

VS 1a: 17/01/2012

WestLandWELLS

door FEMKE SCHAAAP

in opdracht van
GEMEENTE AMSTERDAM,
STADSDEEL ZUID

BELEIDSADVISEUR KUNST & CULTUUR:
ANITA H.S. FRANK

Femke Schaap
Beukenplein 19-4
1092 BB Amsterdam
06-40432131
femkeschaap@wish.net
www.femkeschaap.nl

INHOUD

Behoort bij besluit van
het Dag. Bestuur d.d.

25 JAN. 2012

XXXXX

21 MAART 2012

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Zuid

30 3533 - 2012

- 1) PROJECTPLAN; ANITA H.S. FRANK en FEMKE SCHAAAP
 - 1.a) Samenvatting van het project
 - 1.b) Inhoud, doel, doelstelling(en) en doelgroep(en) van het project
 - 1.c) Belang voor Amsterdam
 - 1.d) Publieksbereik
 - 1.e) Communicatieplan voor het project
 - 1.f) Werkwijze en organisatie van het project
 - 1.g) Dekkingsplan
 - 1.h) Korte beschrijving van de uitvoeringsorganisatie
 - 1.i) Biografieën van de betrokkenen

- 2a) ONTWERPBESCHRIJVING; FEMKE SCHAAAP
- 2b) TOELICHTING OP MIJN WERK; FEMKE SCHAAAP
- 2c) MOTIVATIE; FEMKE SCHAAAP

- 3 ONTWERP
 - 3a) Plattegrond, verkeersroutes, projectielokaties
 - 3b) Ontwerp
 - 3c) Materiaal, Tekening en Huid
 - 3e) Filmbeeld en Projectie
 - 3f) Techniek en Onderhoud
 - 3g) Maatvoeringen
 - 3h) Planning

- 4) Bijlage: Kunsteducatie
- 5) Bijlage: Begroting

Impressie - detail van de projectie

1.a PROJECTPLAN

SAMENVATTING VAN HET PROJECT

De vernieuwing van de Theophile de Bockstrook in Zuid vormt de directe aanleiding voor de opdracht aan kunstenaar Femke Schaap. Dit tot voor kort gesloten gebied tussen Westlandgracht en het Vondelpark verandert door de komst van de "brede school" de Bockesprong en de ontwikkeling van een nieuw groen gebied in een moderne stedelijke omgeving. Een vrijliggend fietspad zal de zuidzijde van het Vondelpark en het achterliggende Rembrandtpark met elkaar verbinden als onderdeel van de ontwikkeling "stadscentrum tot aan de ring". Op de plaats van de huidige groenperken komt een park waar jong en oud zich kunnen ontspannen. Dit park wordt de locatie van dit nieuwe kunstwerk.

WestLandWells

een ruimtelijk projectie-installatie in 3 delen/locaties.

Als blanco pop-ups staan in het park witbetonnen schermelementen, die uitdagen om gebruikt te worden als zit- en speelobjecten, maar vooral een overdag ongevulde vraag en verwachting opwerpen. Op verschillende zijden van de elementen is - middels de verschillende oppervlaktestructuren van het materiaal die de witte volumes bij directe nadering tactiel en aantrekkelijk maken (gielvorm, terrazzopolijsting, (fotografische) uitwassing)) - een precies 3d-wireframemodel van golfpatronen gerelateerd aan peilschalen van het NAP gegraveerd. 's Nachts wordt door 3 videoprojectoren op de schermen een virtuele werkelijkheid geprojecteerd, die tegelijkertijd een onderliggende laag van de stad toont. Opborrellende, geschaalde en vertraagde waterbeelden gefilmd met het water uit de naastgelegen Westlandgracht staan gefragmenteerd in de ruimte als stille fonteinen waar de parkbezoeker tussendoor kan lopen zonder nat te worden.

Femke Schaap heeft in haar oeuvre een opvallende symbiose gecreëerd tussen ruimtelijke beleving en cinematografische projectie. Zij speelt in haar werk met de balans tussen de suggestieve dimensionaliteit van haar beelden en de efemeriteit en coulissevorm van de vaak kwetsbare dragers. De beeldaspecten en conventies die media als video en film bezitten, voorziet zij hiermee van een nieuwe tactiele beeldtaal waardoor de toeschouwer langere tijd gefascineerd naar het werk blijft kijken.

Ook het ontwerp voor deze 'virtual fountains' kenmerkt zich door deze kwaliteit. Bepalend voor dit werk zijn de schijnbaar terloops gebruikte witte beton/terrazzo elementen die niet alleen een sculpturale vraag opwerpen naar de relatie tussen kunst en utilitair gebruik, maar, door deze van projecties te voorzien, ook een sterk leidend (route, ruimtelijk verhalend) en op de locatie betrokken kunstwerk opleveren. Dit zullen geen 'projecties op een plat vlak' worden; de door de kunstenaar nagestreefde bewerking - waarbij vergroting, slow motion en verschil in projectie naast andere typische filmt technieken worden toegepast - zorgen ervoor dat het beeld letterlijk een ruimtelijke sensatie wordt. Het gefilmd water van de Westlandgracht verandert door gebruik van herhaling en schaal in een op zich zelf staande, toegevoegde waarde BINNEN het park.

Door de bijzondere ingreep, en omdat Amsterdam nog niet een dergelijk multimediale sculptuur in de openbare ruimte bezit, kan het park een bijzondere plek in de stedelijke culturele geografie gaan innemen.

1.b PROJECTPLAN

INHOUD, DOEL, DOELSTELLING(EN) EN DOELGROEPEN VAN HET PROJECT

De opdracht aan de kunstenaar was een serieel kunstwerk te ontwerpen dat een markeringspunt zou vormen in het overgangsgebied tussen het historische Vondelpark en de nieuwe stedelijke ontwikkelingen rondom de Westlandgracht, en de verschillende groengebieden met elkaar zou verbinden. Tegelijkertijd zocht de opdrachtgever naar een verfraaiing van de openbare ruimte, als onderdeel van het nieuwe inrichtingsplan van het gebied. De huidige groenvoorziening is weinig uitnodigend; het nieuwe ontwerp wordt een uitnodigende plek waar jong en oud kunnen recreëren. Door de bouw van het multifunctionele "brede school"gebouw, waarin naast twee basisscholen diverse buurtvoorzieningen gevestigd zijn, zal het park ook 's avonds in functie zijn. Er is daarom gedacht aan een werk dat in de diverse dagdelen voor de gebruikers van het park voortdurend een andere beleving geeft.

De strook ondergaat door de veranderingen en bouwplannen ter plekke en in de directe omgeving een wijziging in haar gebruikswaarde en stedelijke betekenis. Daar waar het gebied voorheen een tamelijk bescheiden, intieme en lokaal gerichte functie bezat, zal het nu een schakelfunctie krijgen tussen het Vondelpark en het Rembrandtpark. De positie ten opzichte van de stad verandert ook door de bijkomende bebouwingen en de ontsluitingen naar andere wijken.

Een ander doel was een autonoom kunstwerk te ontwikkelen dat een toevoeging is aan de aanwezige kunstwerken in de Buitencollectie van stad Amsterdam. Dit kunstwerk breekt met de in Zuid sterk aanwezige traditie van toegepaste of geïntegreerde kunsttoepassingen, maar sluit zich nadrukkelijk aan bij de sculpturencollectie die zich bevindt in de Amsterdamse stadsparken. Toch wilden wij geen volledig losgezongen kunstwerk. De oorsprong van de gebruikte beelden - gefilmd water van de Westlandgracht - maakt dat het werk zich op de locatie 'ankert' in een op zichzelf staande toegevoegde waarde aan het park, terwijl het refereert naar letterlijk onderliggende lagen in de ontstaansgeschiedenis van het gebied. Natuur, historie, bebouwing, verblijf en beweging, vloeiend versus statisch etc. spelen allemaal een rol in het werk.

1.c PROJECTPLAN BELANG VOOR AMSTERDAM

Amsterdam heeft nog geen vergelijkbaar multimediale sculptuur in de openbare ruimte. Deze locatie kan door haar intrinsieke potentie in combinatie met de komst van dit werk een bijzondere plek in de stedelijke culturele geografie gaan innemen. Deze herwaarding van de locatie past bij de ruimtelijke ontwikkeling welke Amsterdam als stad voor ogen heeft: gebieden binnen de ring krijgen op korte termijn een centrumfunctie; daarbij hoort een passende kwaliteit en inrichting van de openbare ruimte.

Het werk vormt door zijn unieke karakter ook een bijzondere aanvulling op de Buitenkunst Collectie van Amsterdam.

1.d PROJECTPLAN PUBLIEKSBEREIK

De "brede school" huisvest twee basisscholen en diverse buurtvoorzieningen als ggd, jeugdwerk en ouderenzorg. Door de verstedelijking van het Andreas Ziekenhuissterrein verrijst een nu ook geheel nieuwe buurt aan de overzijde van de Westlandgracht, met de TdB-strook als een van de twee ontsluitingsroutes. De TdB-strook zal dus nog meer dan voorheen intensief gebruikt gaan worden, zowel als verblijfs- en als transitiezone.

De installatie staat als bakens gepositioneerd langs de fiets/looproute, als landmark langs de autoroute, en als inrichtingselementen in de parken. Het publiek zal heel divers zijn, en bestaan uit de gebruikers van de "brede school", bewoners uit de omgeving, de gebruikers van de parken aan de Theophile deBockstrook, (fiets)passanten tussen het Rembrandtpark en het Vondelpark, en (auto)passanten op de uitvalroute tussen het Hoofddorpplein en het Surinameplein. Daarnaast willen we met dit werk ook de aandacht trekken van een geïnteresseerd kunstpubliek.

De installatie heeft 's nachts een geheel ander uiterlijk dan overdag. Het is spannend dat naar gelang van leefritme verschillende mensen verschillende zichtmomenten en daarmee een heel verschillende beleving van het werk zullen hebben, die naar gelang hun levensfase ook nog kan veranderen.

NB zie voor de routing en locaties de plattegrond van het gebied.

1.e PROJECTPLAN COMMUNICATIEPLAN

Communicatie aan de doelgroepen bestaat uit drie delen die elk inhoudelijk verbonden zijn met verschillende aspecten van het werk.

- Voor de leerlingen van de "brede school" wordt een speciaal kunsteducatieproject ontwikkeld. (zie Kunsteducatie).
- Voor communicatie in het vakgebied en naar de kunstwereld zullen de netwerken van de betrokkenen worden ingeschakeld en willen we na de oplevering publicaties in de vakbladen initiëren.
- De buurtbewoners worden via een mailing en informatiebijeenkomsten geïnformeerd.

Belangrijk in het werk is dat het geprojecteerde water daadwerkelijk virtueel getransporteerd is uit de Westlandgracht. Tijdens een publieke filmshoot wordt een gedeelte van het beeldmateriaal met behulp van tijdelijke spuitfonteinen in water van de Westlandgracht gefilmd zodat de herkomst en totstandkoming van de beelden kan worden gevolgd. Dit moment zal extra worden aangeprezen om het werk bij de buurt te introduceren. Zo kan de buurt een gedeelte van de totstandkoming van het werk bijwonen.

1.f PROJECTPLAN KUNSTEDUCATIEPROGRAMMA

Om het kunstwerk te introduceren bij de leerlingen van de "brede school", willen we samenwerken met het kunsteducatieproject de Herrekijker van Carolien Euser over kijken en kunst in de openbare ruimte. Speerpunt van het project is kinderen een directe relatie met de natuur en de plek te laten beleven en het, door middel van zelf te maken kunstwerken (foto, film) eigen maken, benoemen en bezweren van hun omgeving.

Het Herrekijker-programma sluit daarom erg mooi aan bij de parkomgeving waarin de nieuwe "brede school" gesitueerd is, bij het thema verhuizen en herinrichting van de omgeving dat voor de leerlingen van de "brede school" nog steeds aan de orde is, en bij het ontdekken van een nieuwe dagelijkse looproute die de leerlingen zich weer eigen zullen moeten maken. Daarnaast zijn er grote overeenkomsten in de uitgangspunten met het werk van Femke Schaap, zoals in het denken over de huidige snelle media-cultuur, in de transformaties van ogenschijnlijk alledaagse beelden, in het gebruik van fotografische middelen zoals video en projectie, en in de stimulering en prikkeling van fantasie (bijvoorbeeld over het verschil in dag- en nachtphase van de installatie).

Het Herrekijker-programma zal in samenspraak met Femke Schaap speciaal aangepast worden om naar aanleiding van de de onthulling van het kunstwerk en het vernieuwde park lessen te verzorgen voor verschillende schoolklassen, waarbij de kinderen parallel aan het ontstaan van het kunstwerk eigen werk maken dat aansluit op de onthulling tentoongesteld zal worden.

Carolien Euser heeft eerder samengewerkt met Femke Schaap in een project speciaal voor kleine kinderen, waaruit twee videoreeksen resulteerden die zijn uitgezonden door Avro Kindertelevisie. (Grote Kunst voor Kleine Mensen, Montevideo, diverse screenings en workshops).

Het kunsteducatieprogramma valt niet binnen de begroting voor dit kunstwerk, en zal separaat worden gefinancierd.

1.h PROJECTPLAN WERKWIJZE EN ORGANISATIE

De projectgroep Theophile de Bockstrook bestond uit de beleidsmedewerker Anita Frank, de projectleider herontwikkeling Nico Dost en de landschapsonwerper Henk Schuitemaker (Vlug en Partners), en uit Raoul Teulings (overleden 2010) en Nicolas Dings, kunstfilosoof en beeldend kunstenaar, afgevaardigd uit de Advies Commissie voor de Kunst. Op advies van de ACK werden drie kunstenaars uitgenodigd om een voorlopig ontwerp te maken; de projectgroep heeft unaniem gekozen voor het voorstel van Femke Schaap. Na goedkeuring van het schetsontwerp en voorlopig ontwerp door het DB van Zuid, heeft Femke Schaap haar plan verder uitgewerkt tot het nu getoonde definitief ontwerp.

De realisatie van het kunstwerk gebeurt in nauw overleg met de landschapsarchitect en het stadsdeel onder verantwoordelijkheid van de kunstenaar zelf. Het technisch onderhoud van het kunstwerk zal op contractbasis gebeuren en maakt integraal onderdeel uit van het kunstwerk, zowel qua organisatie als budgettering. Het kunstwerk kan daardoor minimaal 10 jaar gegarandeerd worden.

1.i PROJECTPLAN KORTE BESCHRIJVING VAN DE UITVOERINGSORGANISATIE

Femke Schaap voert al haar werken uit in technische samenwerking met Sjerik Timmer. Stadsdeel Amsterdam Zuid verzorgt samenwerking met openbaar onderhoud van de parken, Liander en IVV. Er wordt nauw samengewerkt met de landschapsarchitect van de TdB strook Henk Schuitemaker (Buro Vlug). Adviseurs in het project zijn Pauline Bremmer (architect), Kees van de Lagemaat (lichtontwerper), Gerald Lindner (materiaaldeskundige en constructeur, TU Eindhoven), Ivo van Stiphout (audio-visueel) en Carolien Euser (kunsteducatie, Herrekijker en Cut n Paste).

1.J PROJECTPLAN BIOGRAFIEËN

Femke Schaap

Sinds Femke Schaap (Woerden, 1972) in 1997 de Prix de Rome Beeldhouwen won,

Zijn vooral haar aan sculptuur grenzende filminstallaties bekend, waarin zij levensgrote ruimtes beslaat door een collage van uitgeknipt filmbeeld op in contour gezaagde schermen te projecteren. De meest recente werken zijn een onderzoek naar de gebieden tussen virtualiteit en de gerepresenteerde actualiteit. Beelden van filmsets en kermis- opstellingen, uit computer-gegenereerde media en beelden van nieuwsmateriaal worden geprojecteerd op decor en maquette-achtige constructies van piepschuim en gips. Zo materialiseert en reconstrueert Schaap de invloed van deze gefabriceerde werkelijkheden op de beleving van de tastbare realiteit.

Femke Schaap werd genomineerd voor de Prix Nouvelles Images (1999, Den Haag, NED), en ontving de FortisBeeldendeKunstPrijs (2000, Rotterdam, NED). De installaties van Schaap worden wereldwijd ge-exposeerd op kunstbeurzen, in galleries, op festivals en in musea, zoals het Stedelijk Museum (Amsterdam, NED, 2000), Kyoto Art Center (JPN, 2001), Museum van Moderne Kunst Arnhem (NED, 2003), Center for Contemporary Art Kiev (UKR, 2003), het Chinese European Art Center (Xiamen, CHN, 2004) en Urban Glass (New York, USA, 2007). Sinds 2000 is Schaap als docent verbonden aan de AKI in Enschede en de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Femke Schaap woont en werkt in Amsterdam.

VLUG en Partners

Landschaps- en stedenbouwkundig bureau VLUG en Partners is betrokken bij de totstandkoming van Vrijburgt en daar sindsdien gevestigd. Het bureau maakt plannen op alle schaalniveaus tot aan concrete inrichtingsplannen voor openbare en private ruimten.

- 2006 Woongemeenschap Vijfhuizen, inrichtingsplan openbare ruimte
- 2004 Havenstraat Amsterdam, herprofilering
- 2002 Zeepoort IJmuiden, landschapsplan

1.J PROJECTPLAN BIOGRAFIEËN - vervolg

Carolien Euser, kunsteducatie

Carolien Euser heeft een achtergrond als audiovisueel consultant in het ontwikkelen en uitvoeren van kunsteducatieve projecten voor het primair onderwijs, en is programmamaker, regisseur en researcher voor onder andere de VPRO, theater de Balie en het IDFA. Sinds 2000 produceert zij vanuit Cut-n-Paste diverse cross-mediaproducties waaronder de zeer succesvolle collectie korte kunstfilms voor kleuters 'Grote Kunst voor Kleine Mensen'. Samen met Madeline Hageman initieert zij 'de Herrekijker', een multidisciplinair project waarbij middenbouwgroepen uit het basisonderwijs in de openbare ruimte gaan fotograferen, schrijven en tekenen.

2a BESCHRIJVING VAN HET ONTWERP

DOOR FEMKE SCHAAAP

WEstLandWELls
FEMKE SCHAAAP
KUNSTWERK THEOPHILE DE BOCK STROOK
IN OPDRACHT VAN GEEENTE AMSTERDAM,
STADSDEEL ZUID

Door middel van projectie is het mogelijk een enorm gebied virtueel te beslaan, te refereren aan verschillende lagen van de werkelijkheid, maar ook om de werkelijkheid te herhalen en te reproduceren, en daarmee te prononceren. Met projectie is het mogelijk meerdere lagen van de werkelijkheid te verbeelden, maar ook juist, zoals bijvoorbeeld verbeeld in de film *The Matrix* (geïnspireerd op de roman *Neuromancer* van William Gibson), onderliggende structuren te onthullen of te verhullen. In veel virtuele imaging software is het middel om een beeld van de werkelijkheid met het hoogste realisme-gehalte te verkrijgen een huid van foto om een constructie te vormen.

Op een drietal locaties in de verschillende parken wordt een projectiewerk geplaatst. De werken zijn duidelijk in vorm, medium, materiaal en beeld aan elkaar gerelateerd, maar belangrijker, zijn gerelateerd aan, refereren naar de waterpartij de Westlandgracht. Waterbeelden (stralen, regen, golven, druppels) worden daadwerkelijk opgenomen met het Westlandgrachtenwater en worden daarna opnieuw, geschaald in formaat en tijdsduur, geprojecteerd op een installatie van blokvormige en rechthoekige witbetonnen scherm-elementen. Er is een suggestie van een fontein, druppeling, stroming, spiegeling, weerkaatsing, vijver, plas-sen, sproeiers, een honderdtal meters verplaatst van de bron. Doordat het beeld van juist dat zelfde, daar aanwezige water verplaatst wordt richting land, park, plantsoen, wordt het zo aanwezige maar nu in de TdB-strook nog onzichtbare waterbeeld zichtbaar gemaakt. Met de 3 projectiewerken wordt een inleiding, aankondiging geven van het water, en zo de nabijheid van het water teruggebracht in de route. De projectiewerken vormen een verband, reeks en vooral een uitnodiging en routeaanwijzing, een reminder richting de watervlakte in de Westlandgracht, welke een identiteits-marker van de Theophile de Bockstrook zal worden.

Omdat de organische, amorse, druppelende, liquide beelden worden geprojecteerd op een ruimtelijke installatie van meerdere modulaire, geometrische, hoekige schermen en blokken, ontstaat er een gefragmenteerd beeld, waardoor er een sterke sterke mentale ruimtelijke beleving opgeroepen wordt. Omdat de beelden ook werkelijk fysiek ruimtelijk op de verschillende schermen opgevangen worden, kan een toeschouwer ook tussen de schermen, tussen de projecties doorlopen en zich letterlijk IN de projectie begeven. Er ontstaat er dan een dynamisch spel van licht en schaduw, waarin de bezoeker de regie heeft. Mogelijkheid zou zijn om het afspelen van de video-beelden dan interactief te maken, maar juist de random vertraging en versnelling van het beeld zal al als aanwezigheidsreactie ervaren worden

(magisch denken).

De vraag waarom er geen echte fontein word gemaakt, lost op doordat de schermen zich deels tonen als coulissen in een kij kdoos, terwijl de schaling (vertraging, versnelling, vergroting) niet alleen vervreemdend werkt maar ook een losgezongen blik op afzonderlijke aspecten mogelijk maakt. Er wordt zo tegelijkertijd een onderlaag EN een theaterwereld getoond. Zo toont de projectie een parallelle werkelijkheid die tegelijkertijd op verschillende niveaus te beleven is. De werken geven aan dat er onder de solide werkelijkheid nog meerdere lagen zijn, die nu virtueel ingevuld worden maar evenwel net zulke reële mogelijkheden zijn, zoals de ooit geplande maar nooit doorgetrokken Westlandgracht. Het water is bovendien niet alleen in het verlengde van de TdB-strook aanwezig, maar zou eigenlijk ook overal in plassen en putten zou opborrelen als het Amsterdamse poldergebied niet bemaald zou worden. Het water is een onderliggende realiteit, en letterlijk de onderlaag onder de constructie waarop de huid van de stad is gebouwd.

Omdat de werken projectiewerken zijn, zijn in het felle daglicht alleen de schermen te zien. Deze vorm-elementen zijn modulair ontworpen, zodat zij in volume en verhouding een suggestie van functionaliteit oproepen. Door de uitdrukkelijk vormgegeven en tactiele terrazzo en uitgewassen huid nodigen de elementen overdag uit tot gebruik als parkmeubilair, zitplek en klim- en speelobject, zonder direct richting een bepaald gebruik te dwingen. De witte volumes vormen overdag een autonome minimalistische sculptuur, en zijn abstracte aanwijzingen voor het beeld dat zich 's avonds ontvouwt. Waar de blanco vlakken overdag oningevulde pop ups zijn in de werkelijkheid, zijn zij 's avonds juist betekenisvolle oriëntatielichten in het donker.

In het gebied is overdag volop actie van kinderen op de speelplekken in de parken en rondom de school. 's Avonds is het gebied een ontmoetingsplek voor buurtjongeren, maar vooral een doorgangsroute. Hondebezitters frequenteren het gebied op alle tijden. De verschillende gebruikers zullen zo afhankelijk van hun bezoekfrequentie het kunstwerk in verschillende gedaantes kennen, en sommige gebruikers zullen misschien pas door een toevalligheid, door opgroeien of door een verandering in leefpatroon de dubbele gedaante van het werk leren kennen. Zo doet het kunstwerk steeds een beroep op de verwachting en verbeelding. Door het verschil in dagfase en nachtfase van het beeld wordt een andere dimensie en een nieuwe werkelijkheid aan het gebied gevoegd.

FEMKE SCHAAPE
WestAndWells
april 2011

2b TOELICHTING OP MIJN WERK

Ik maak vaak levensgrote filminstallaties, waarin ik de ruimte bepaal door delen van filmbeeld gefragmenteerd op in contour gesneden en in de ruimte opgestelde schermen te projecteren. Ik gebruik filmische aspecten zoals synchroniciteit, toeval en loop-herhaling om een uitwisseling te creëren tussen de opgenomen werkelijkheid en een ruimtelijke route. De werking tussen de geprojecteerde twee-dimensionale plaatsing van de weer platte projectieschermen zorgt voor bijna voelbare, tastbare verinnerlijking van de beelden. Meer dan de ontwikkeling van een cinematografisch verhaal is de ruimtelijke beleving en de fysieke, sculpturale confrontatie die de toeschouwer kan hebben met het werk belangrijk. De letterlijke positie die de toeschouwer is uitgenodigd in te nemen door zich in het werk te begeven reflecteert vaak de sociale spanningen en ruimtelijke gevangenheid in de relaties tussen de geprojecteerde filmpersonage's ¹.

Om niet alleen in-situ of op projectbasis te kunnen werken, ben ik verschillende series veel kleinere projectiewerken begonnen, waarin de maat van de expositie-ruimte in schaal is veranderd tot de maat van een tafel ². Deze tabletop-werken gebruiken de werking tussen projectielicht en omgevingslicht en hoeven juist niet geplaatst te worden in een black-box situatie.

Tervijl mijn grote installaties de toeschouwer letterlijk fysiek deelname in een emer sieve filmische omgeving bieden, wil ik met mijn kleinere installaties bijna tegenovergesteld materialiseren hoe beeld van gefabriceerde, virtuele realiteiten (gaming-environments, filmsets, maar ook pretparken en ook beelden van oorlogsgebieden) de perceptie van en consensus over de dagelijkse realiteit bepalen. Ik gebruik letterlijk de ongevaarlijke geschaalde maat waarin dit beeld door kranten, televisie en internet in mijn huiskamer verschijnt, en reconstrueer deze mentale modellen met beschieden als piepschuim, cocktailprikkers en gips. De beelden krijgen een aantrekkelijke tastbaarheid, maar als wit licht -zoals bijvoorbeeld in rook, water of sneeuw - het geprojecteerde beeld uitbleekt, wisselt het werk van schaal en verspringt het werk van fotografische representatie naar de deconstructie in ambigue materialen waar het beeld werkelijk uit bestaat.

Het gebruik van grafische elementen in mijn meest recente, niet figuratieve werken ³ heeft zijn oorsprong in mijn achtergrond in titelontwerp, dubbelbelichting en filmcollage, waar geen beeld, maar vooral het medium licht alleen wordt gebruikt. In vervolg op de tabletop-werken bestaan deze werken uit fragiele bouwmaterialen en daarnaast enkel uit wit licht in de vorm van letters. De tekst bevraagt vaak de parameters van het bestaan of ontkent het bestaan van het werk zelf. Hiermee onderzoek ik de grenzen van wat nog kan worden opgevat als sculptuur.

¹ bijv. als in False Memories From Film, Layers and Skins

² bijv. als in Set Up nr 1

³ bijv. als in Model For Lunapark nr 1, This Is Not Real, This Does Not Happen

2c MOTIVATIE

DOOR FEMKE SCHAAAP

In mijn werk is licht en beweging altijd aanwezig. Mijn voorstel voor de parken aan de TdB-strook is een autonoom kunstwerk dat aansluit op de verschillende vraagstellingen en mogelijkheden van het gebied, maar is ook nadrukkelijk een kunstwerk dat voortkomt uit mijn eigen oeuvre en expertise in projectie en ruimtelijke installaties.

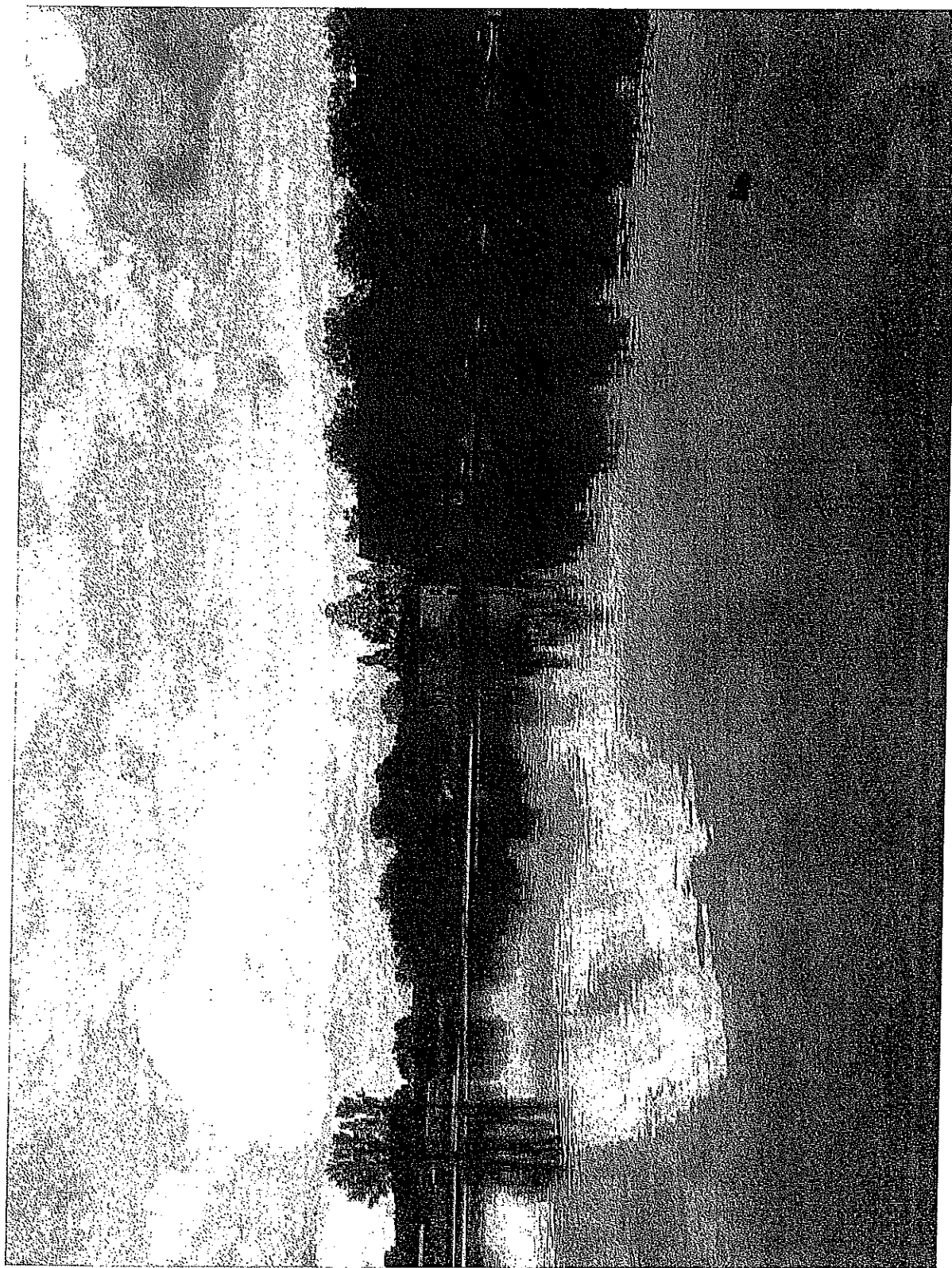
Naast deze opdracht ben ik op dit moment gevraagd ook een grote video-installatie te realiseren voor het de tweede fase van het Trajectum Lumen, in opdracht van StadsPromotie Utrecht. Binnen dit lichtroute-project zijn recentelijk verschillende buitenprojecties opgeleverd, zodat een groep lichtontwerpers is ontstaan die met elkaar ervaring uitwisselen op het gebied van projectoronderhoud en benodigde techniek bij dergelijke permanente projecten. Geweldig is dat ik kan meedelen in een enorme pool van technische kennis, terwijl ik, omdat binnen Trajectum Lumen tot nu toe vooral gebouw- en architectuurprojecties zijn gerealiseerd, als een van de weinige kunstenaars deze ook werkelijk kan inzetten om mijn eigen werk om te zetten in publieke installaties. (De ontwerpen voor TL en Tdb zijn overigens naar aanleiding van de ontwerpvraag, de locatie en de daardoor gekozen beeldelementen en dragers in uitvoering volkomen verschillend.)

Het materiaal voor de dragers voor een publiek werk vraagt om een vandalismebestendiger kwaliteit. De ontwikkeling van de betonnen elementen met materiaaldeskundige Gerald Lindner (TU Delft) en architecte Paulien Bremmer voegt een nieuw aspect van materialiteit en volume aan mijn installatie toe. Beton is een robuust materiaal dat eenzelfde terloopsheid en alledaagsheid in zich herbergt als het piepschuim en gips dat ik meestal gebruik, maar tegelijkertijd door verschillende oppervlaktebehandelingen (terrazzo, (fotografische) uitwassing, gietrellif) en giettechnieken een zeer precies ontwerpniveau heeft.

Het realiseren van een permanent werk stelt meteen ook andere vragen over tijd, narrativiteit en iconografie en heeft zo een mooie inhoudelijke stap in mijn werk geïnitieerd. De installatie zal een emersief werk worden waarin ik naast ruimtelijkheid en fragmentatie meer de betekenis van een fotografische werkelijkheid inzet, en de werking van de beeldaspecten (als licht, voluminiteit, vergankelijkheid, tijd en snelheid) in hun basaliëit en abstractie benut.

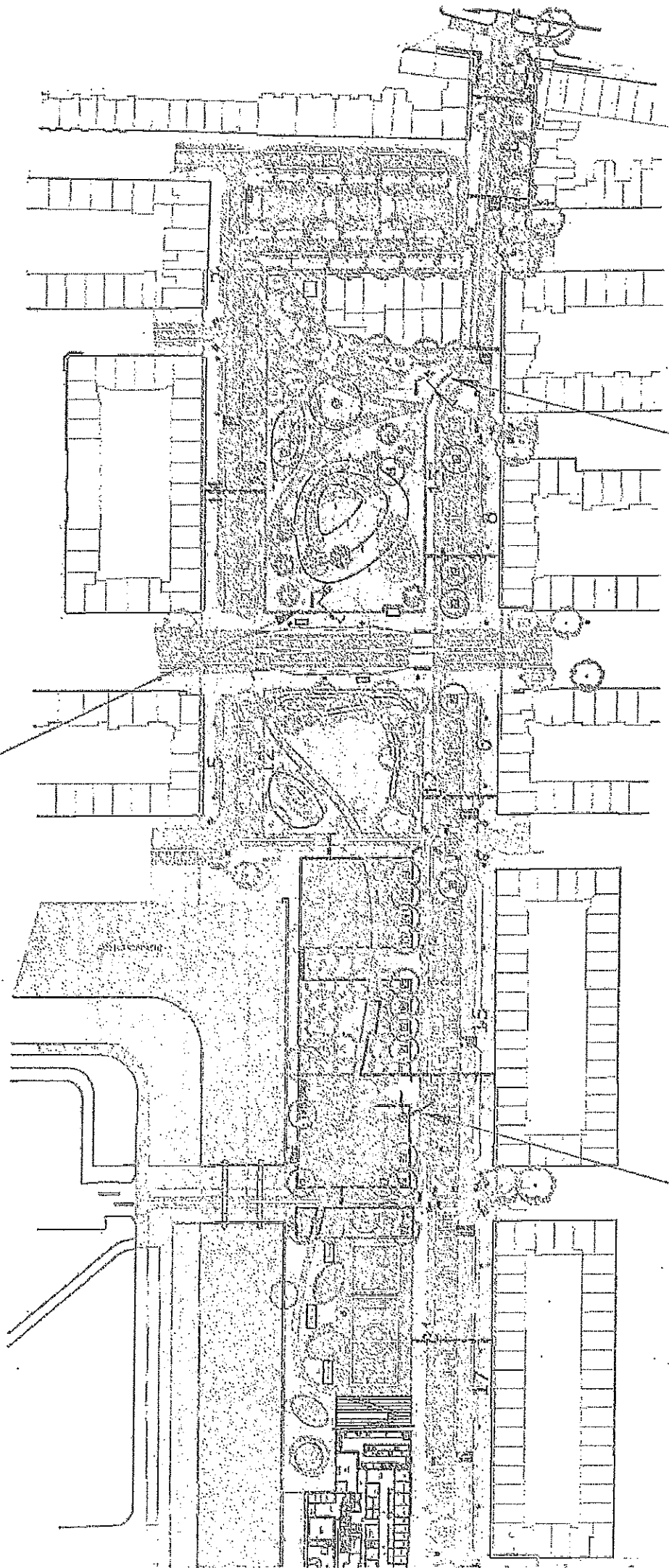
Heel vaak bevinden mijn installaties zich binnen een mediafestival of in een kunstcontext.

Dit werk zal middels drie gefragmenteerde projectielocaties op deze plaats een buitenruimte beslaan met elementair beeldmateriaal dat balanceert tussen de fotografische weergave van herkenbare beeldelementen (als water) en de grafische werking van licht, en handelt over de materiaalwaarden van reële en virtuele volumes. Het zal een mooi statement binnen mijn oeuvre worden. Ik vind het een opwindend idee dat hier letterlijk een virtuele werkelijkheid zich als een pop-up zal aandienen in het landschap.

De majestueuze waterpartij van de Westlandgracht

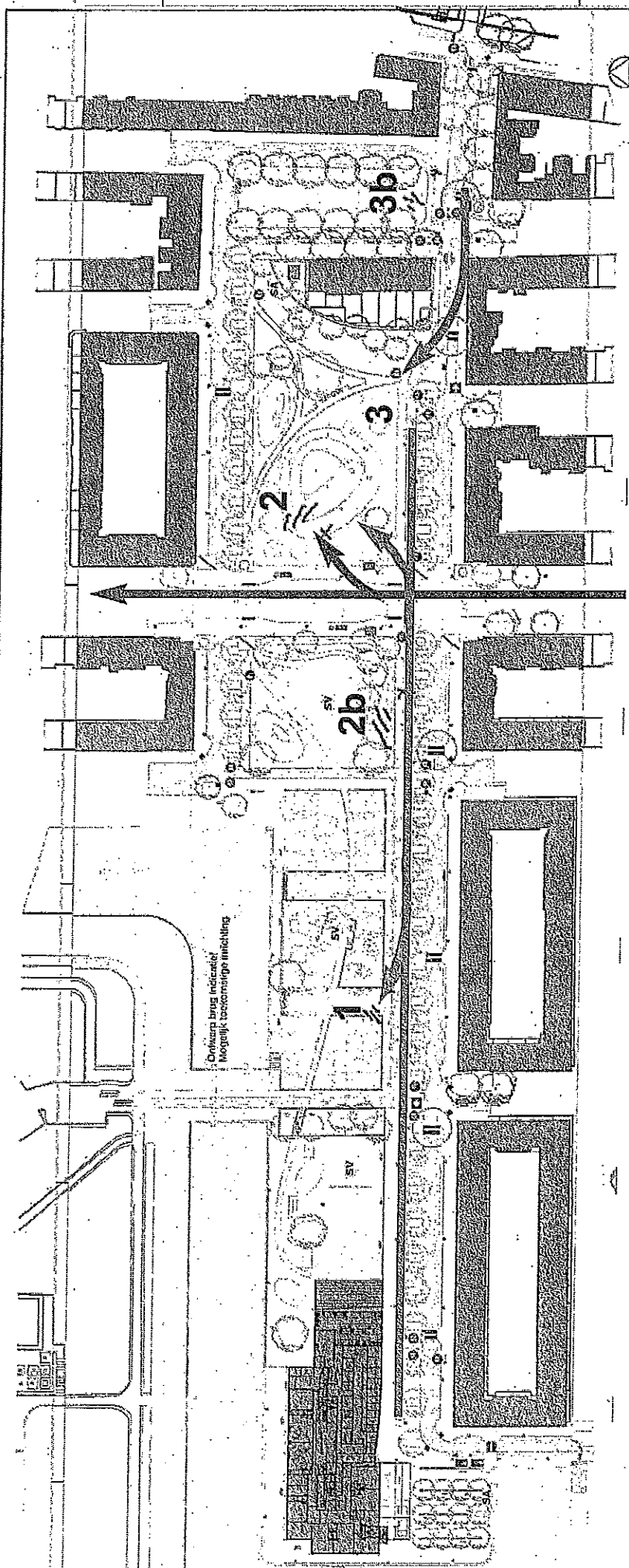
Lokatie 1

Lokatie 2

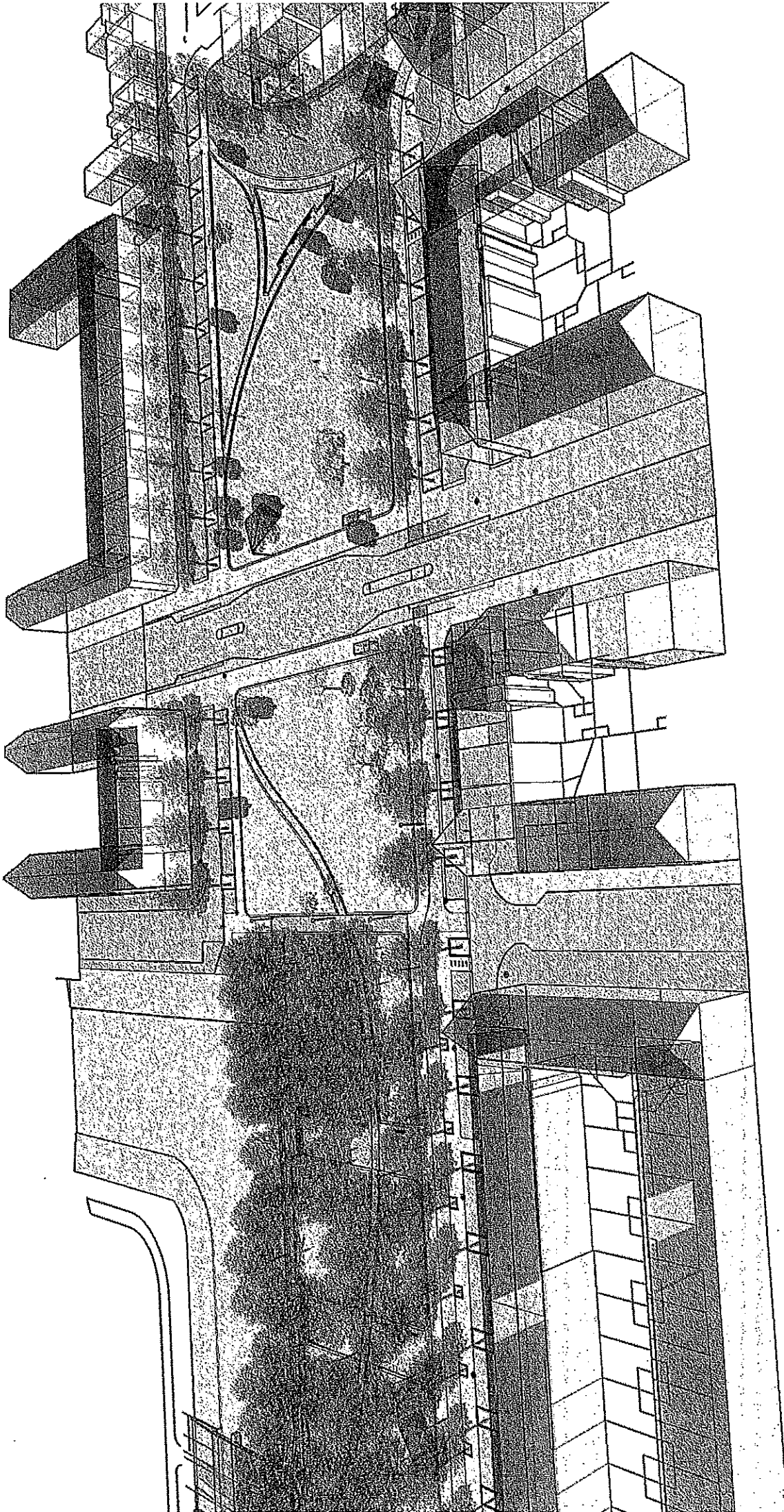
Lokatie 3

LANDSCHAPONTWERP VAN BURO VLUGEN P
met de 3 projectielokaties van Femke Schaap

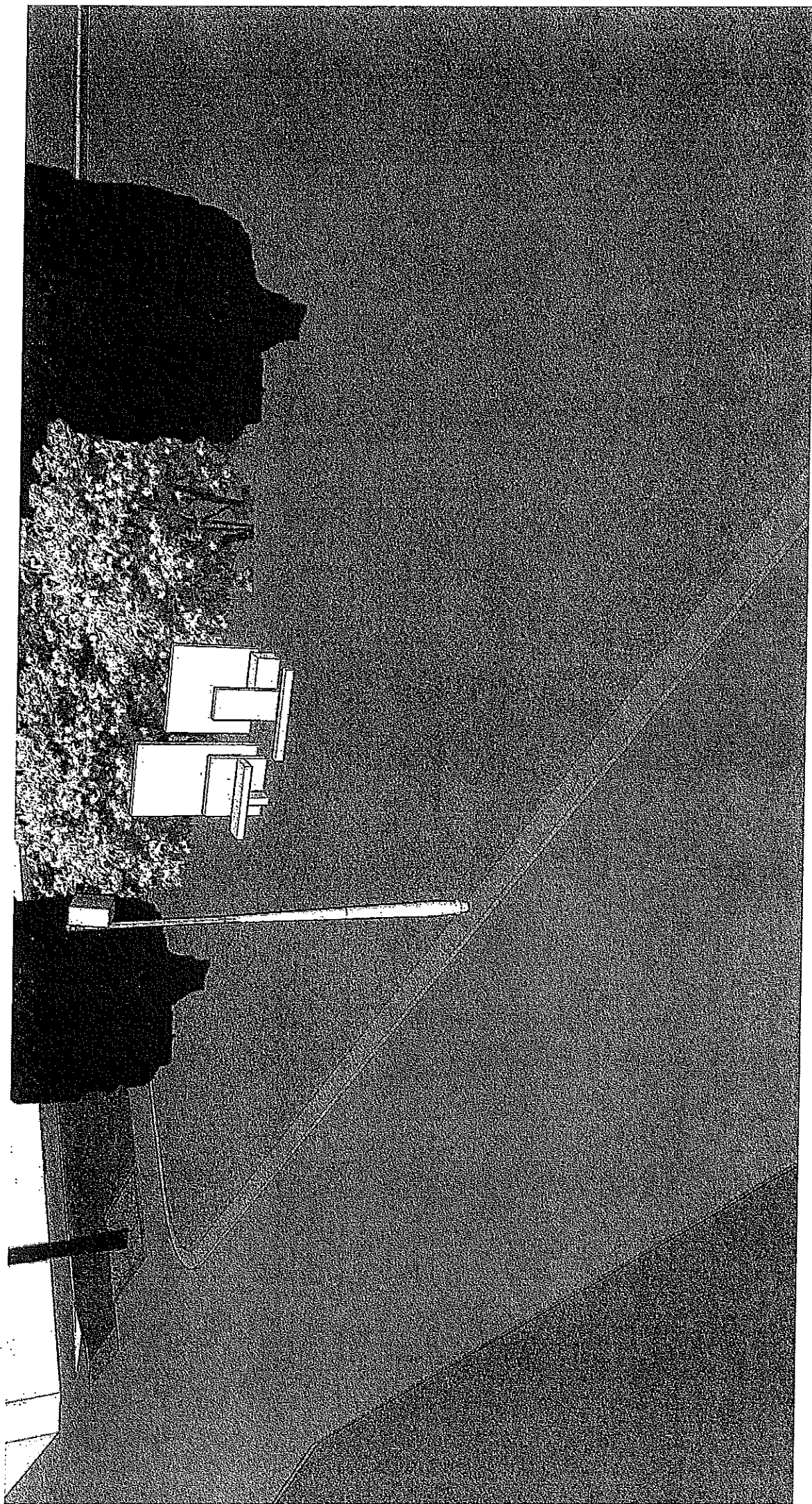

VERKEERSROUTES, ZICHTLIJNEN EN LOCATIES

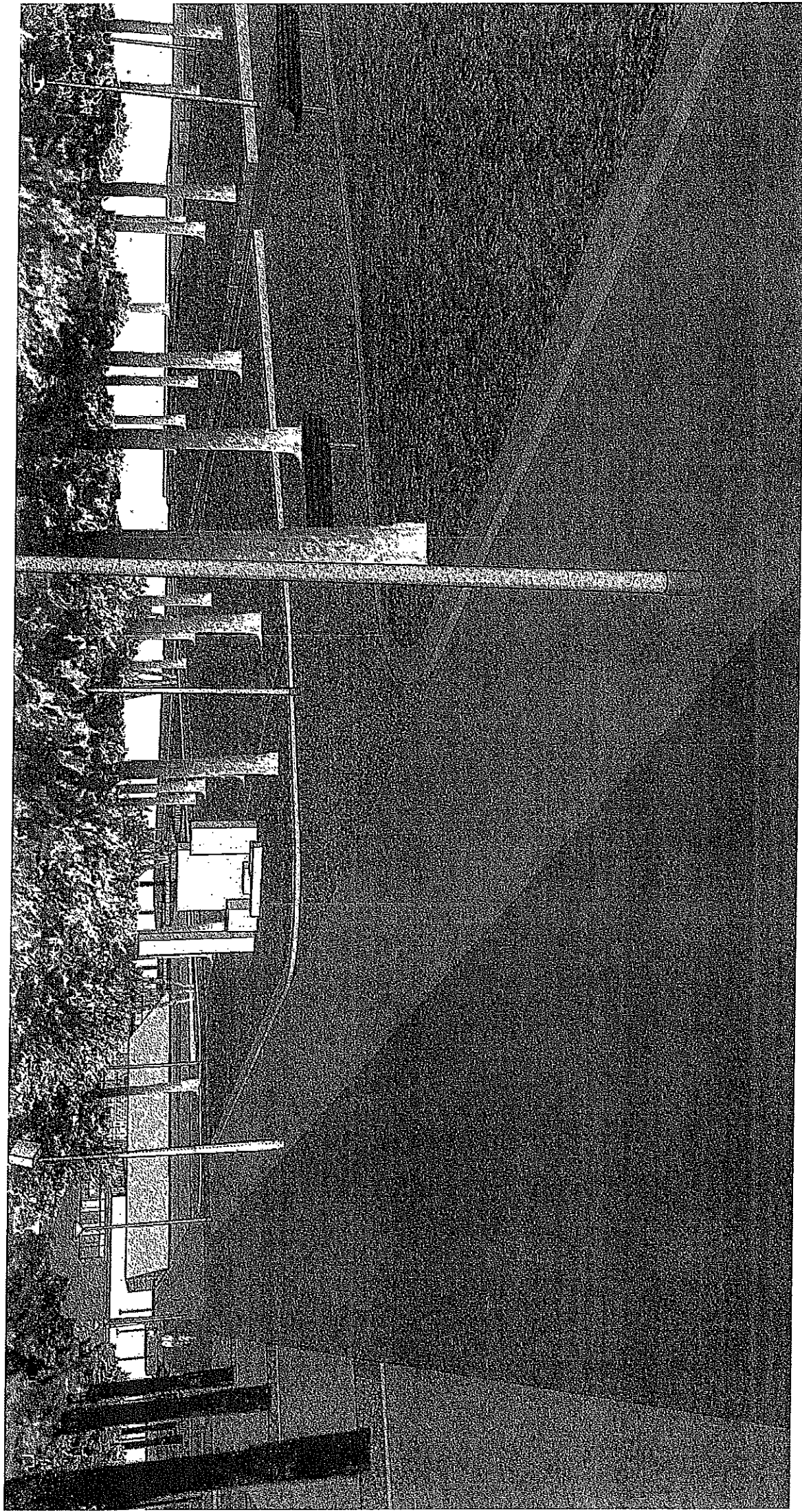
met fietsroute van Brede School en Andreasterrein naar Vondelpark
 en autoroute via de Haarlemmermeerstraat naar ringweg A10

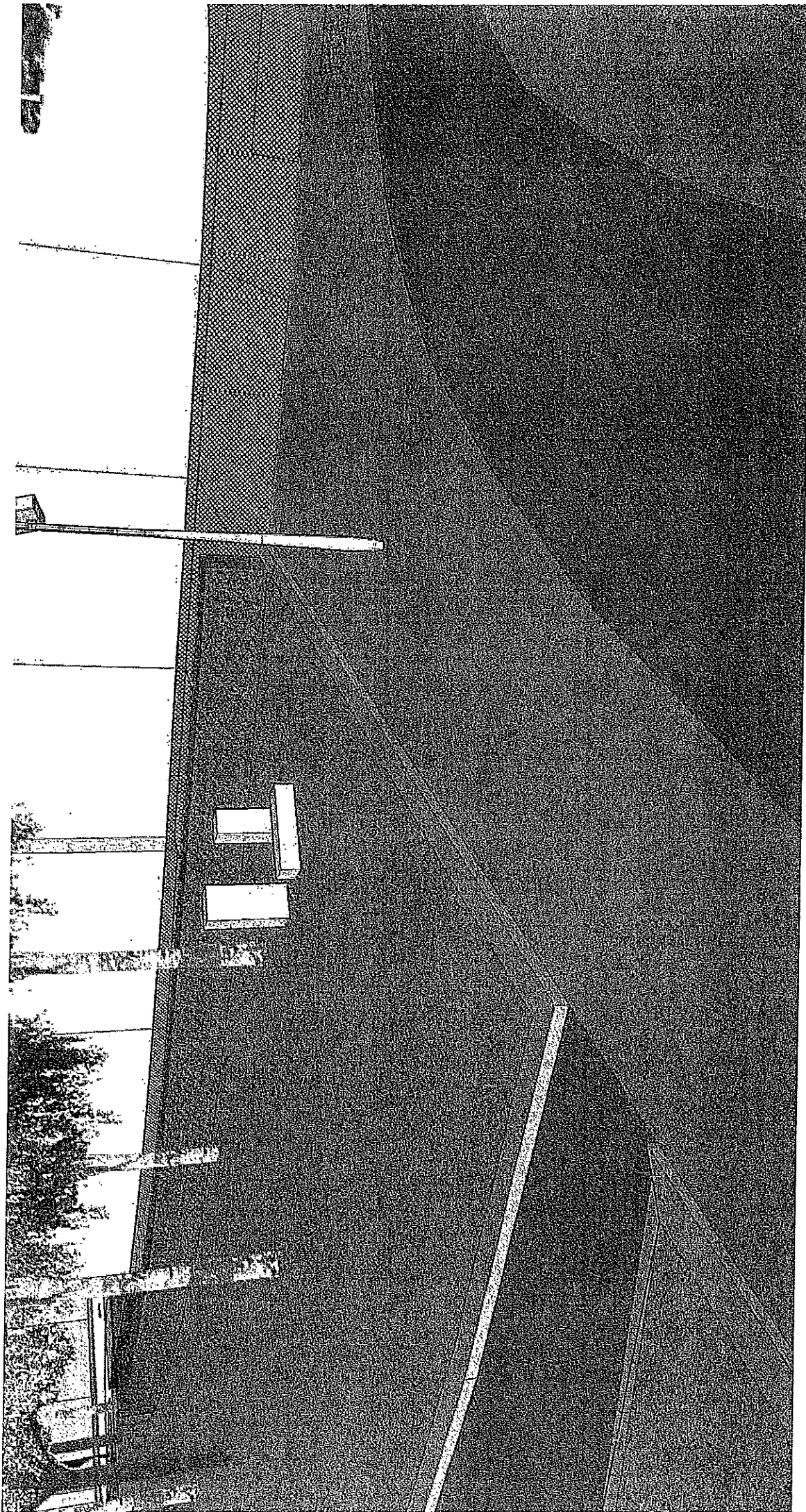
Theophile de Bockstrook met projectielocaties, aangegeven in rode projectorstraat - vogelvlucht

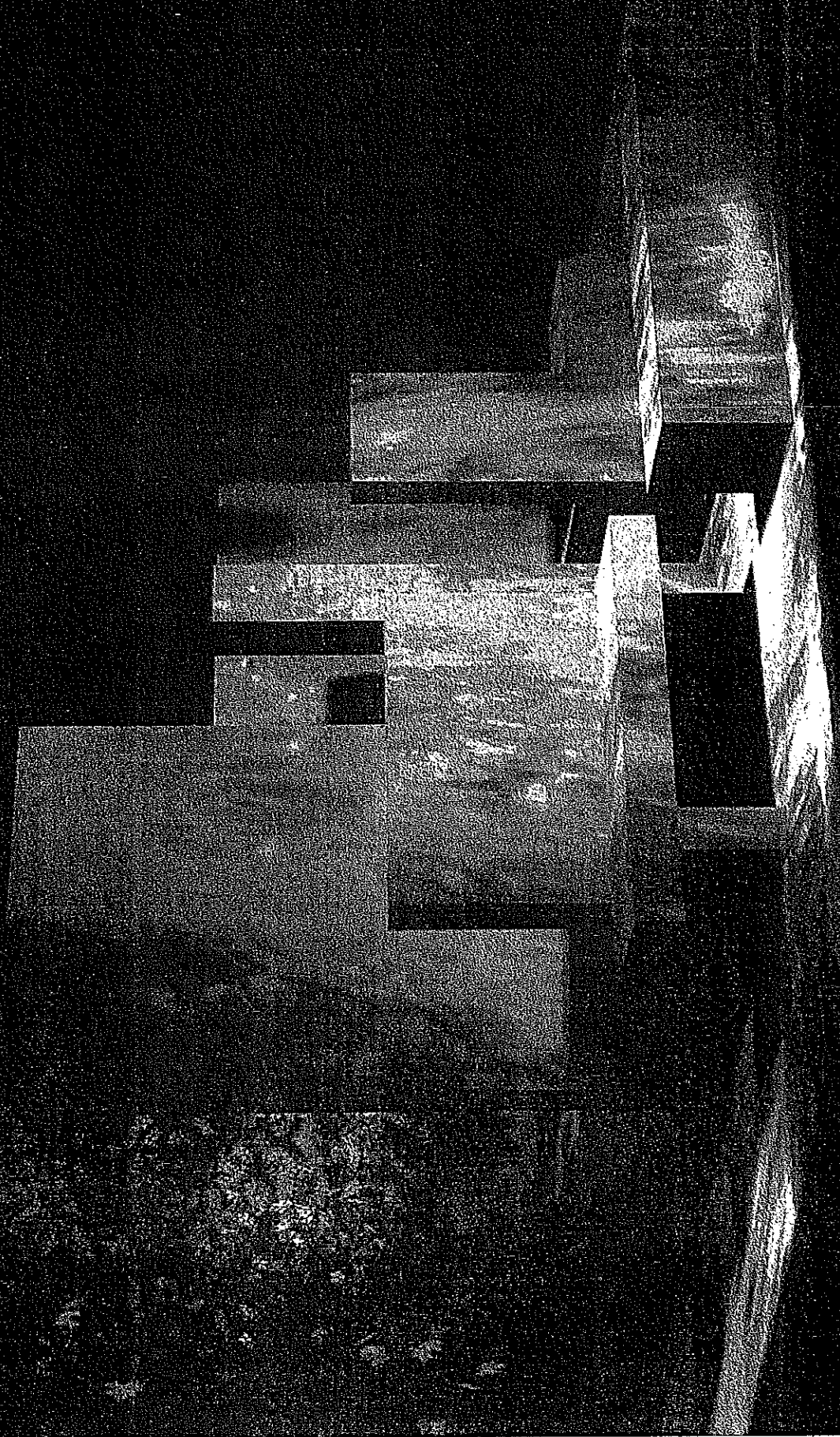
locatie 1: Haarlemmermeerstraat
stadsfontein

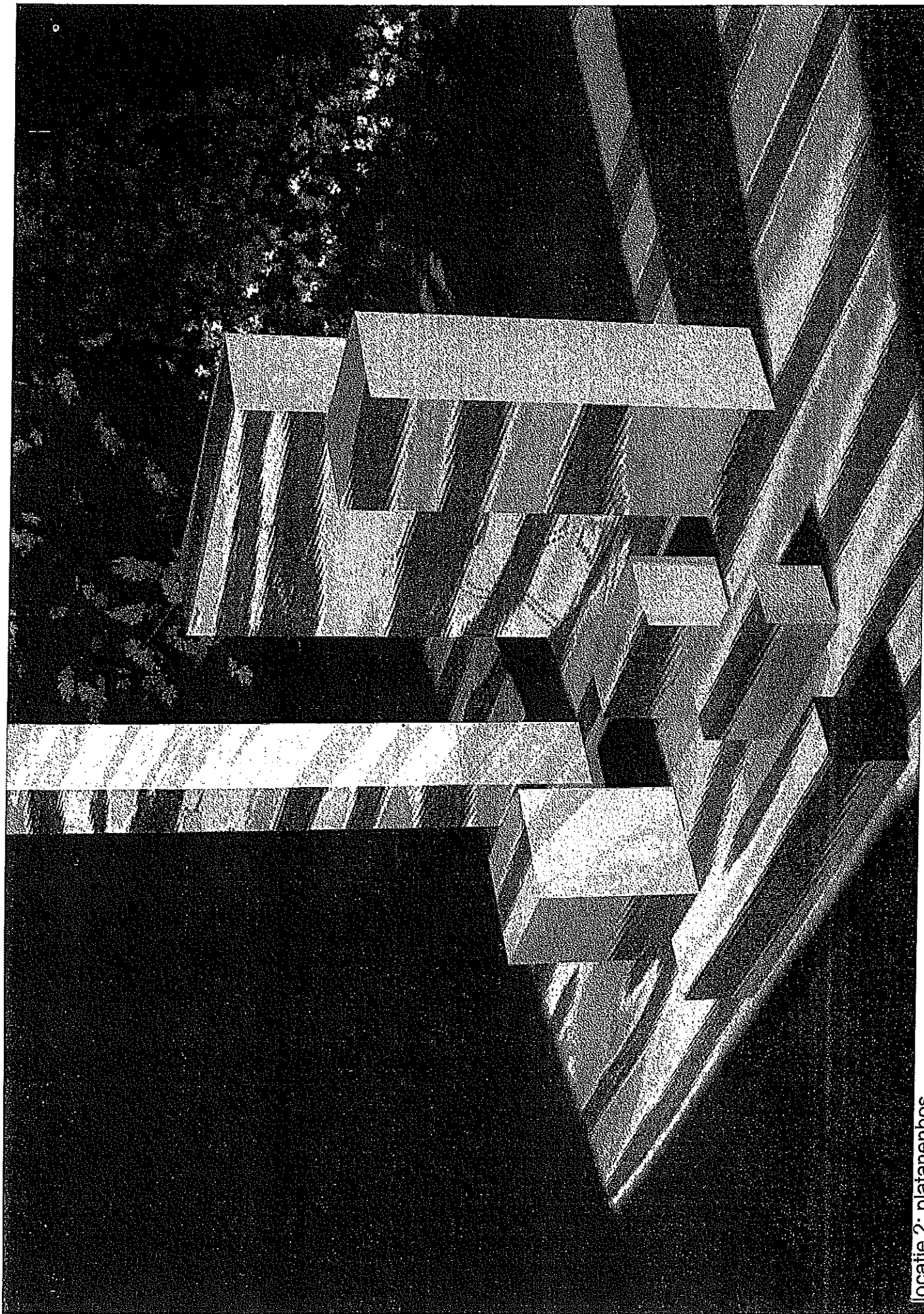
locatie 2: platanenbos
waterval stroomversnelling beek

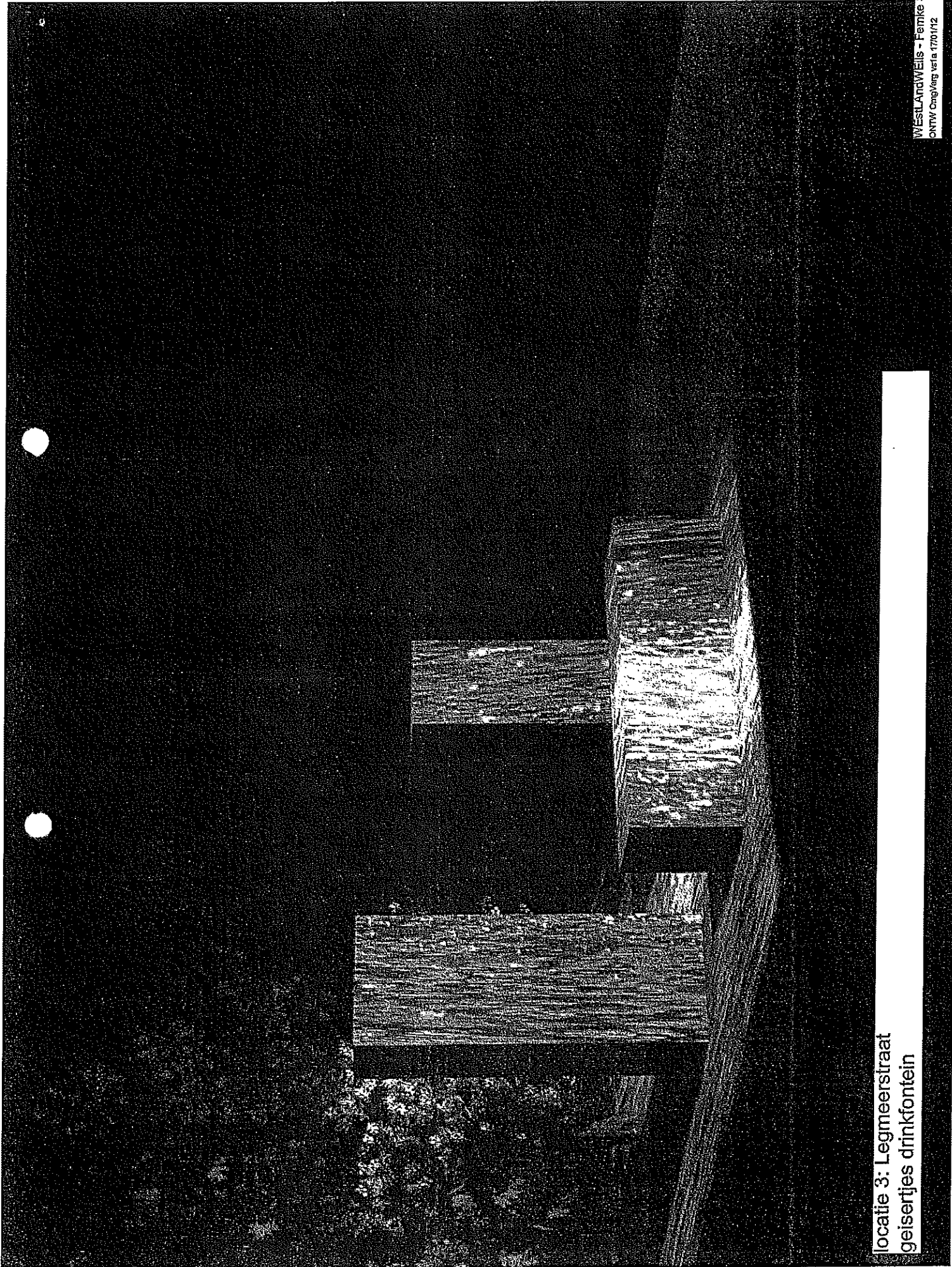
locatie 3: Legmeerstraat
geiserijs drinkfontein

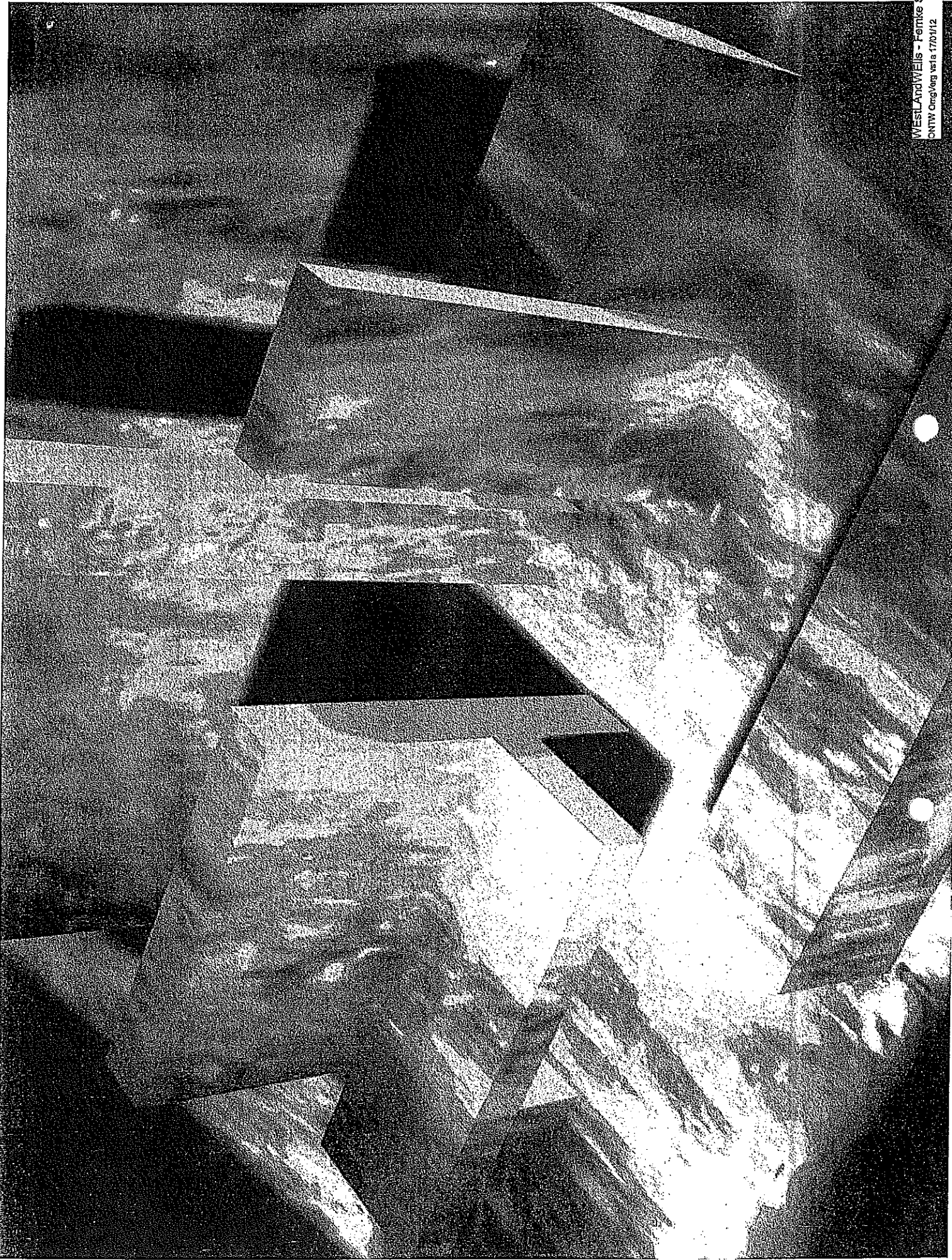
locatie 1: Haarlemmermeerstraat
stadsfontein

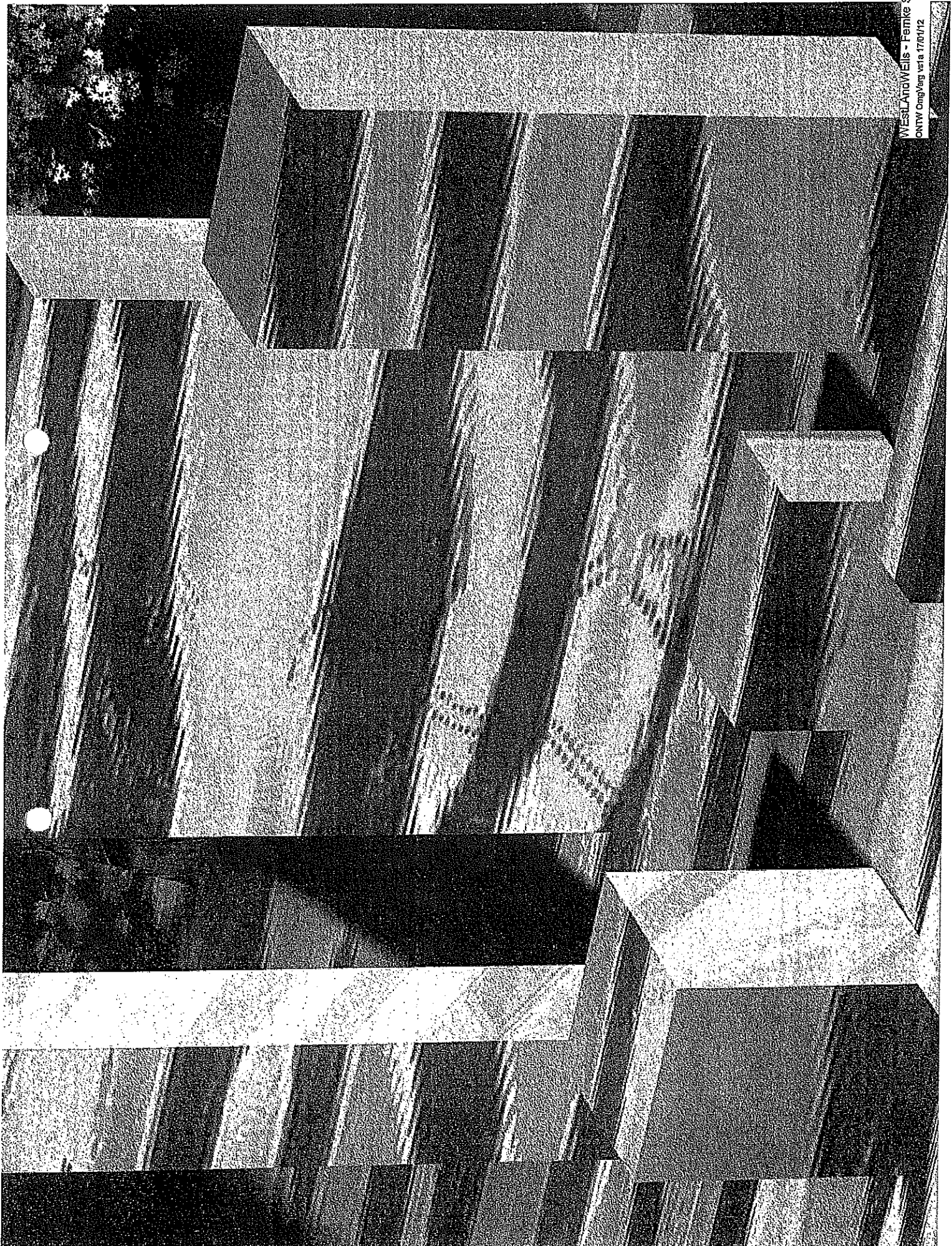

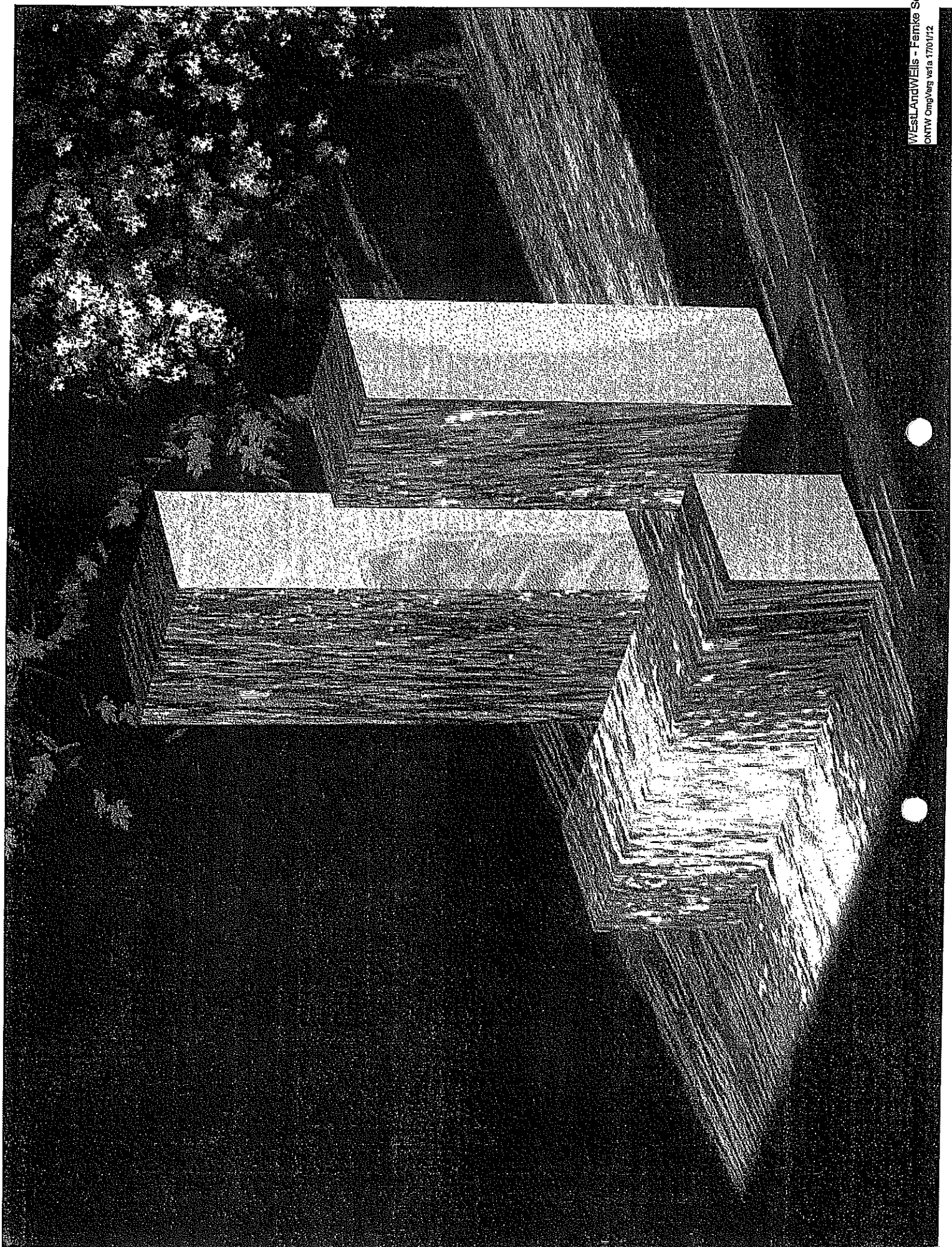
locatie 2: platanenbos
waterval stroomversnelling beek

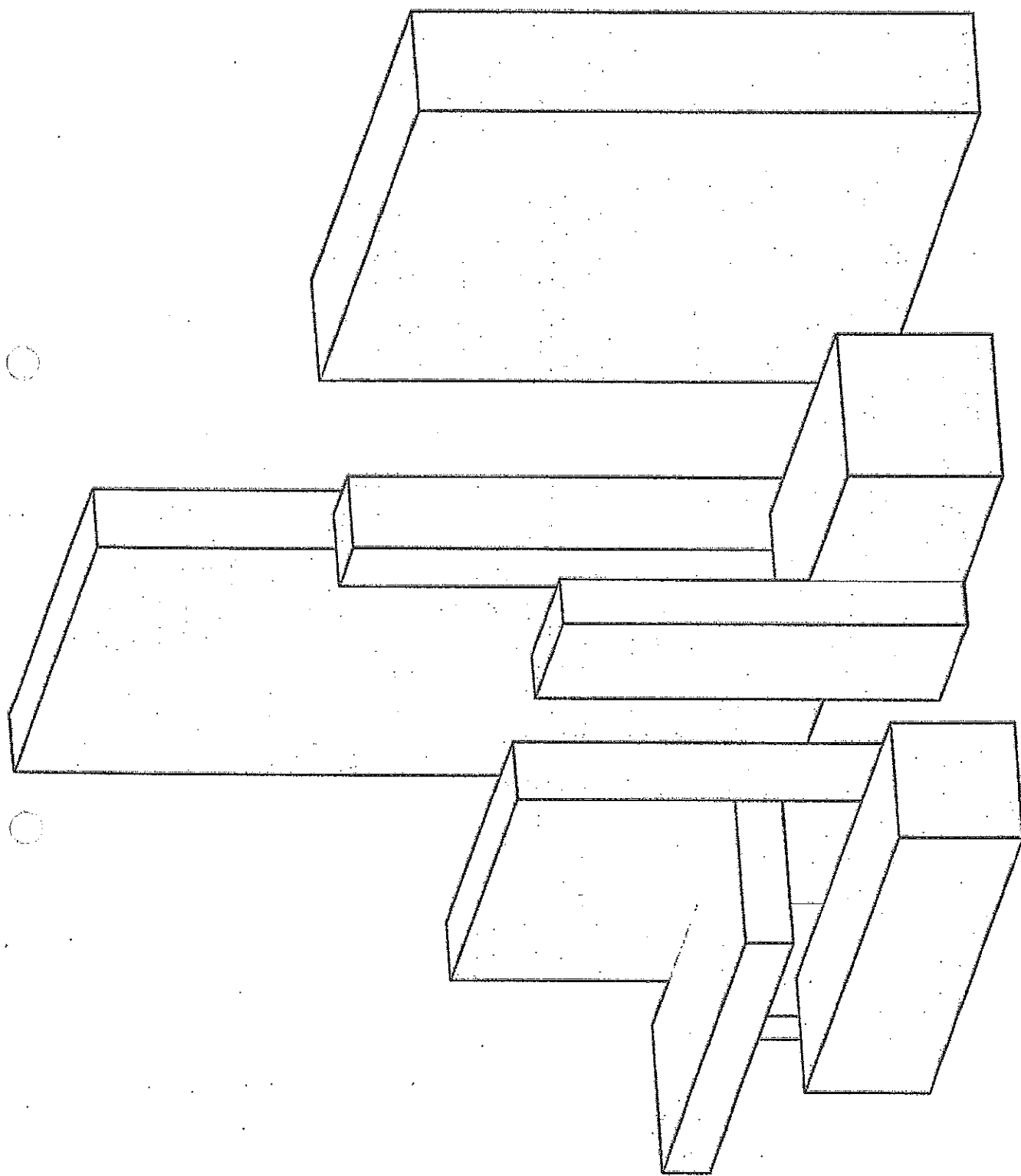

locatie 3: Legmeerstraat
geiserijes drinkfontein

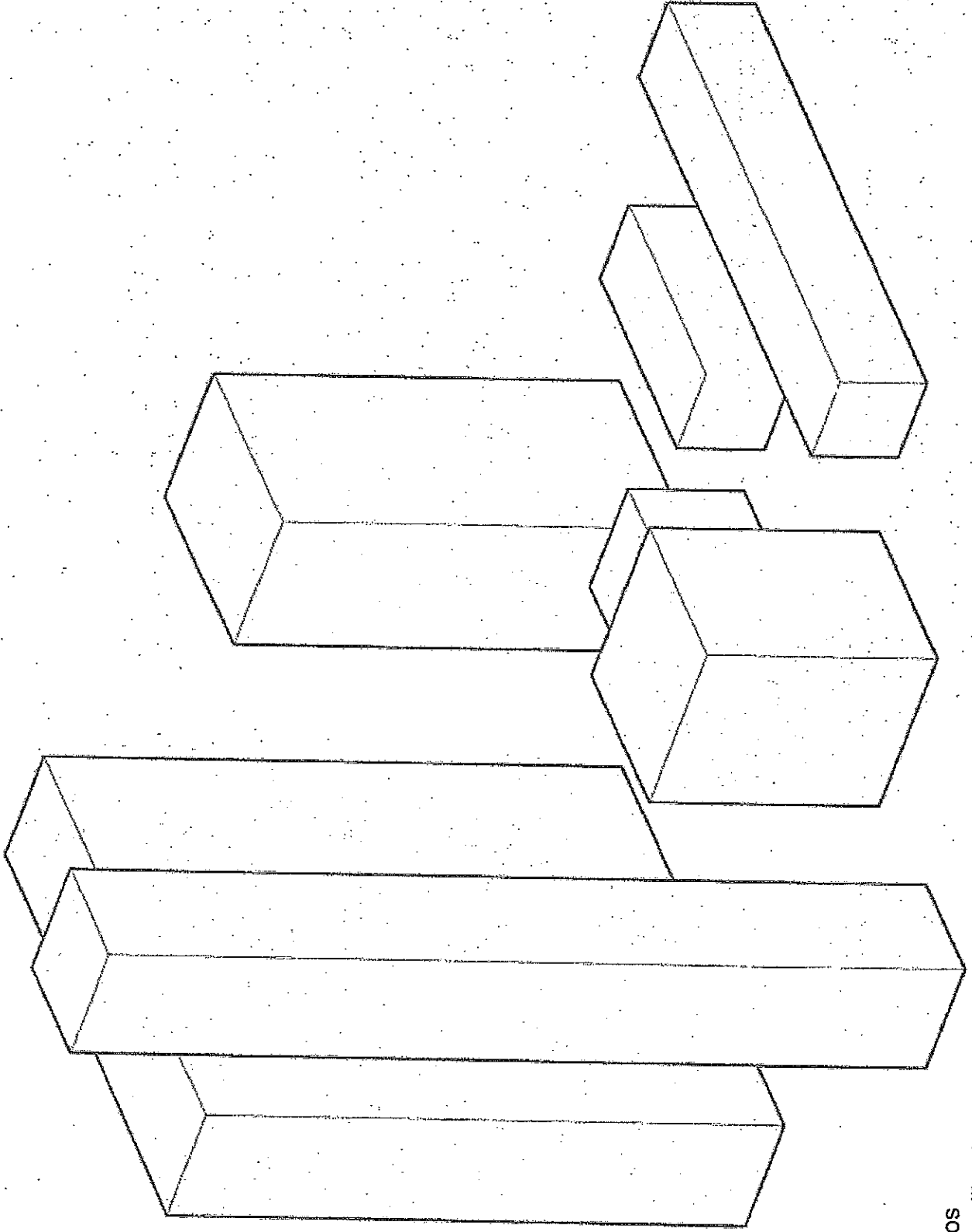

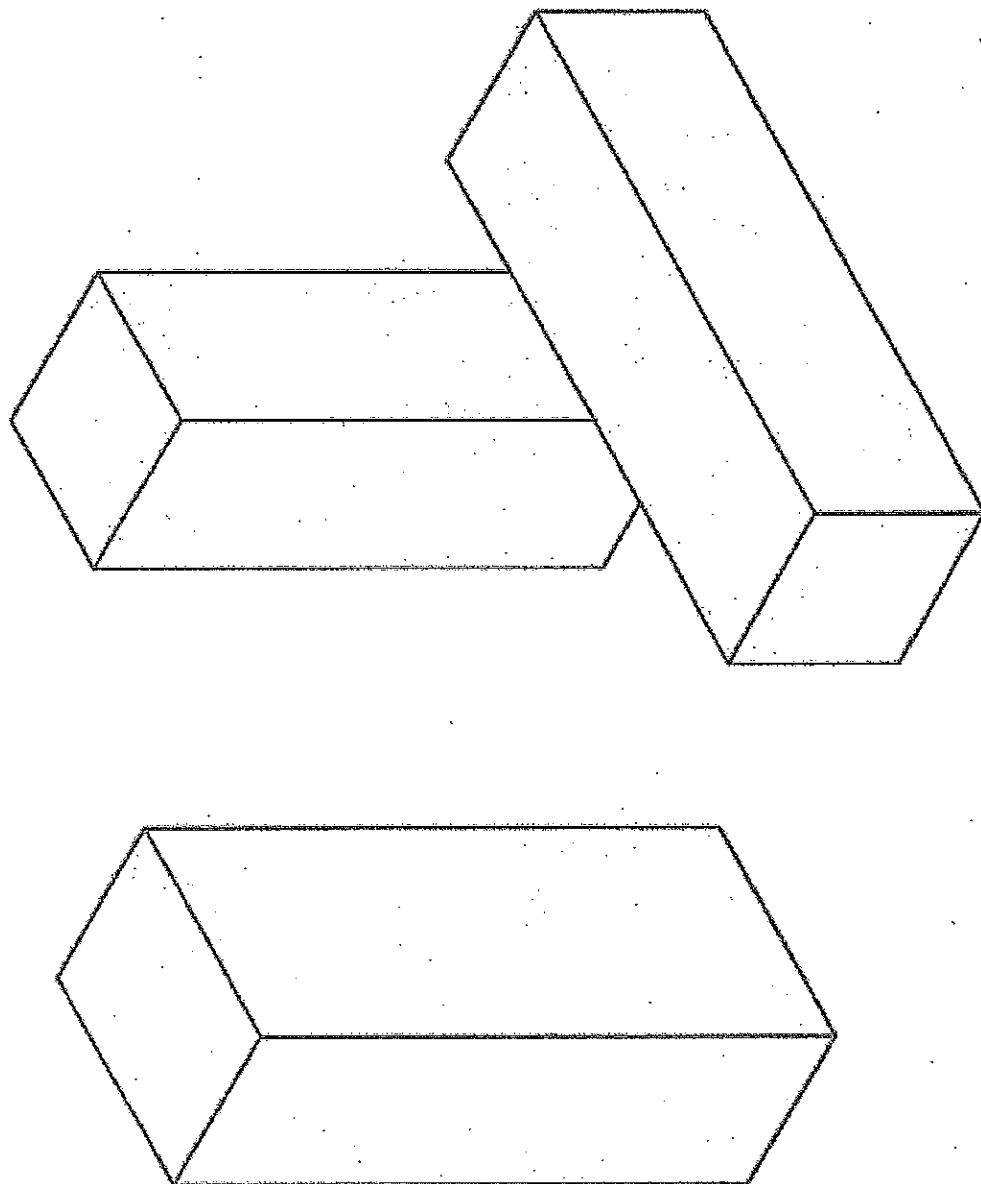

locatie 1: Haarlemmermeerstraat
stadsfontein

locatie 2: Platanenbos
waterval stroomversnelling beek

locatie 3: Legmeerstraat
geiserijs drinkfontein

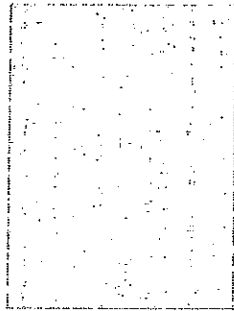
MATERIAAL, HUID EN TEKENING

De projectie-volumes zijn gemaakt van massief gegoten wit beton met een toeslag van Noors Marmer. Dit beton heeft een helder witte uitstraling. Na het gieten worden de verschillende zijden van de volumes op verschillende wijzen afgewerkt, waardoor het beton verschillende aanzichten heeft en de hierdoor verkregen betonhuid een heel spectrum aan tactiliteiten beslaat. Op deze wijze hebben de volumes een uitermate vormgegeven uiterlijk die het subtiele dagbeeld versterkt.

Om het geprojecteerde nachtbeeld aan te kondigen wordt aan de achterzijde van de projectievlakken een lijntekening ingeetst. De tekening bestaat uit een over de volumes gefragmenteerd wireframe van golfvormen, en verwijst zo naar de inhoud van de projectie, en naar de de virtuele constructie waaruit de fontein bestaat. In virtual imaging (game-constructies, maar ook steeds vaker in speel-films en reclamefilms) wordt een onderlaag van polygonen gebouwd, de zogenaamde wireframe of mesh, waarop daarna een virtuele huid (metaal, steen, plastic, haar, etc) wordt geplakt. De huid bepaalt het materiaal en het karakter van het zo gebouwde object, en op deze wijze worden overtuigende werelden geconstrueerd.

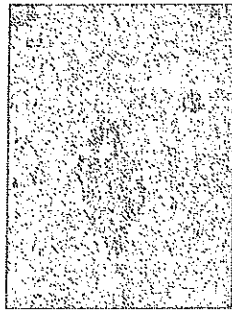
In WEstLandWElls wordt het overal in nederland latent aanwezige water een zichtbare werkelijkheid doordat dimensionale vormen worden ingevuld door een geprojecteerde laag. Het water is zo letterlijk een nar boven gehaalde, geprojecteerde huid.

Het beton is geïmpregneerd en gewaxcoated, dus vuilafstotend.

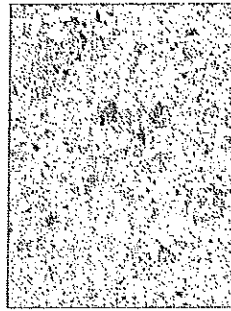
Giet huid

Zeer dicht en glad, wit.

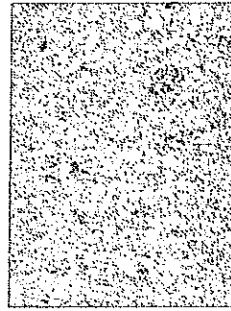
Gepolijst

Deze terazzotechniek maakt een glad, vuilafstotend oppervlak waarbij de marmertoeslag glinsterend zichtbaar is.

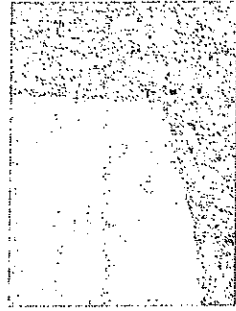
Geborsteld

Het oppervlak is glad en bobbelig tegelijk, de marmertoeslag is zichtbaar en steekt uit, zonder scherpe randen.
Anti-slip: Deze huid wordt met name aan de bovenzijden van de volumes toegepast

Gestraald

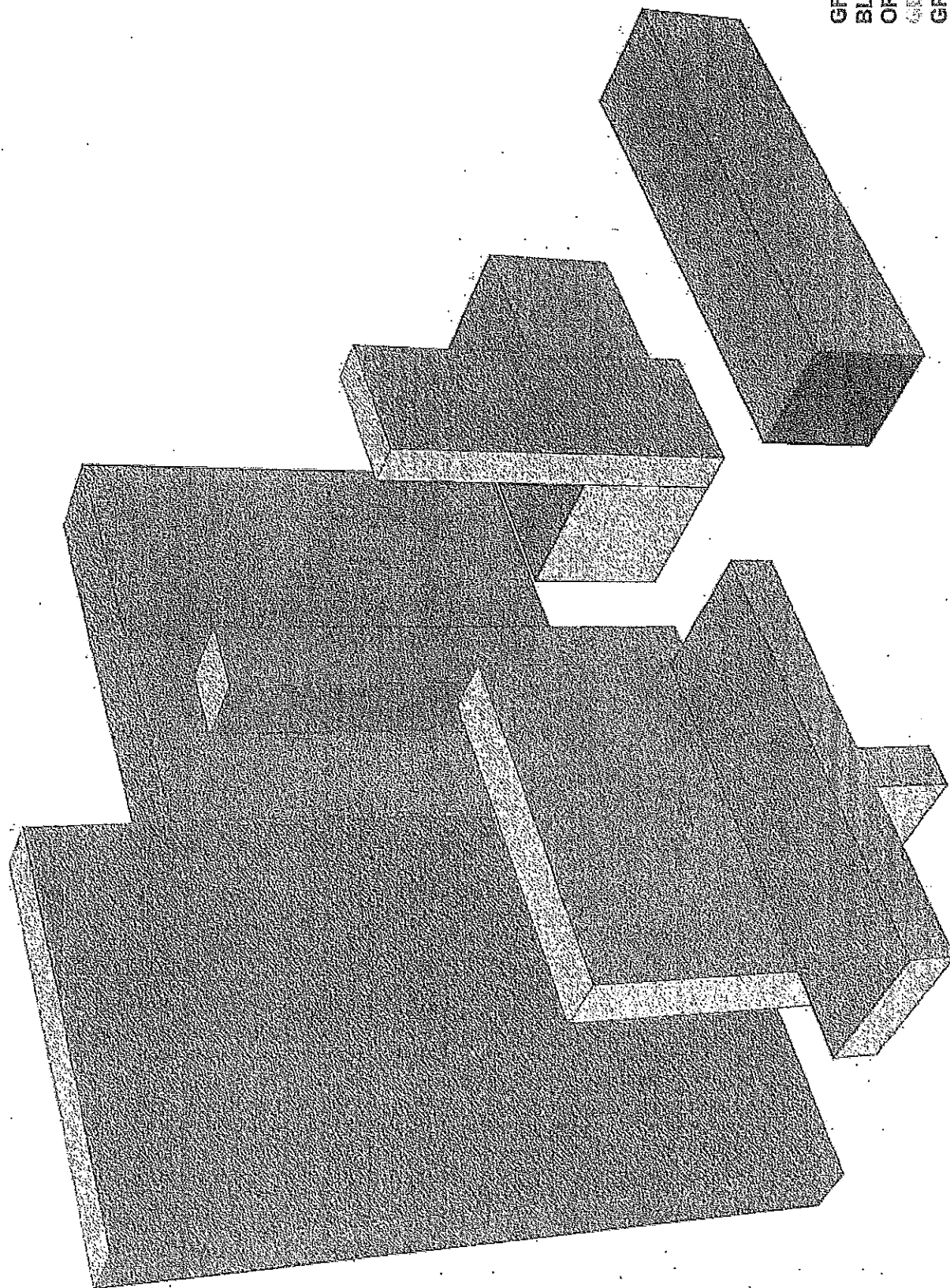
Het beton krijgt een suikerachtige finisch.

Gewassen /
Ge-etst.

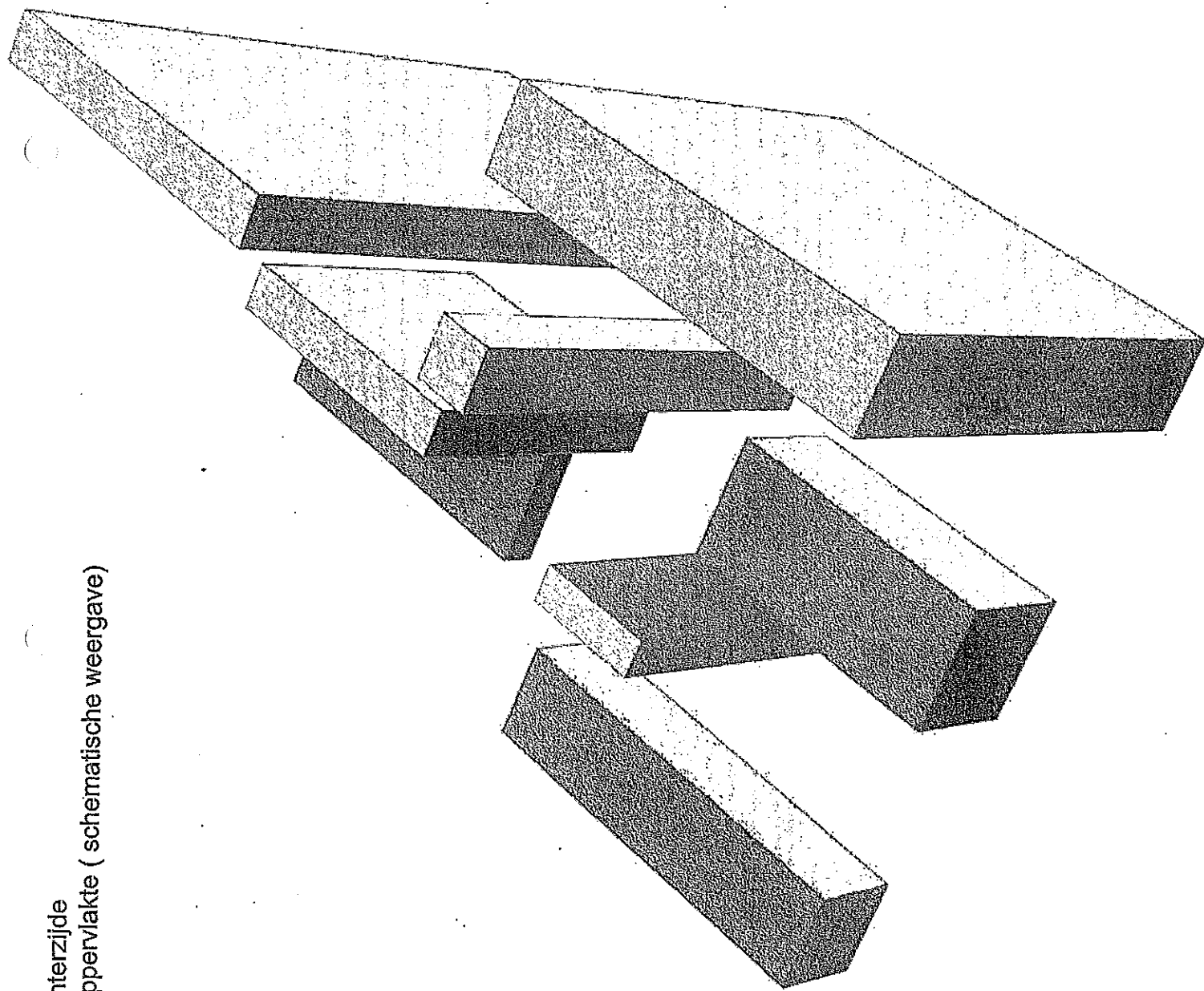
In de giet huid worden lijnen ge-etst, die na het storten worden uitgewassen. Hierdoor wordt een tekening zichtbaar waarin de toeslag scherp uitsteekt.

LOKATIE 1: voorzijde
afwerking huidoppervlakte (schematische weergave)

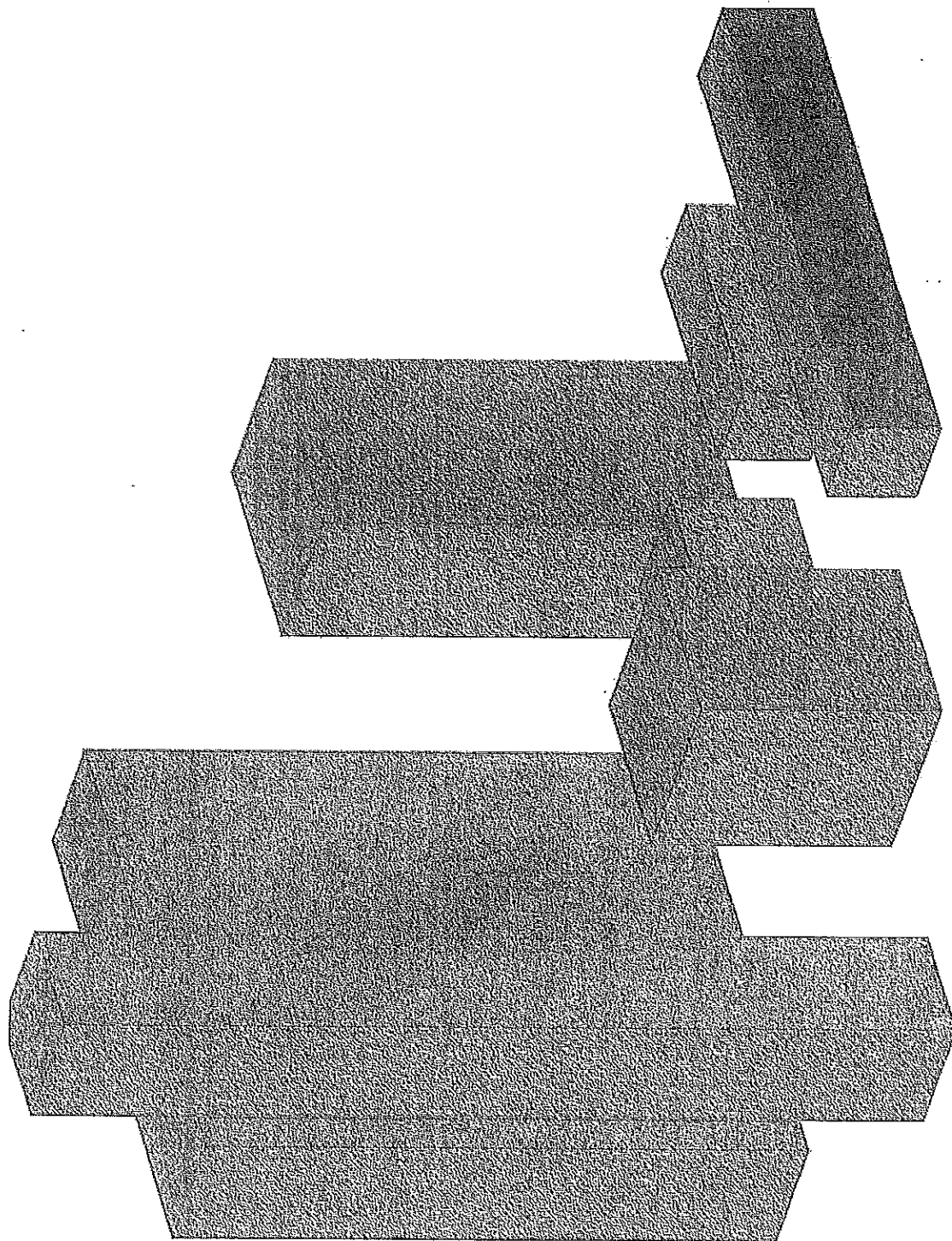
GROEN	=	SLIJPEN
BLAUW	=	BORSTELEN
ORANJE	=	STRALEN
GEEL	=	ETS / UITRAAGZET
GRIS	=	GIETHUID (wit)

LOKATIE 1 : achterzijde
afwerking huidoppervlakte (schematische weergave)

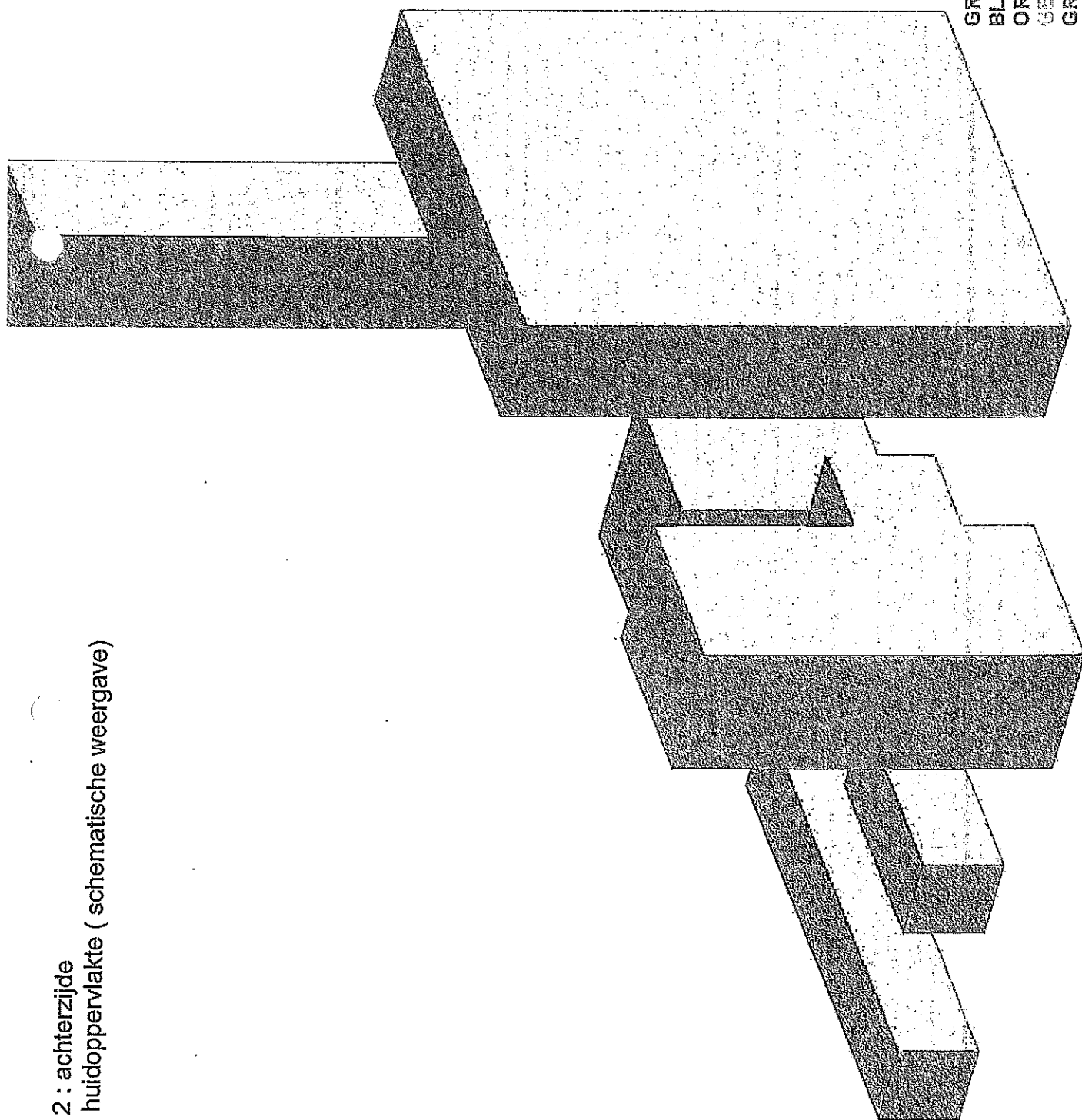
GROEN	=	SLIJPEN
BLAUW	=	BORSTELEN
ORANJE	=	STRALEN
GEEL	=	RTS / UITMASEN
GRIS	=	GIETHUID (wit)

LOKATIE 2 : voorzijde
afwerking huidoppervlakte (schematische weergave)

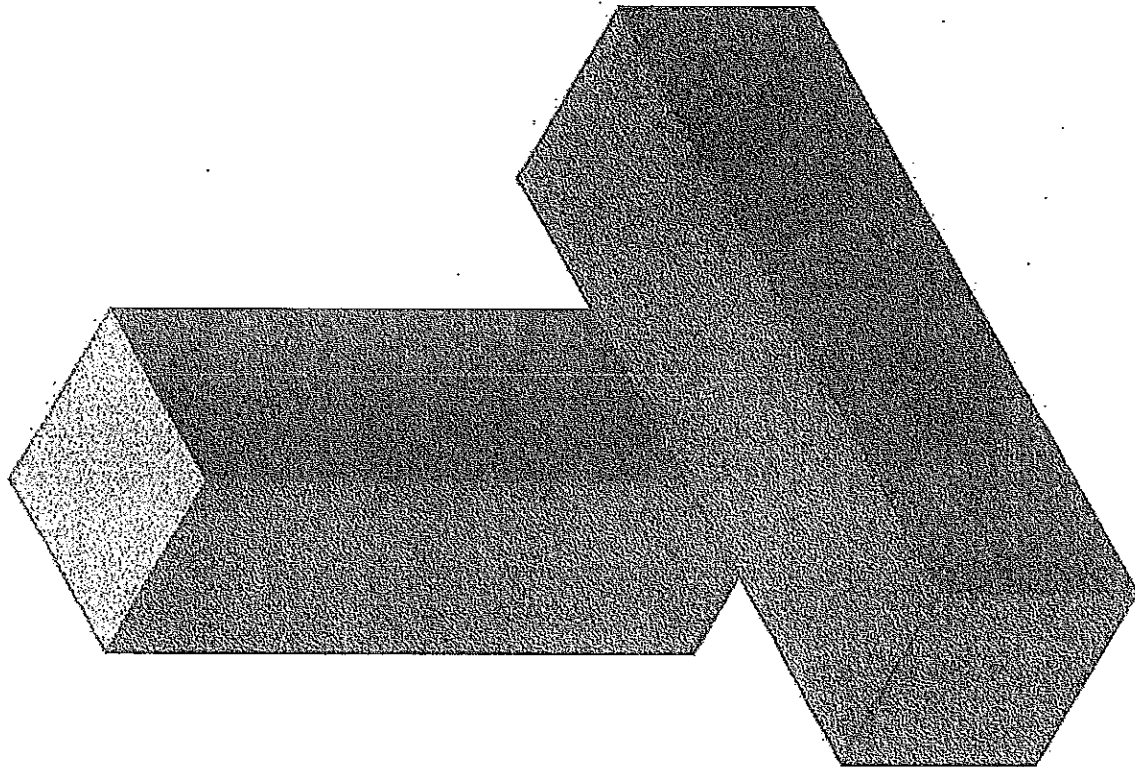
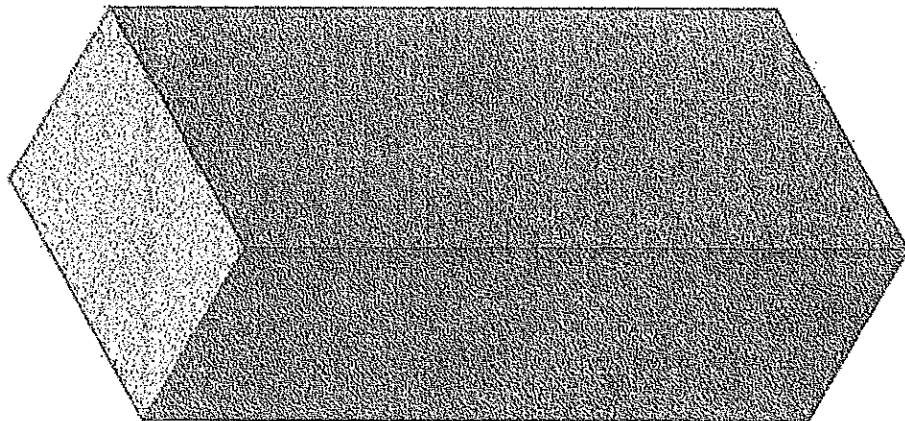
GROEN	=	SLIJPEN
BLAUW	=	BORSTELN
ORANJE	=	STRALEN
GEEL	=	GLAZ / UITMAKEN
GRIS	=	GIETHUID (wit)

LOKATIE 2 : achterzijde
afwerking huidoppervlakte (schematische weergave)

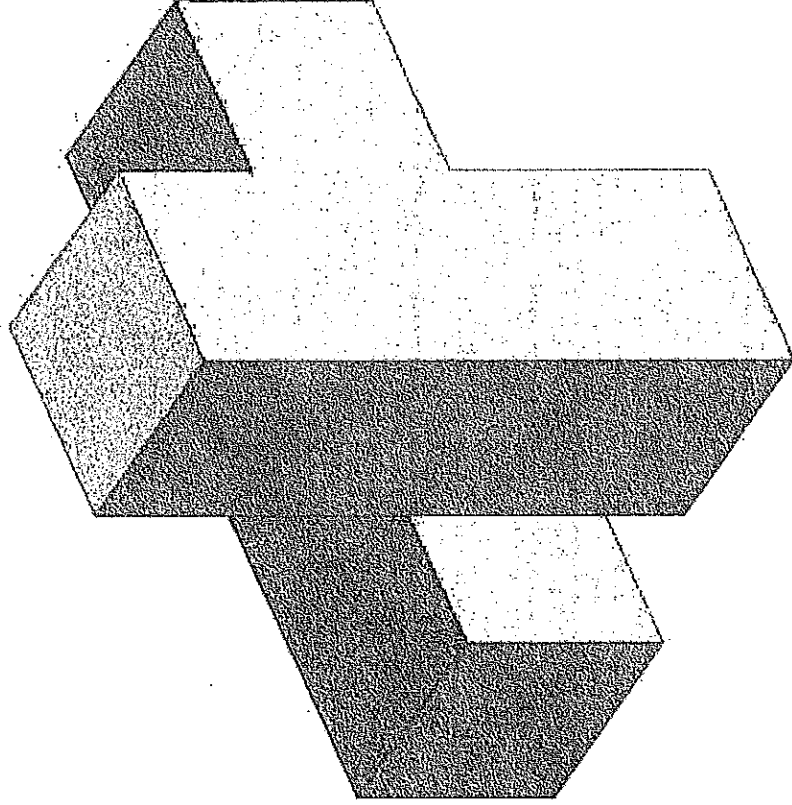
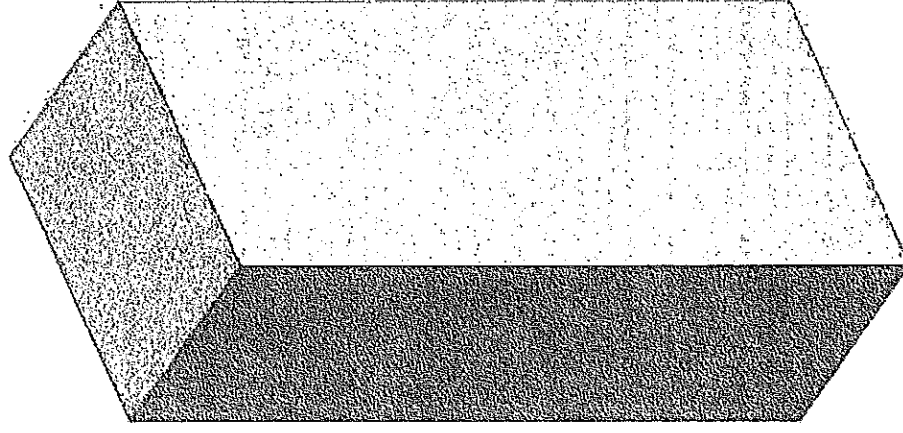
GROEN	=	SLIJPEN
BLAUW	=	BORSTELN
ORANJE	=	STRALEN
GEL	=	ETS / UITWASSEN
GRJS	=	GIETHUID (wit)

LOKATIE 3 : voorzijde
afwerking huidoppervlakte (schematische weergave)

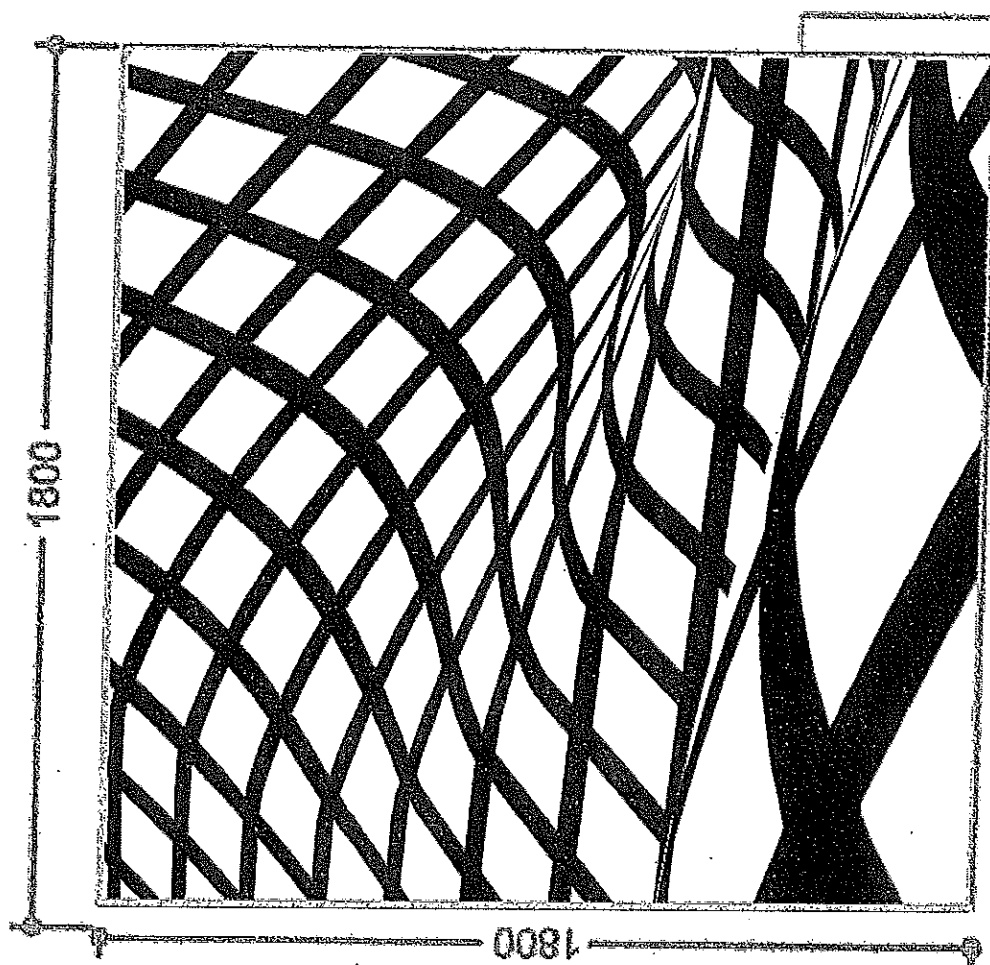
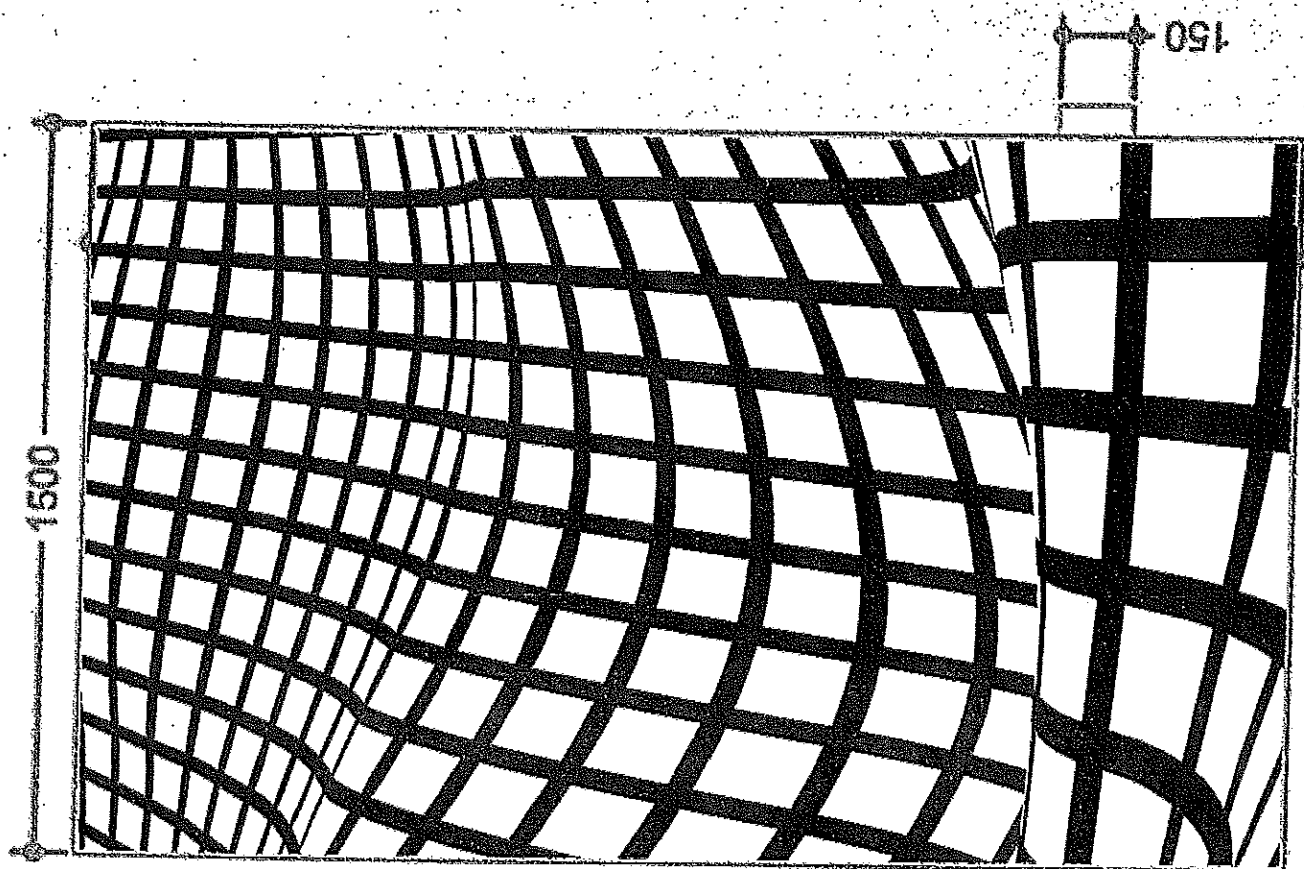

GROEN	=	SLIJPEN
BLAUW	=	BORSTELEN
ORANJE	=	STRALEN
GEEL	=	ETS / UITWASSEN
GRIS	=	GIETHUID (wit)

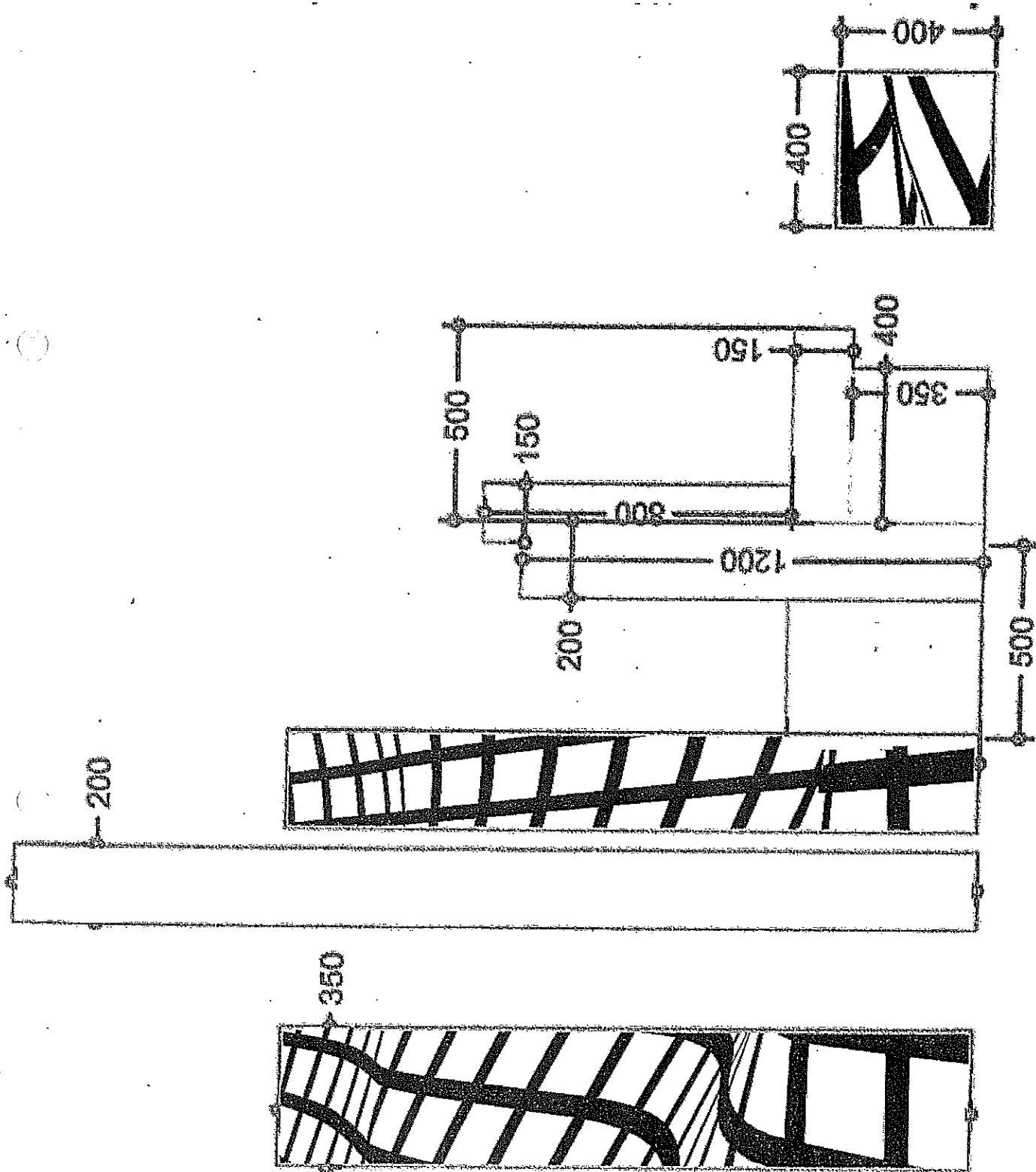
LOKATIE 3 : achterzijde
afwerking huidoppervlakte (schematische weergave)

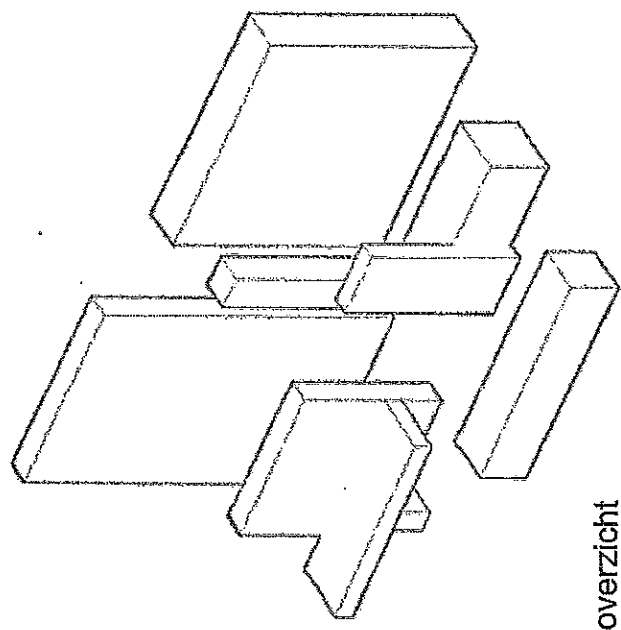
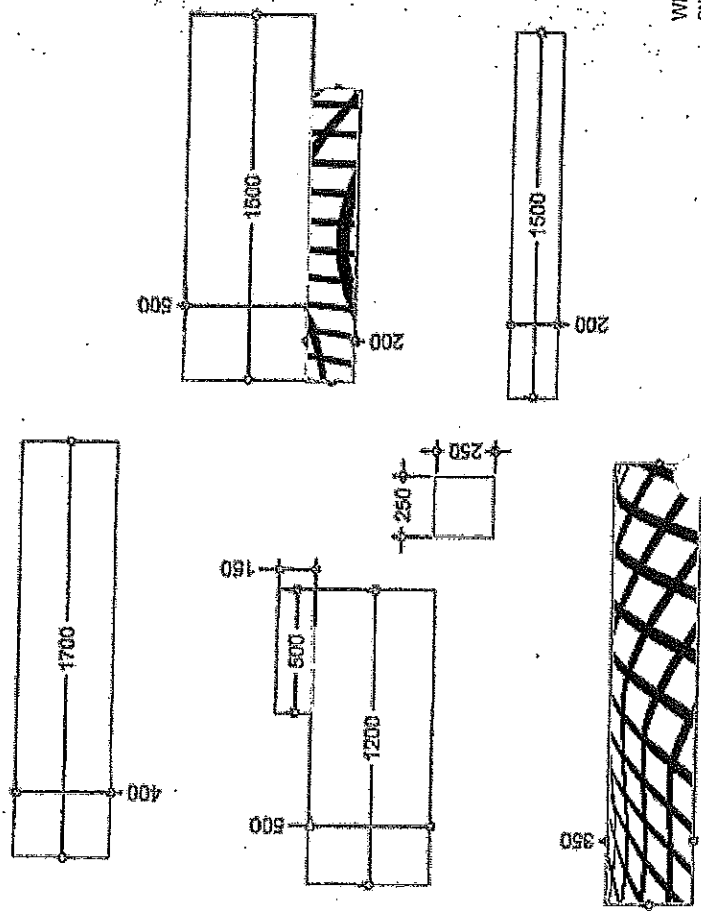
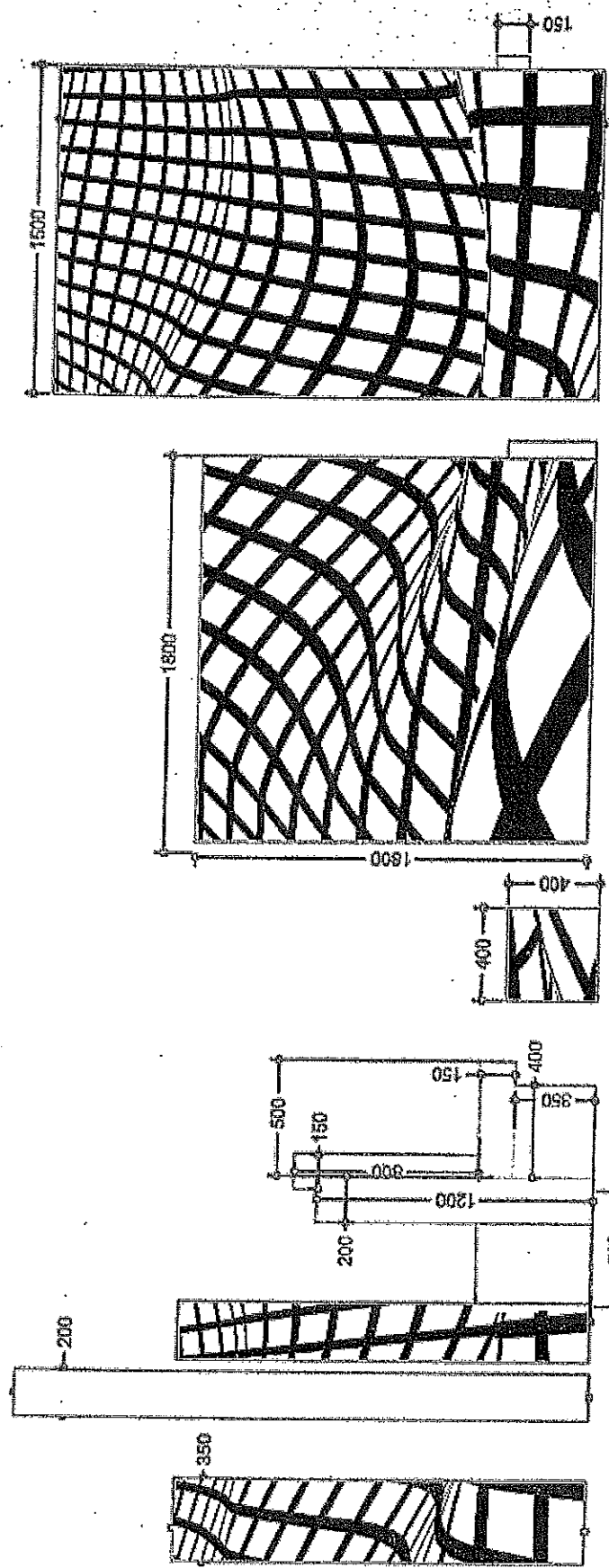
GROEN	=	SLIJPEN
BLAUW	=	BORSTELLEN
ORANJE	=	STRALEN
GEEL	=	ETN / UITWASSEN
GRUIS	=	GIETHUID (wit)

lokatie 1:
Wireframe Achterzijde

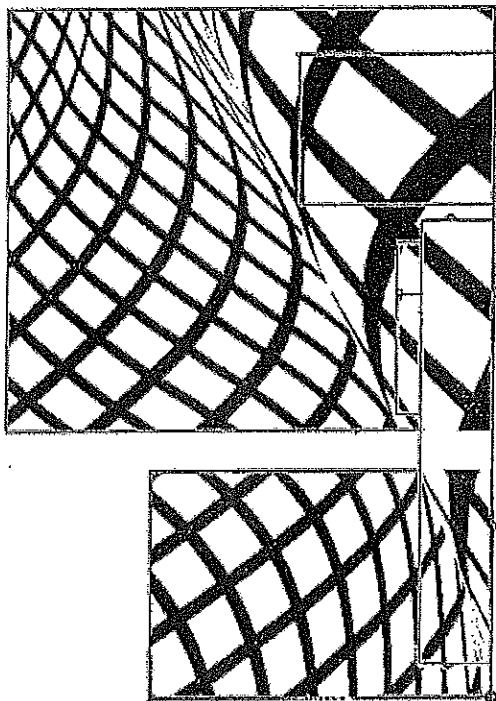
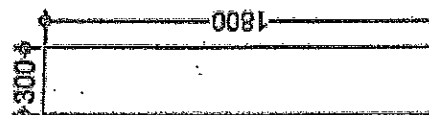
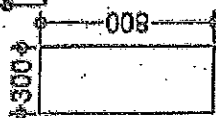
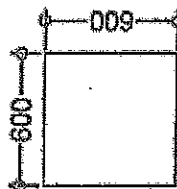
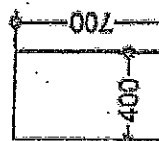
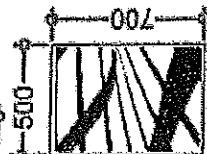
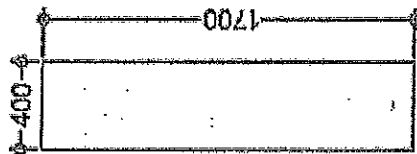
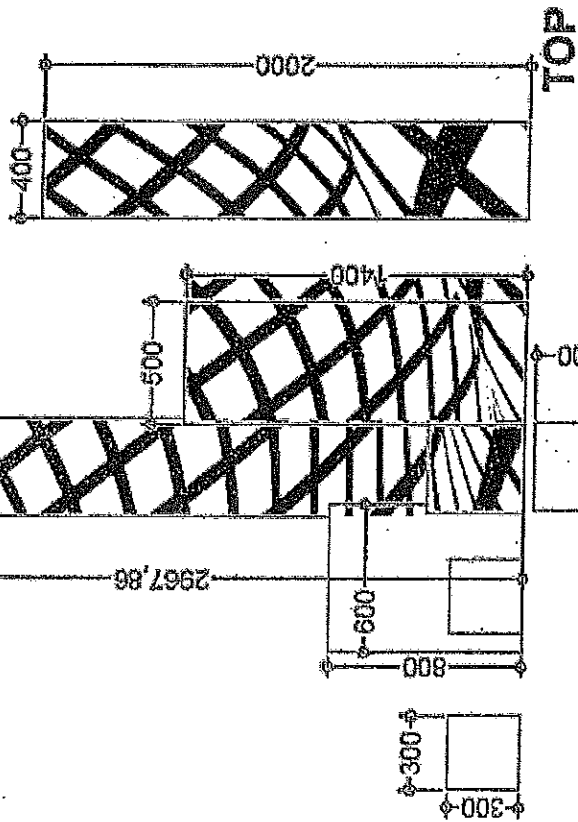

Lokatie 1:
 Wireframe linkerzijde

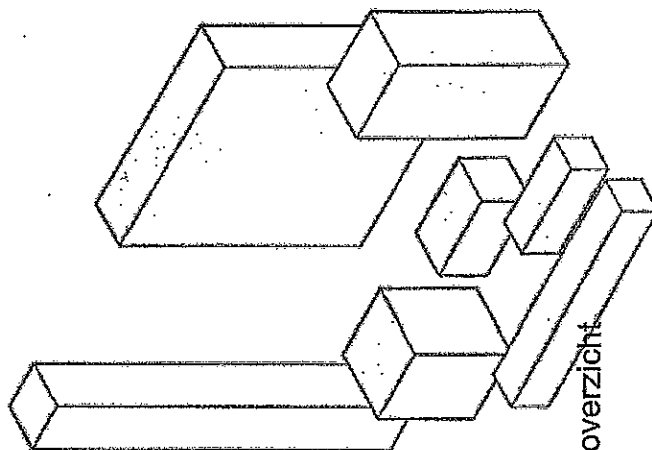

Lokatie 1:
Wireframe overzicht

SIDE

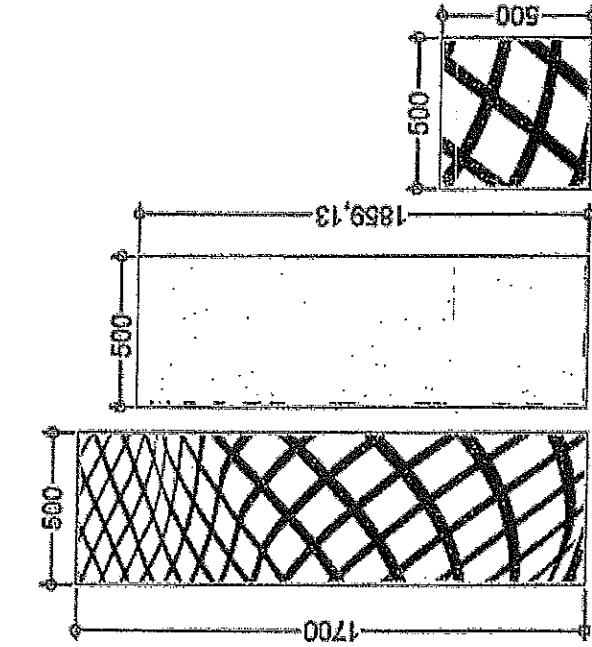

BACK

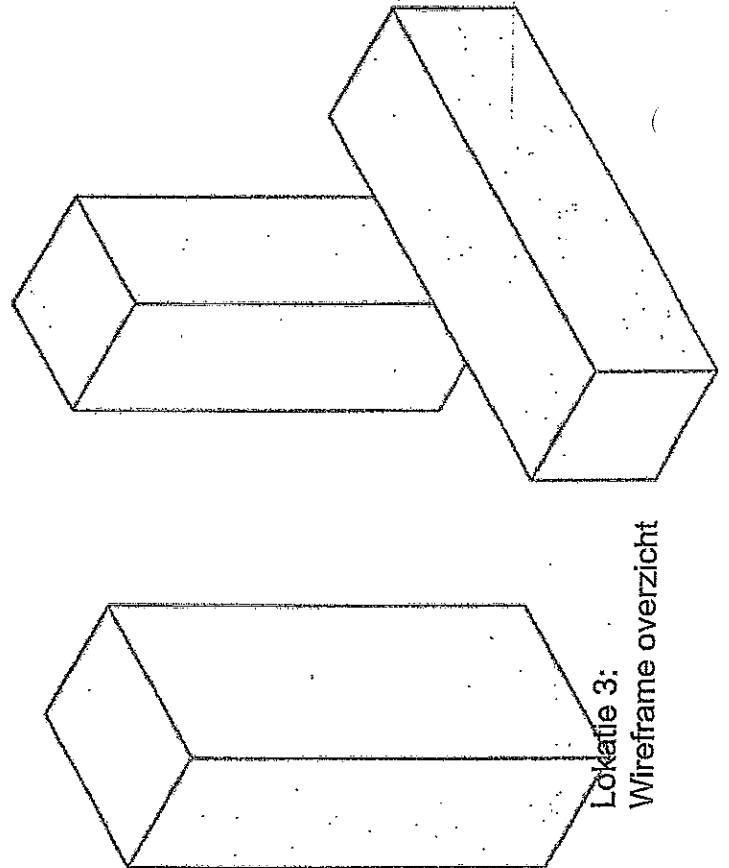
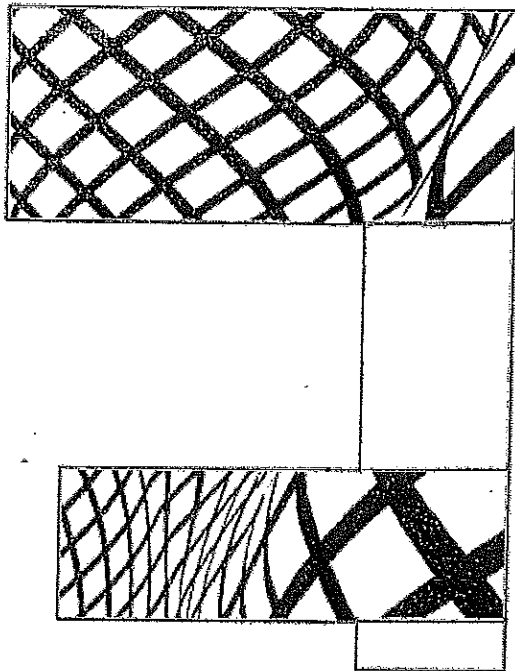
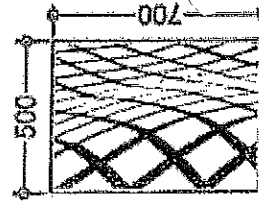
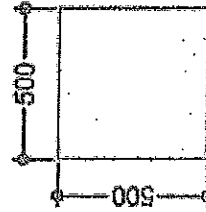
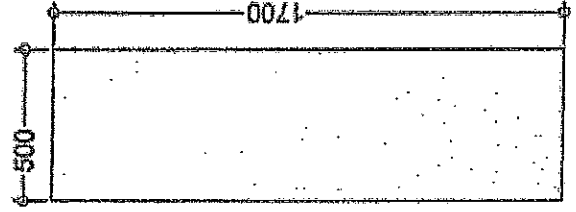

Lokatie 2:
Wireframe overzicht

SIDE

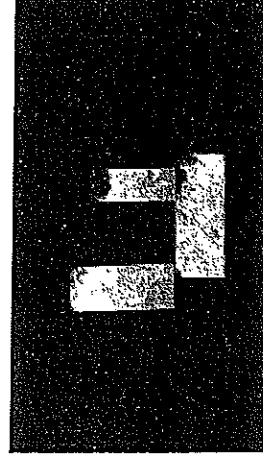
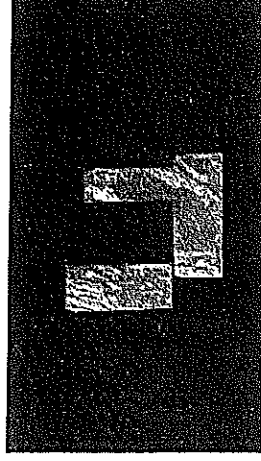
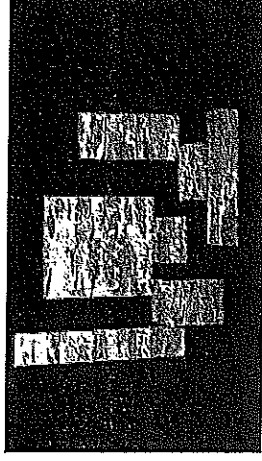
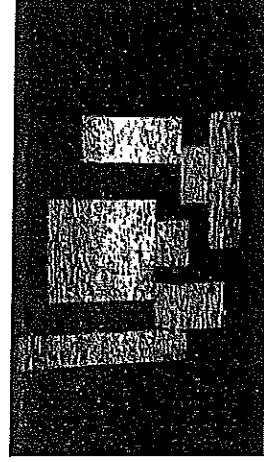
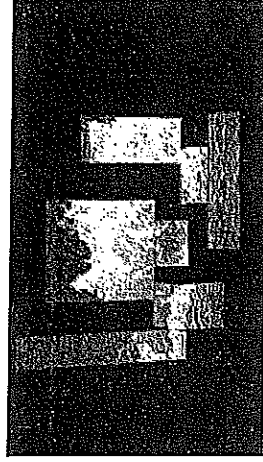
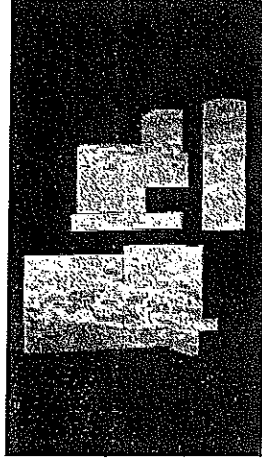
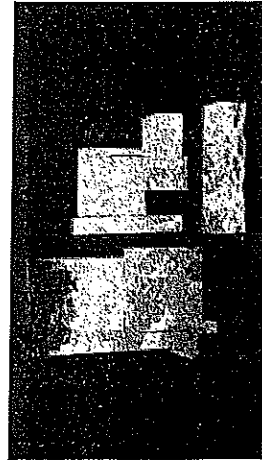
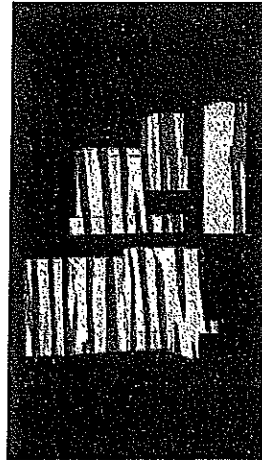
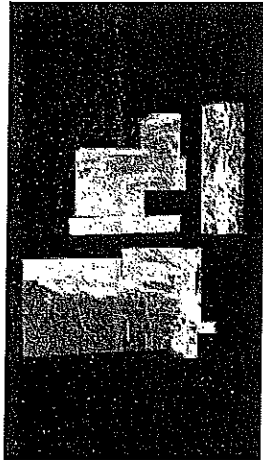

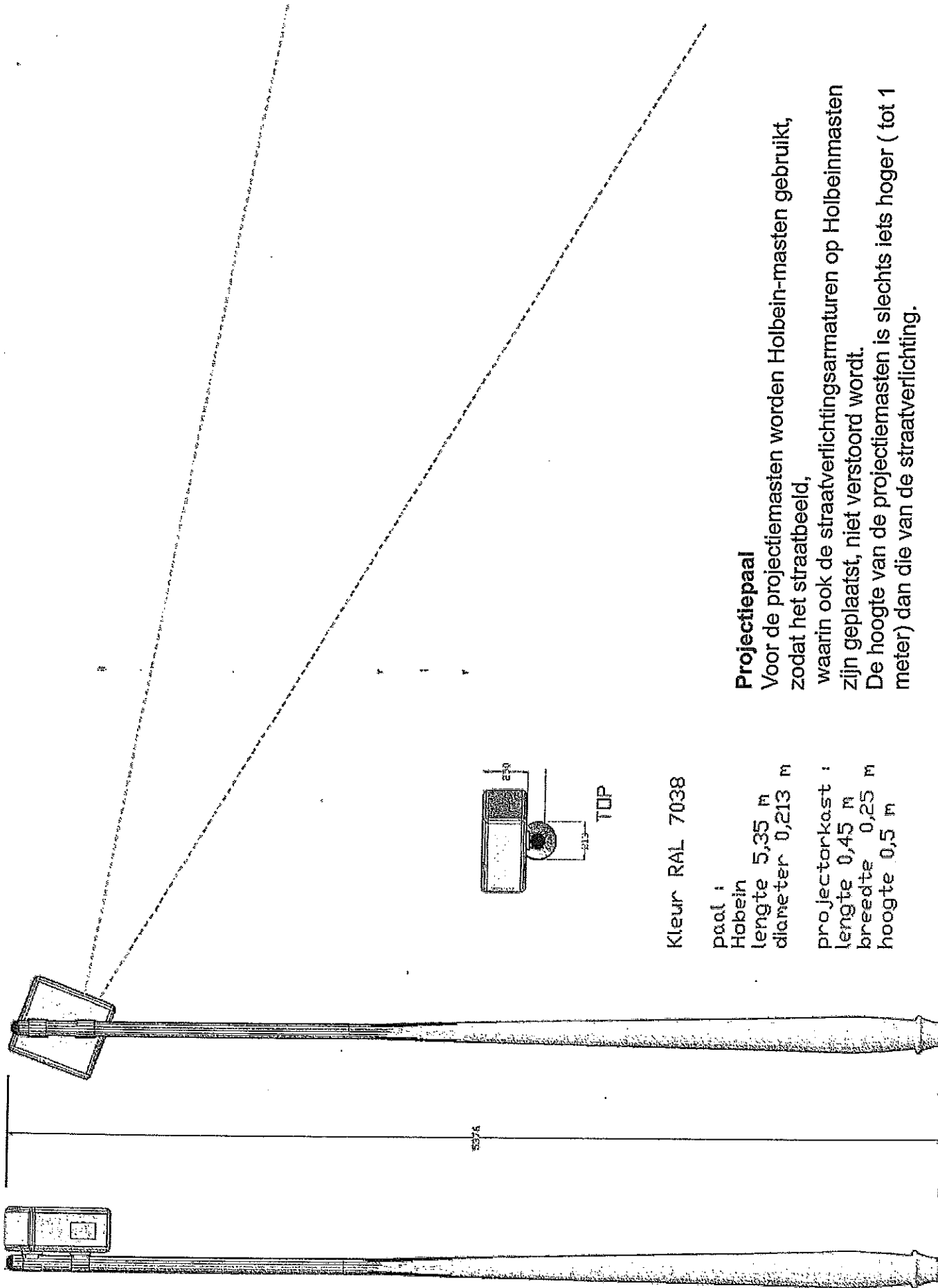
TOP

Lokatie 3:
Wireframe overzicht

Filmbeeld - selectie uit schetsmateriaal

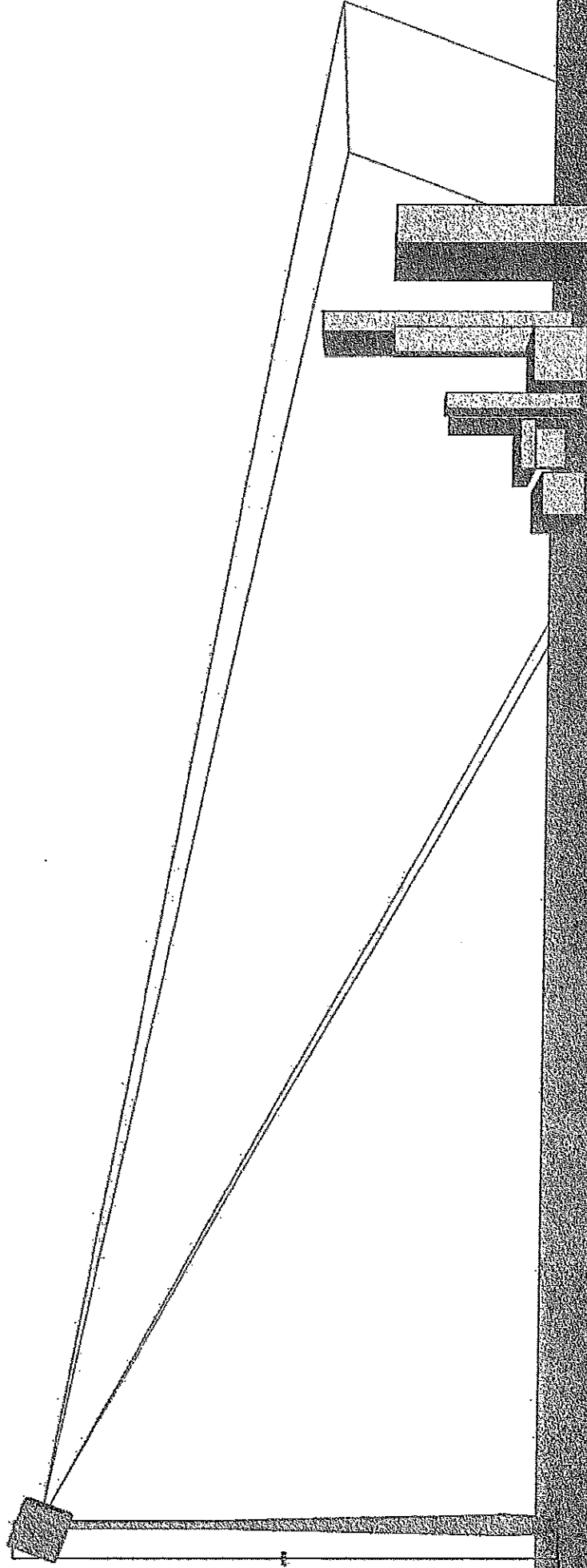
Kleur RAL 7038

paal :
 Holbein
 lengte 5,35 m
 diameter 0,213 m
 projectorkast :
 lengte 0,45 m
 breedte 0,25 m
 hoogte 0,5 m

Projectiepaal

Voor de projectiemasten worden Holbein-masten gebruikt, zodat het straatbeeld, waarin ook de straatverlichtingsarmaturen op Holbeinmasten zijn geplaatst, niet verstoord wordt. De hoogte van de projectiemasten is slechts iets hoger (tot 1 meter) dan die van de straatverlichting.

voorbeeld opstelling

op schaal

TECHNIEK: VIDEOPROJECTORS:

Panasonic PT-D5700E/D5700EL

ANSI lumens 6000
Aantal branduren 3000
300 Watt

onderhoud :

De kwaliteit van de lamp neemt af aan het eind van zijn levensduur hierdoor is het voor een mooie projectiewenselijk de lamp te vervangen bij 2000 branduur.
Gemiddeld is de bedrijfstijd 6 uur per dag, (in de zomer zal dit korter zijn en in de winter langer) :

Dit betekend voor het onderhoud per jaar voor de Panasonic PT-D5700E/D5700EL:

nieuwe set lampen per jaar:
keer onderhoud beam systems
energie kosten 13 cent/kwh. bij
2 x 410 = euro 820 (inc. Btw)
1 x 290 = euro 290 (inc. Btw)
0,3 x 2000 = euro 78 (inc. Btw)

Totaal onderhoud per jaar van de Panasonic PT-D5700E/D5700EL euro 1188 (inc. Btw)

Panasonic PT-D4000U

ANSI lumens 4000
Aantal branduren 3000
200 Watt

onderhoud :

De kwaliteit van de lamp neemt af aan het eind van zijn levensduur hierdoor is het voor een mooie projectiewenselijk de lamp te vervangen bij 2000 branduur.
Gemiddeld is de bedrijfstijd 6 uur per dag, (in de zomer zal dit korter zijn en in de winter langer) :

Dit betekend voor het onderhoud per jaar voor de Panasonic PT-D4000:

nieuwe set lampen per jaar:
keer onderhoud beam systems
energie kosten 13 cent/kwh. bij
2 x 380 = euro 760 (inc. Btw)
1 x 290 = euro 290 (inc. Btw)
0,3 x 2000 = euro 52 (inc. Btw)

Totaal onderhoud per jaar van de Panasonic PT-D4000U euro 1102 (inc. Btw)

NEC NP 2150

ANSI lumens 4200
Aantal branduren 3000
300 Watt

onderhoud :

De kwaliteit van de lamp neemt af aan het eind van zijn levensduur hierdoor is het voor een mooie projectiewenselijk de lamp te vervangen bij 2000 branduur.
Gemiddeld is de bedrijfstijd 6 uur per dag, (in de zomer zal dit korter zijn en in de winter langer) :

Dit betekend voor het onderhoud per jaar voor de NEC NP2150:

nieuwe set lampen per jaar:
keer onderhoud beam systems
energie kosten 13 cent/kwh. bij
1 x 275 = euro 275 (inc. Btw)
1 x 290 = euro 290 (inc. Btw)
0,3 x 2000 = euro 78 (inc. Btw)

Totaal onderhoud per jaar van de NEC NP2150 euro 617 (inc. Btw)

TECHNIEK: SOLID STATE PLAYER

Geleverd door Beam Systems

merk EDTEC

Verbruik : 12 Watt

Kosten per jaar: 2920 uur X 0,012 kWh X 0,10 E = E 3,50

Onderhoud : geen

TECHNIEK: AAN UIT SCHAKELING

De aan- en uitschakeling van de installatie wordt geregeld door de solid state player via een schemerschakelaar per player.

TECHNIEK: KLIMAATKAST :

Geleverd door Beam Systems

Verbruik : 50 W

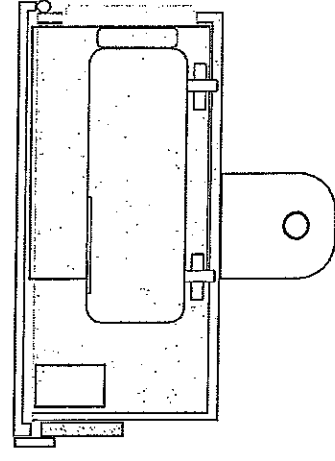
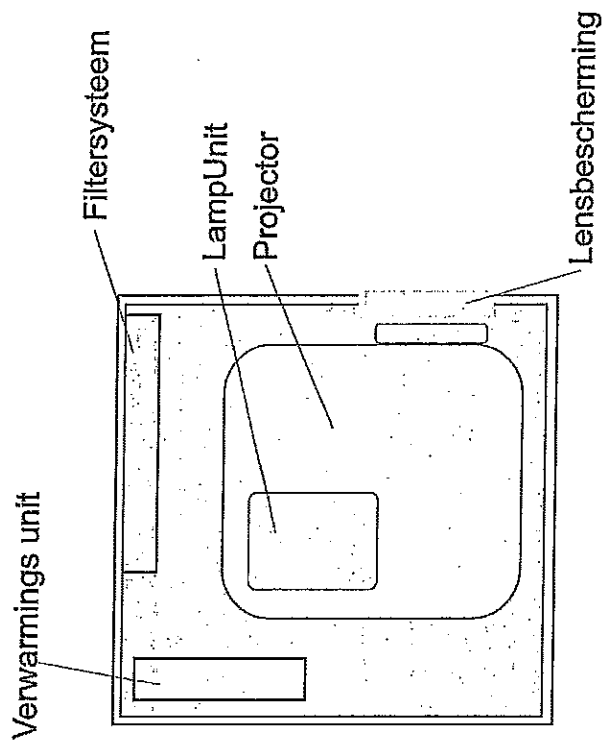
Kosten per jaar: 2920 uur X 0,05 kWh X 0,10 E = E 14,60

Onderhoud : geen

TECHNIEK : 220V AANVOER

De 3 projectoren/players zijn elk aangesloten op een "6A onbemeterde lantaampaalaansluiting". Deze wordt niet geschakeld, omdat de klimaatkast aan moet blijven. De lichtmast wordt voorzien van een hoofdstop.

Klimaatkast

schaal 1 : 10

ONDERHOUD

Anders dan een klassieke sculptuur, wordt het belangrijkste deel van het beeld van dit kunstwerk door apparatuur geprojecteerd. Deze apparatuur heeft onderhoud nodig en heeft vervangingsduur. In de begroting van dit kunstwerk is daarom voldoende budget geormerkt voor apparatuur-onderhoud en apparatuur-vervanging om het kunstwerk minimaal 10 jaar te laten draaien.

Middels een onderhoudscontract verzorgt BeamSystems :

- jaarlijkse revisie van de projectoren,
- jaarlijkse vervanging van de lampen en reinigen van de filters
- driejaarlijkse vervanging van de projectoren

Voor het overige is het werk onderhoudsarm:

De projectie-elementen zijn gemaakt van industrieel beton met een hoge hardheid en dichtheid. De projectie-elementen zijn geïmpregneerd en gewaxcoat. De elementen kunnen daarom als regulier straatmeubilair gereinigd worden.

De installatie zal als zijnde 1 kunstwerk opgenomen worden in het onderhoudstraject van KunstZicht. In samenwerking afdeling onderhoud van Stadsdeel Zuid wordt het kunstwerk meegenomen in een direct signalerings- en schoonmaakregime. De ervaring is dat door directe reactie graffiti ontmoedigd wordt.

COMMUNICATIE

Communicatie aan de buurt bestaat uit twee delen

- buurtbewoners / gebruikers brede schoolgebouw
- project specifiek gericht op leerlingen brede school (zie educatie)

buurten

- buurtgroepen / blaadjes
- voorlichtingsbijeenkomst met maquette
- filmopnamen (evt. met live vj-projectie), buurtfeest
- opening
- na oplevering : publicatie (ansichtkaart en website)

FILMOPNAMEN

Belangrijk in het werk is dat het geprojecteerde water daadwerkelijk virtueel getransporteerd is uit de Westlandgracht. In de Westlandgracht zal een spuitboot fonteinën maken, die gefilmd worden als beeldmateriaal voor het videowerk. De opnamen zullen de aanleiding / hoogtepunt vormen tot communicatie met de buurten

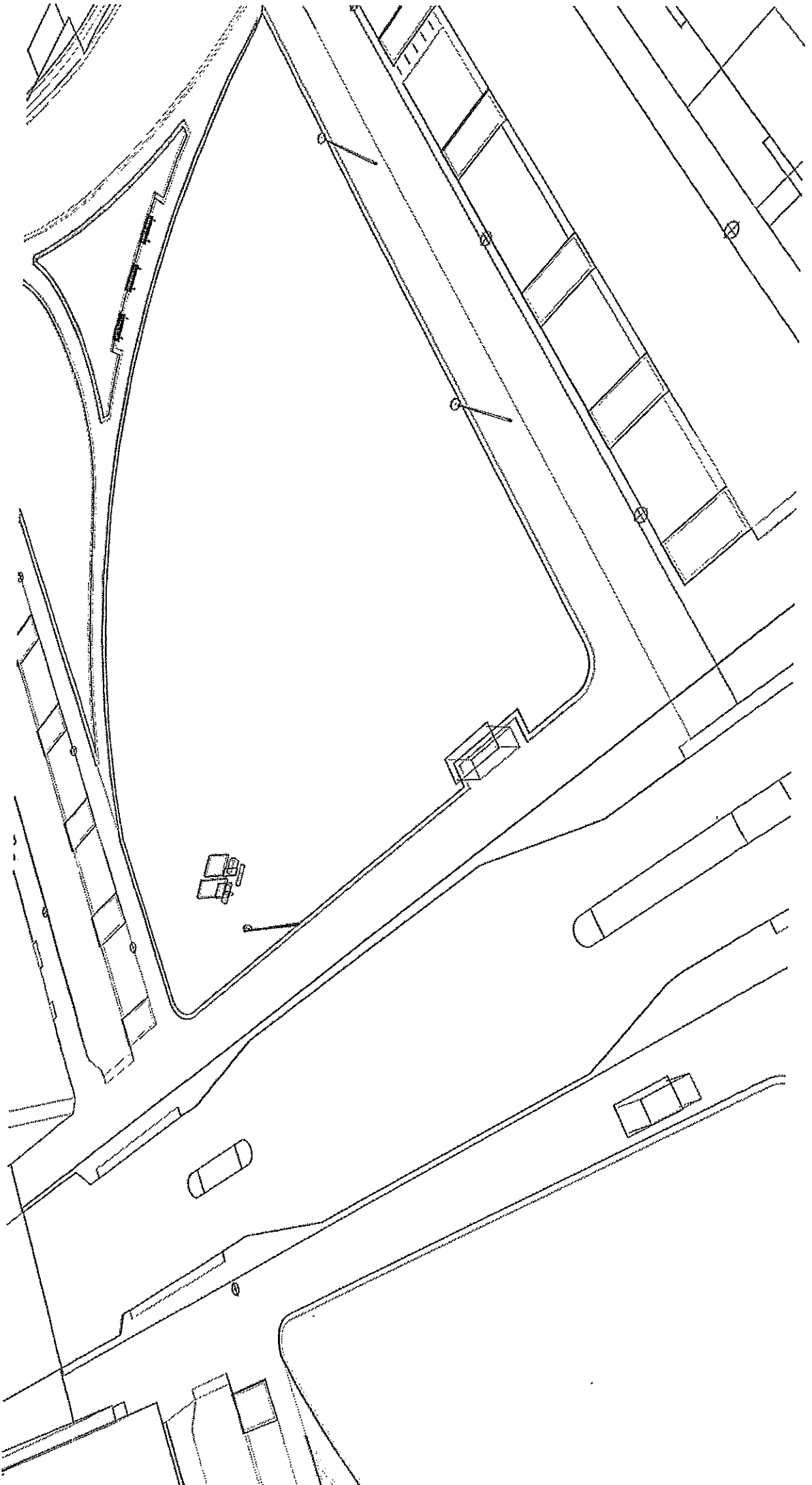
De beelden kunnen zelfs al gedeeltelijk dezelfde avond live (vj-software) geprojecteerd worden op modellen.

Zo kan de buurten een gedeelte van de totstandkoming van het werk bijwonen, en ervaart zelf de herkomst van de projectiebeelden.

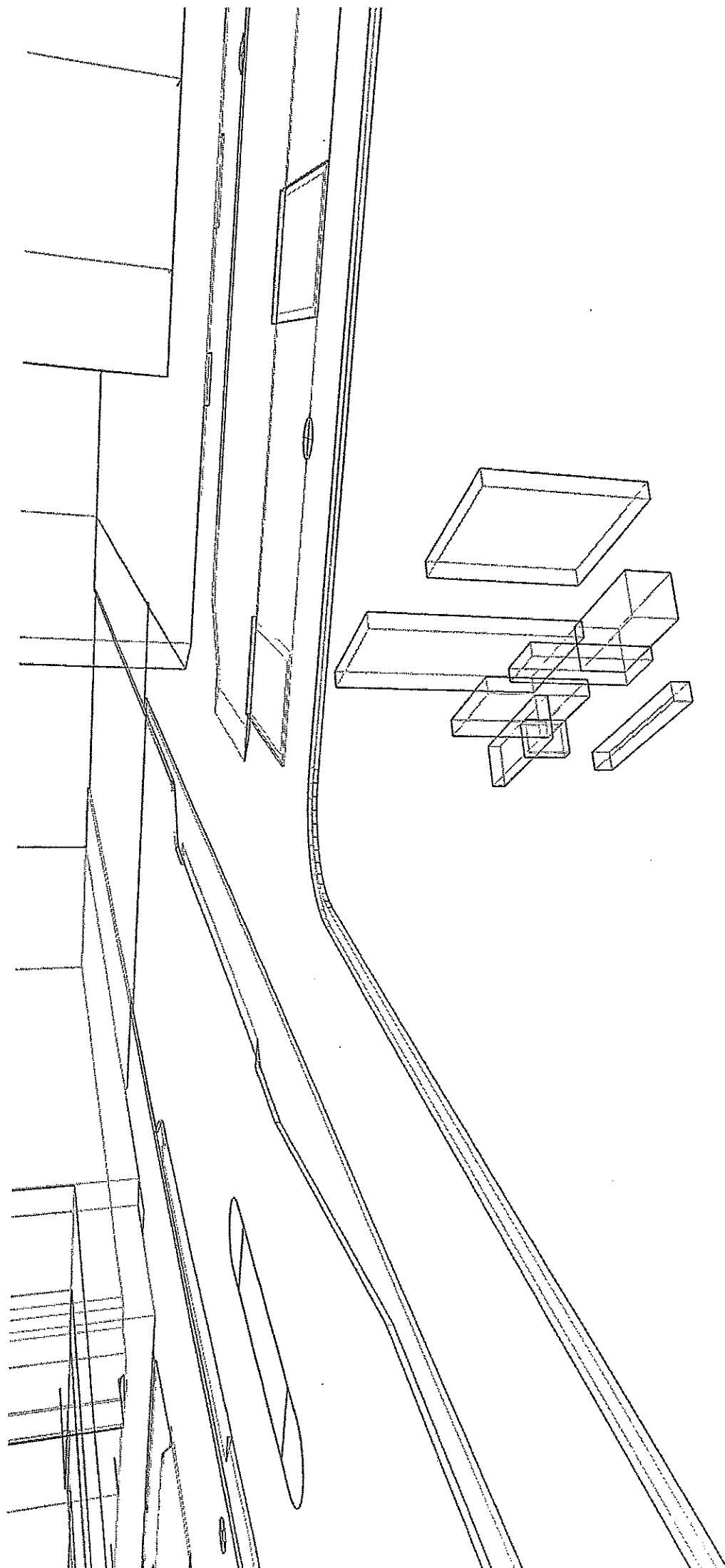
KUNSTEDUCATIEPROGRAMMA

Carolien Euser heeft onder de naam Herrekijker een kunsteducatie-programma ontwikkeld over kijken en kunst in de openbare ruimte, waarin de individuele beleving van de omgeving, vooral door het opnieuw bekijken van natuurelementen, een grote rol spelen. Carolien Euser heeft eerder samengewerkt met Femke Schaap in een project speciaal voor kleine kinderen. (Grote Kunst voor Kleine Mensen, Avro televisie, Montevideo, diverse screenings en workshops).

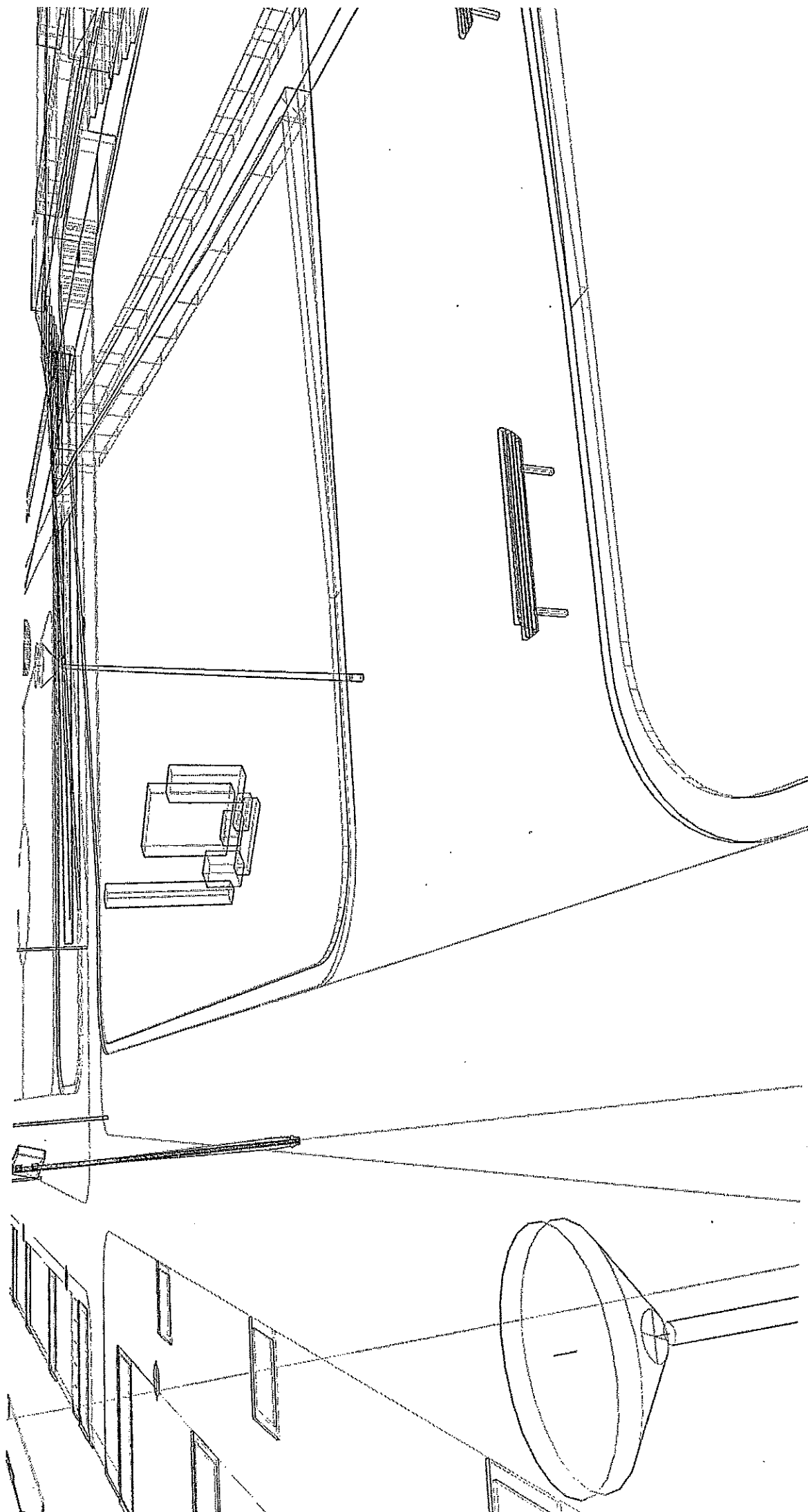
Het Herrekijker-programma sluit erg mooi aan bij de parkomgeving waarin de nieuwe Brede School gesitueerd is, bij het thema verhuizen dat voor de leerlingen van de Brede School aan de orde zal komen, en bij het ontdekken van een nieuwe dagelijkse looproute die de leerlingen zich opnieuw eigen zullen moeten maken. Daarnaast zijn er grote overeenkomsten in de uitgangspunten met het werk van Femke Schaap, zoals in het denken over de huidige snelle media-cultuur, in de transformaties van ogenschijnlijk alledaagse beelden, in het gebruik van fotografische middelen zoals video en projectie, en in de stimulering en prikkeling van fantasie (bijvoorbeeld over het verschil in dag- en nachtfase van de installatie). Het Herrekijker-programma zal in samenspraak met Femke Schaap speciaal aangepast worden om naar aanleiding van de verhuizing Brede School en de onthulling kunstwerk lessen te verzorgen voor verschillende schoolklassen, waarbij de kinderen parallel aan het ontstaan van het kunstwerk eigen werk maken dat analoog aan de onthulling tentoongesteld zal worden.

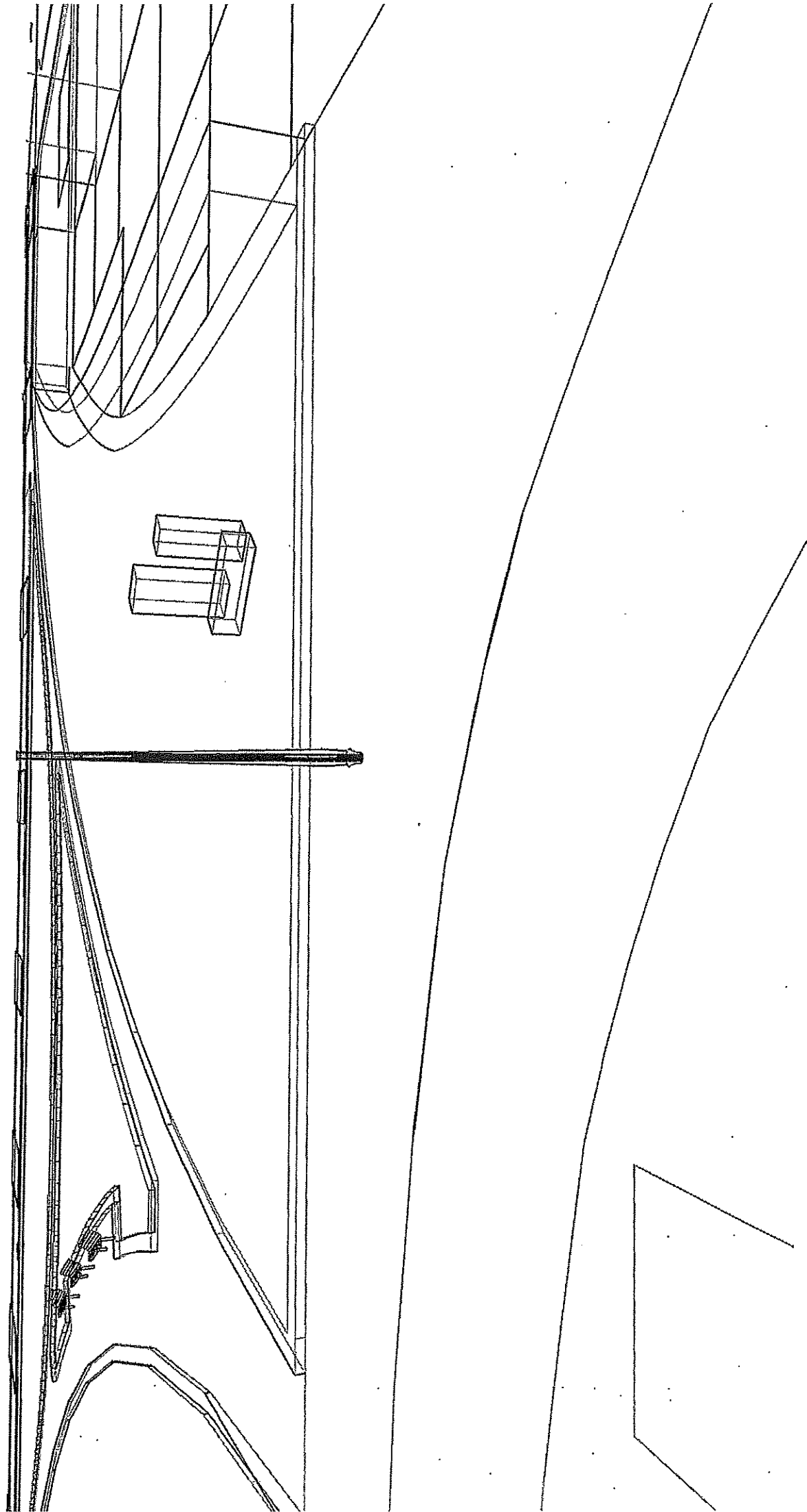
locatie 1: koeienweide
monumentale fontein

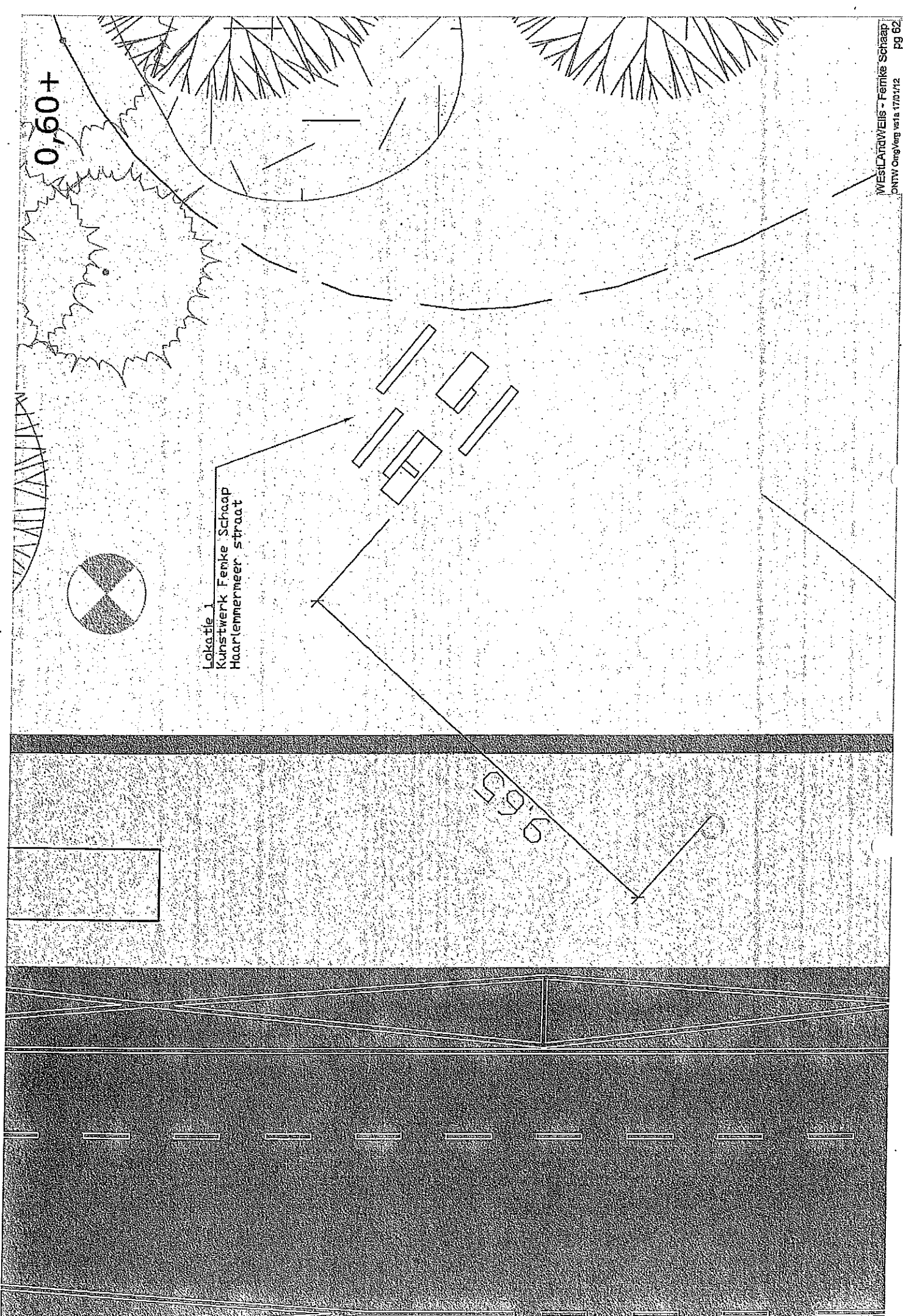
locatie 1: Haarlemmermeerstraat
stadsfontein

locatie 2: platanenbos
waterval stroomversnelling beek

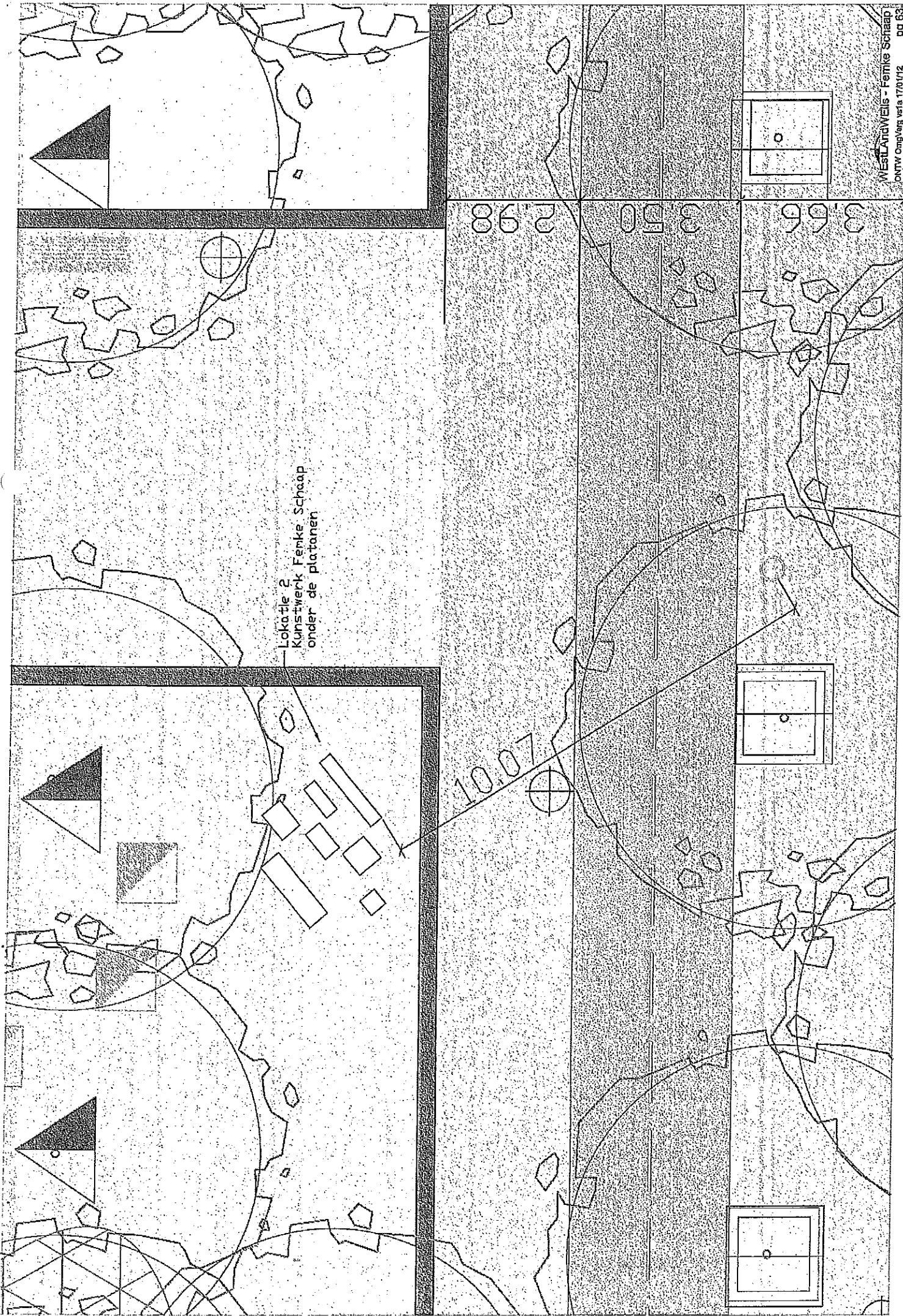
locatie 3: Legmeerstraat
geiserijes drinkfontein

Lokatie 1
Kunstwerk Fenke Schaap
Haarlemmermeer straat

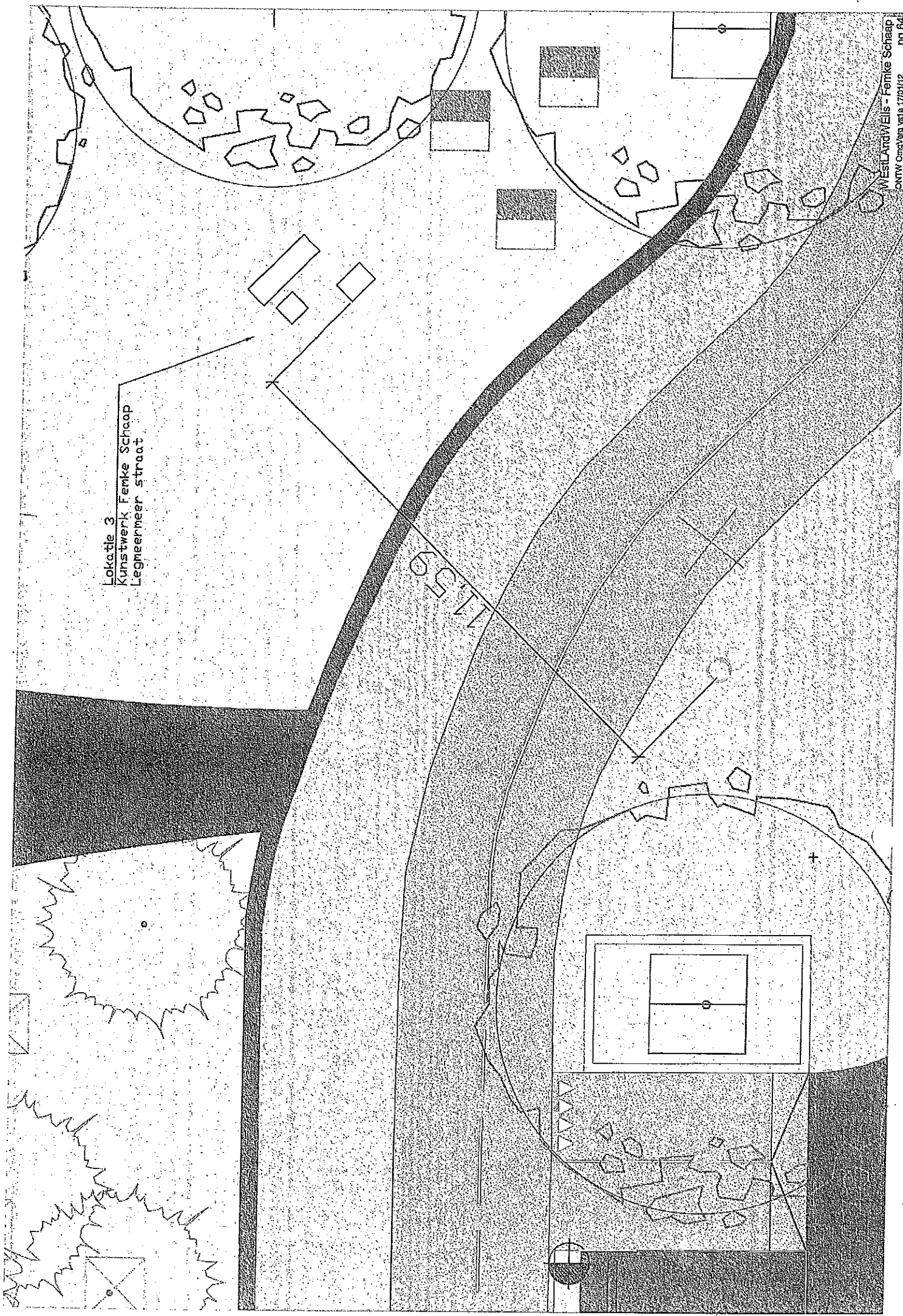
0,60+

0,63

Lokatie 2
Kunstwerk Fenke Schöap
onder de platanen

Lokatie 3
Kunstwerk Femke Schaap
Legmeermeer straat

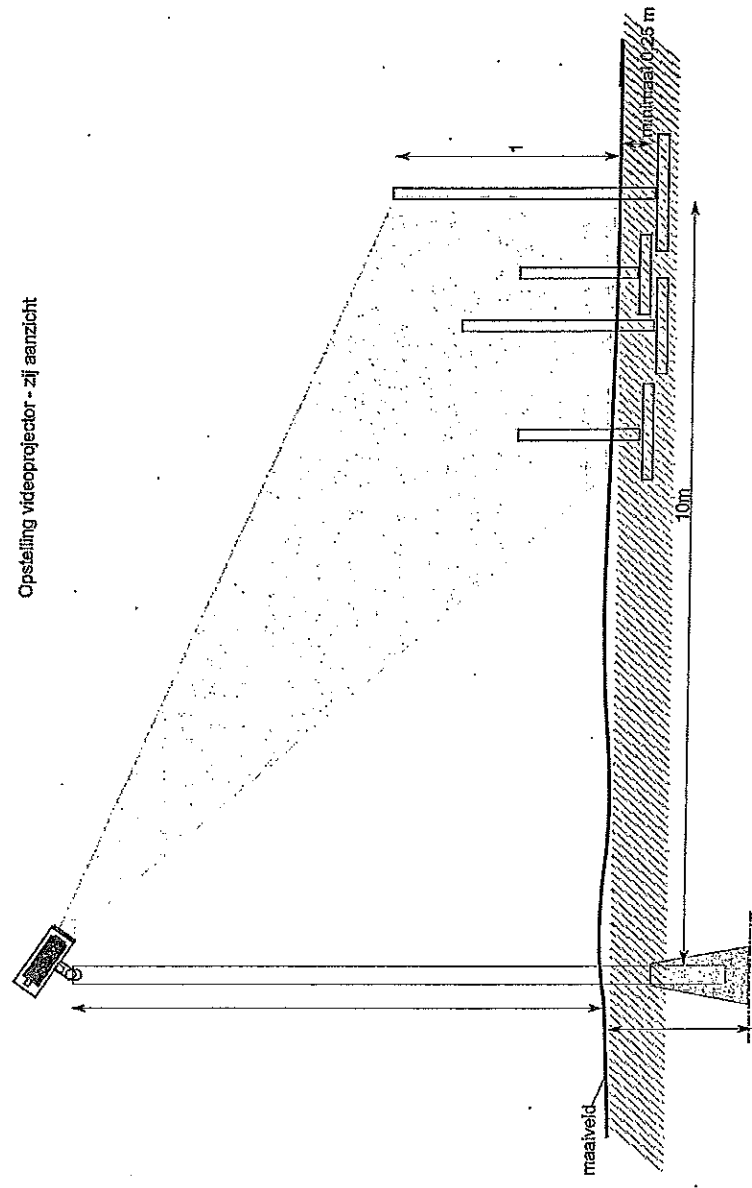
CONSTRUCTIE

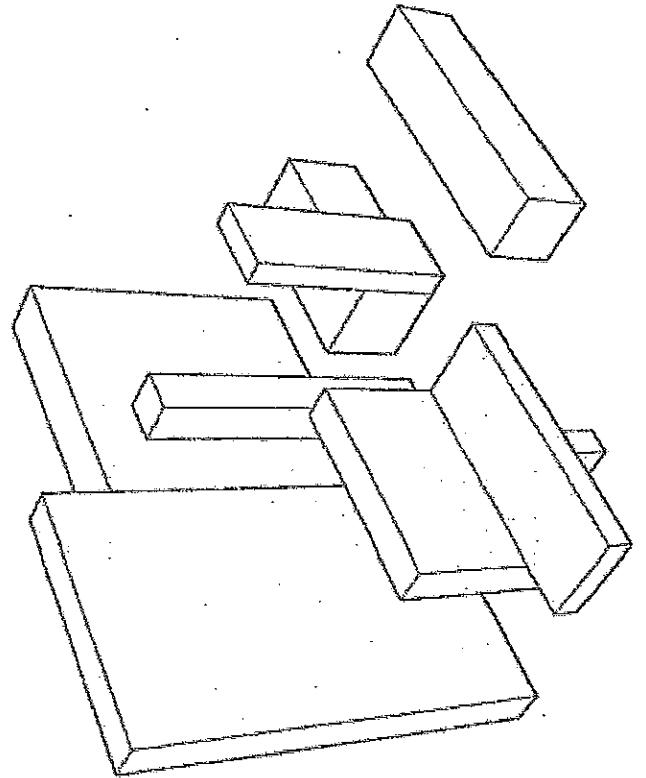
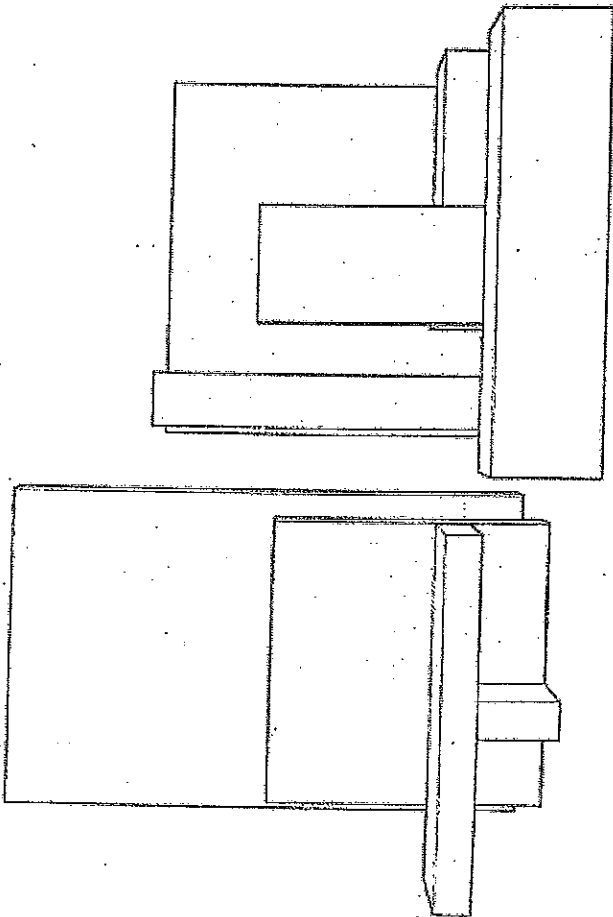
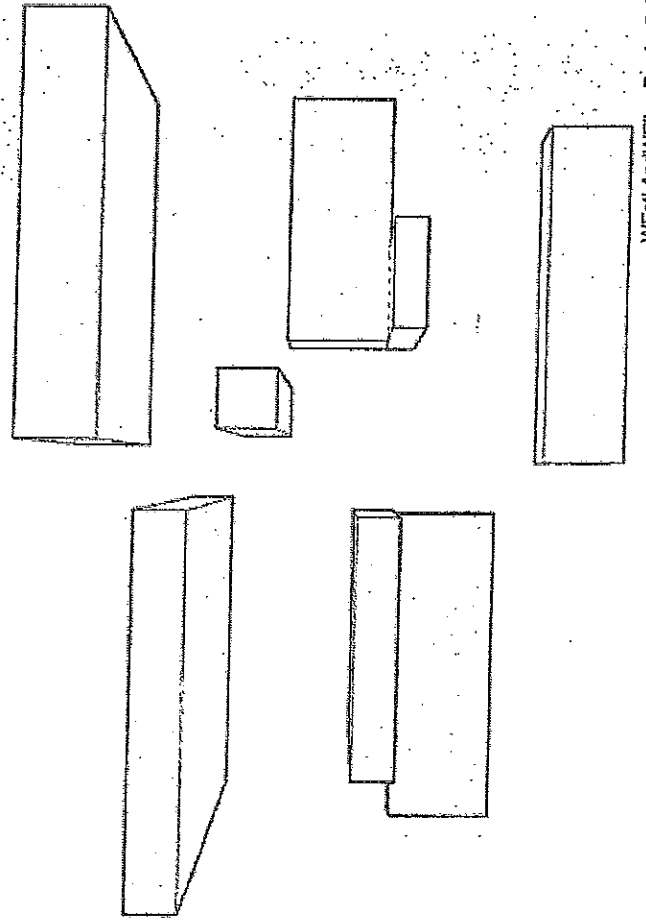
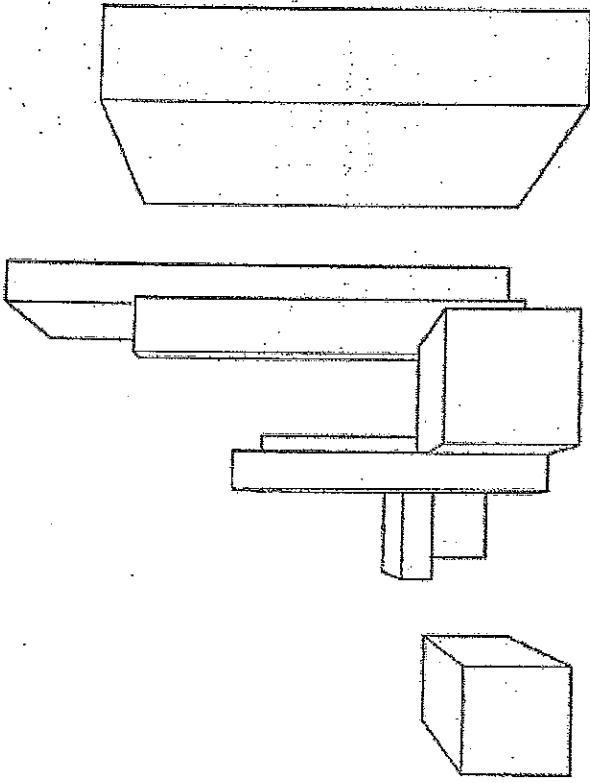
Wapening en funderingen van de volumes en de palen zijn berekend door de constructeur in overleg met de betonleveranciers. De volumes staan op een gegoten vloerplaat 60 cm onder het maaiveld. Middels gietankers aan elkaar gegoten. De vloerplaat ligt op een gestabiliseerd zandbed.

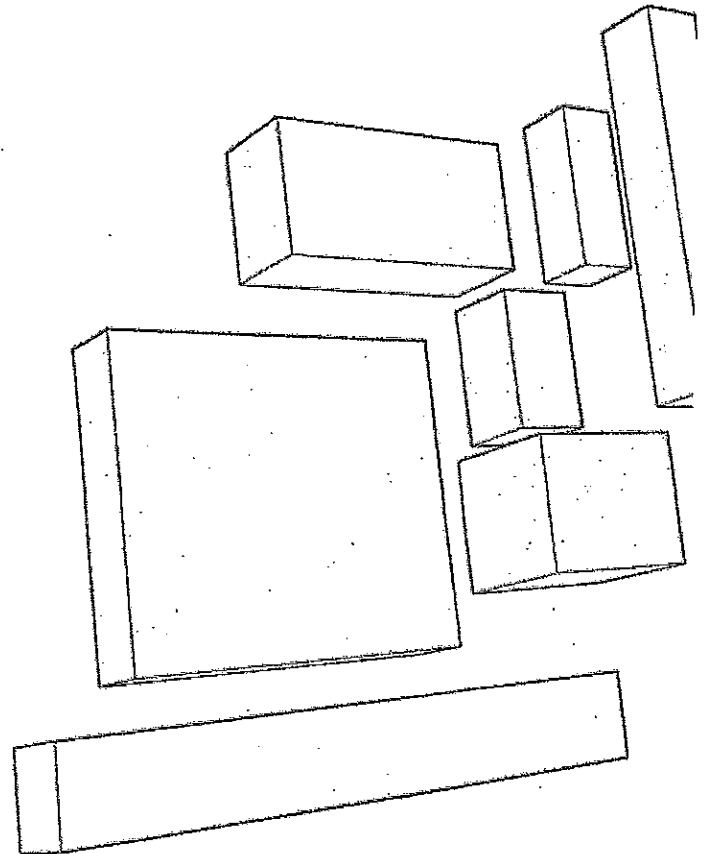
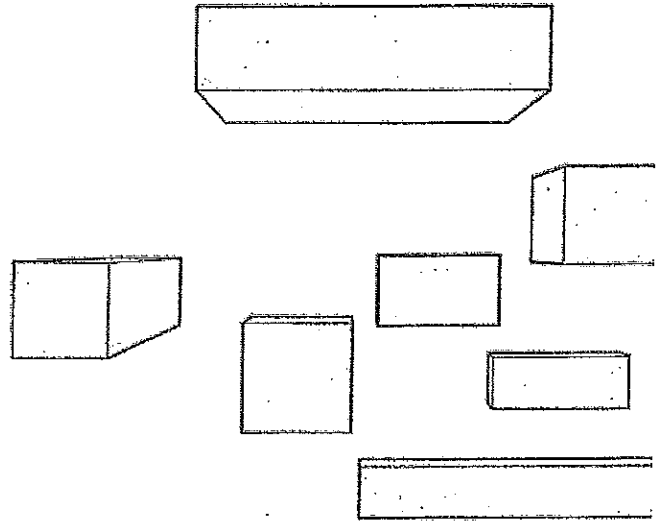
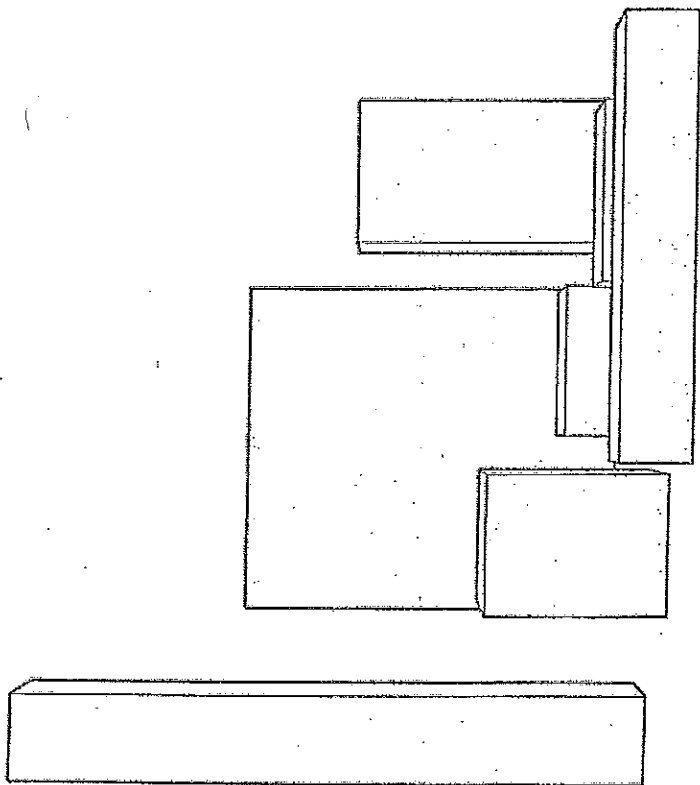
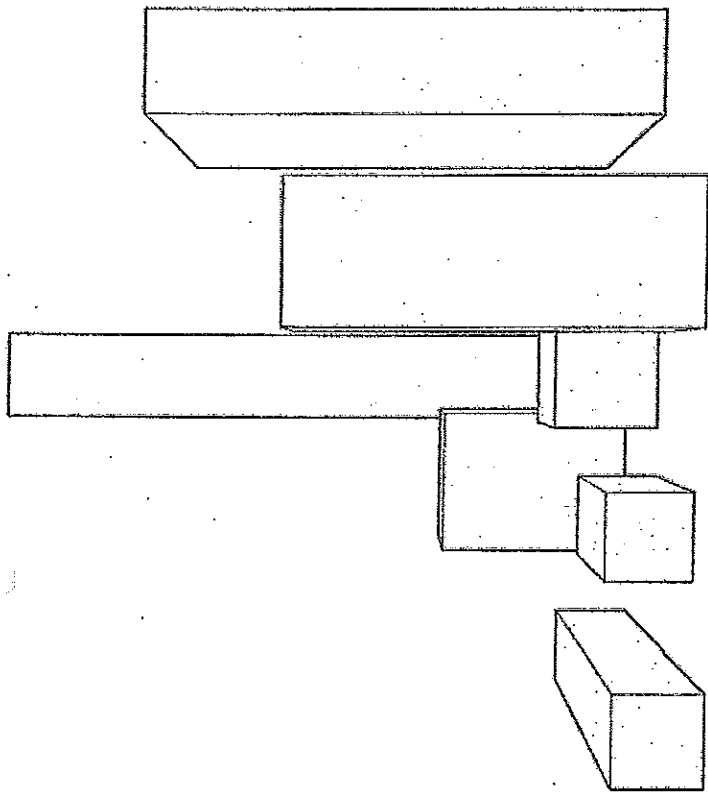
Horizontale vlakken worden iets aflopend uitgevoerd ivm waterafvoer.

Gedetailleerde constructietekeningen volgen zsm.

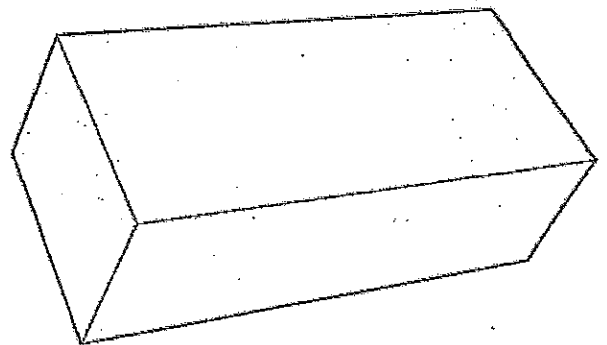
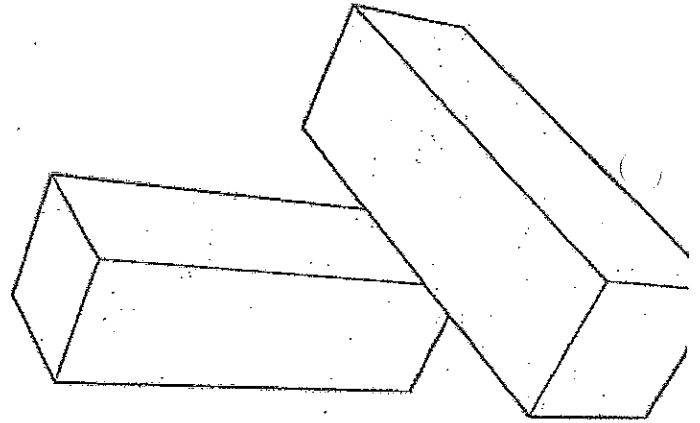
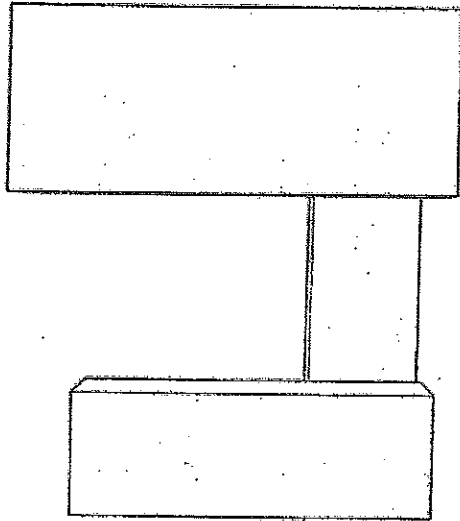
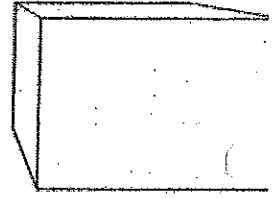
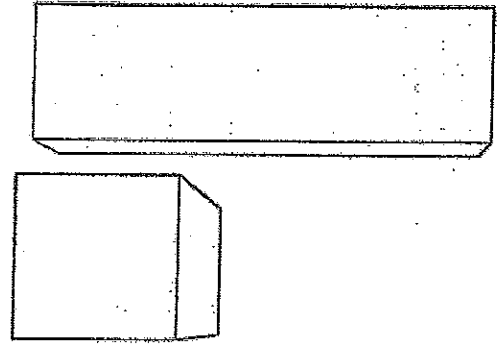
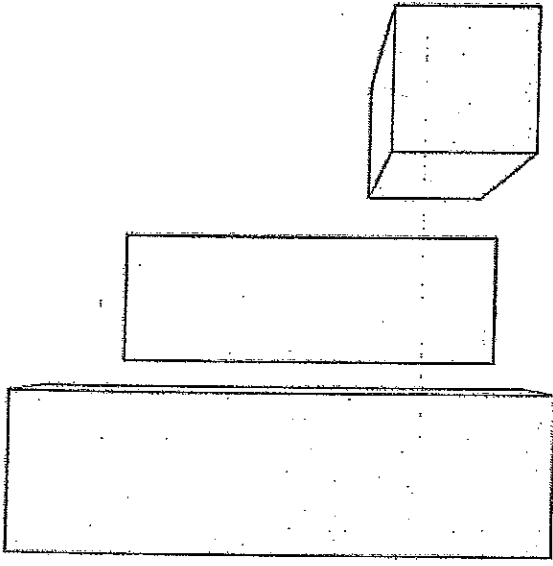
SCHEMATISCHE WEERGAVE:

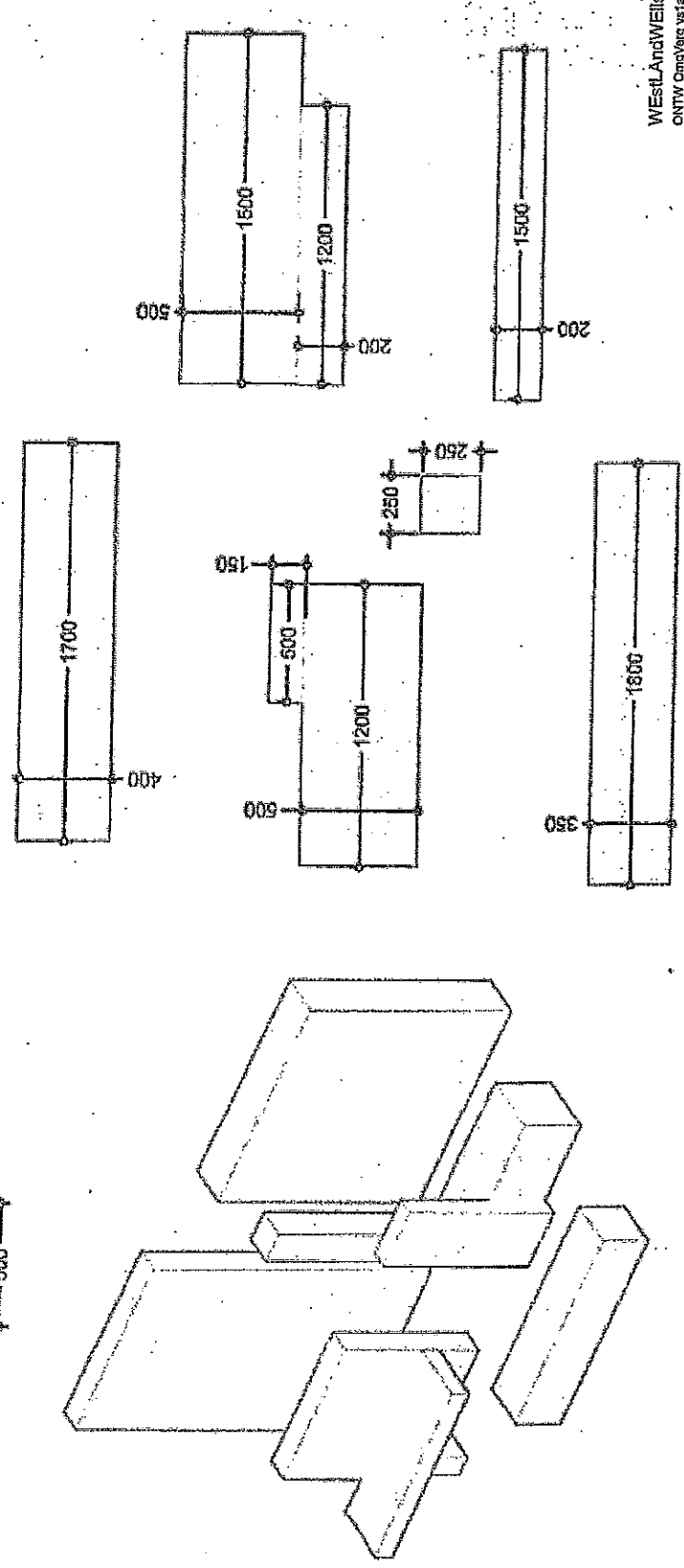
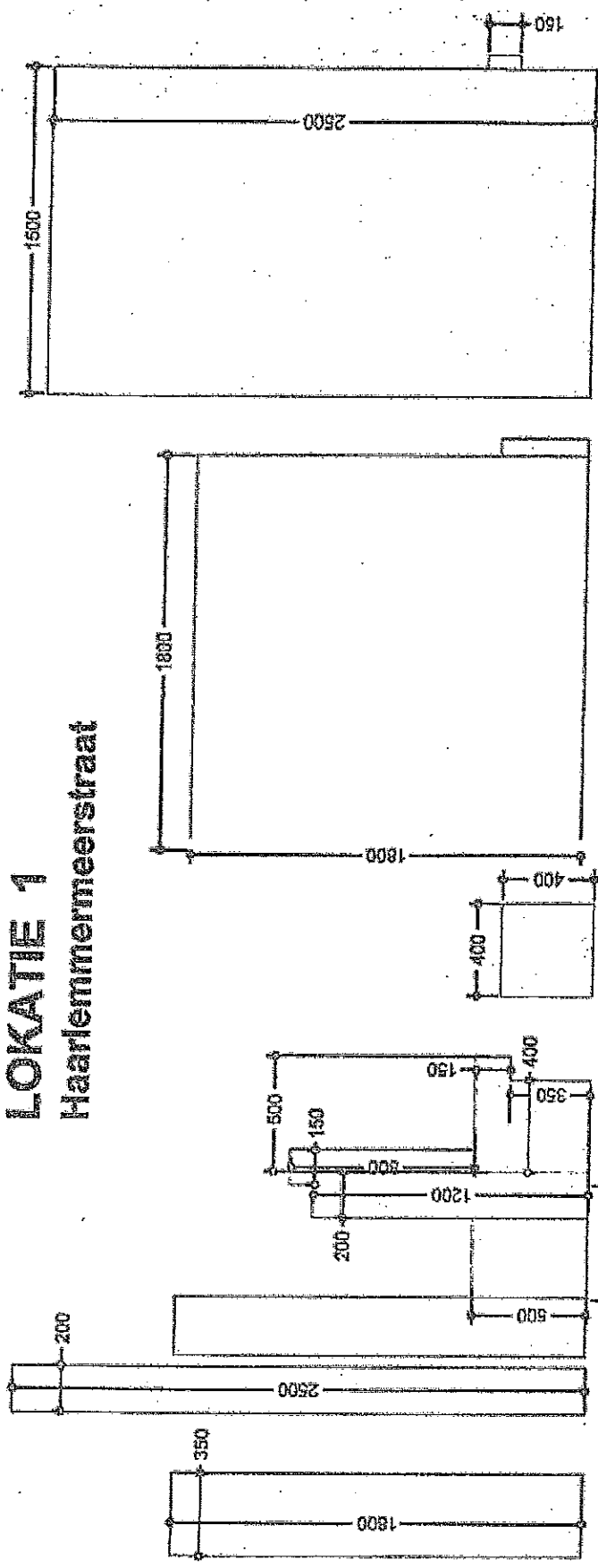

LOKATIE 3

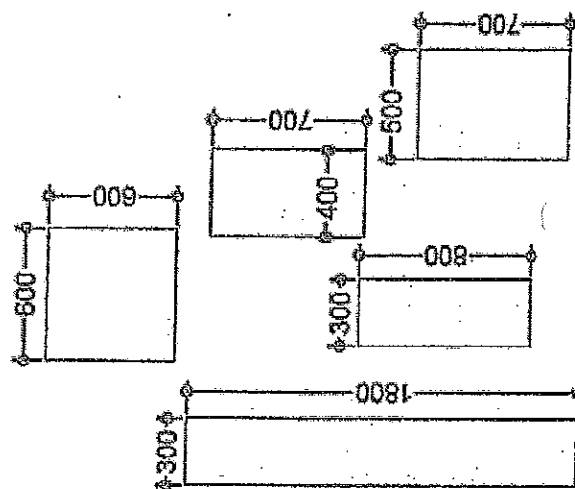
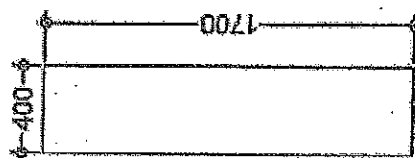
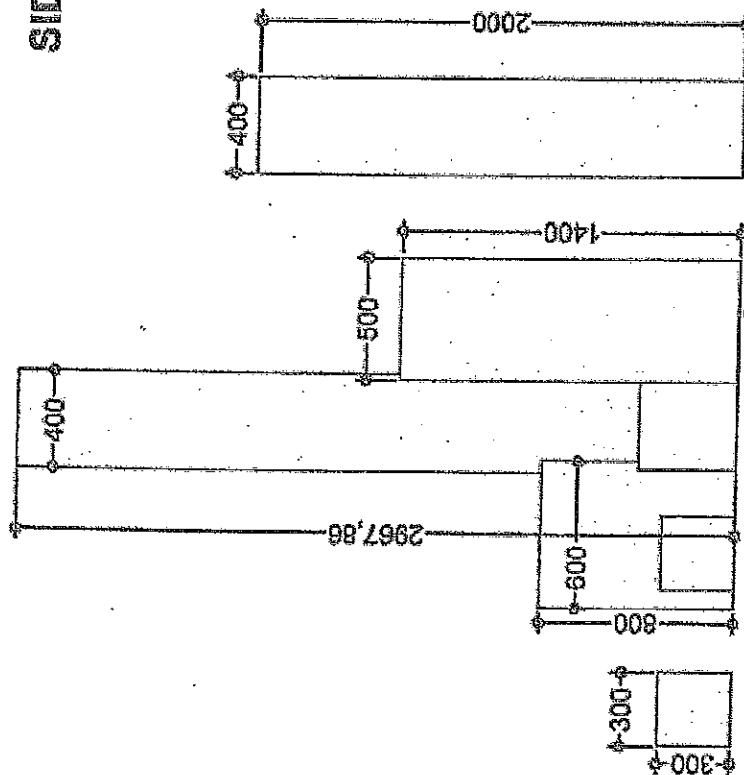

LOKATIE 1 **Haarlemmermeerstraat**

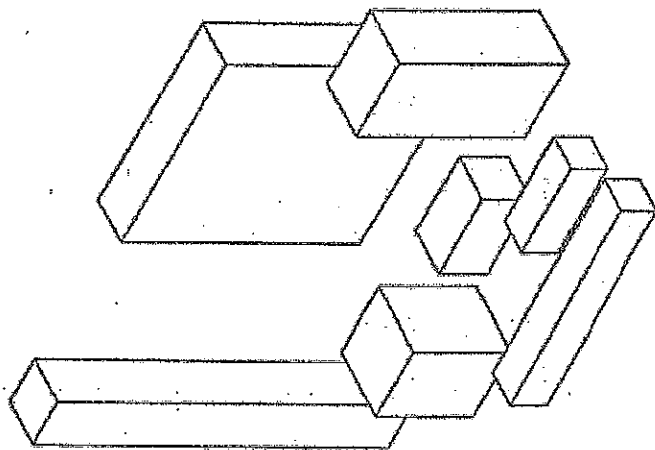
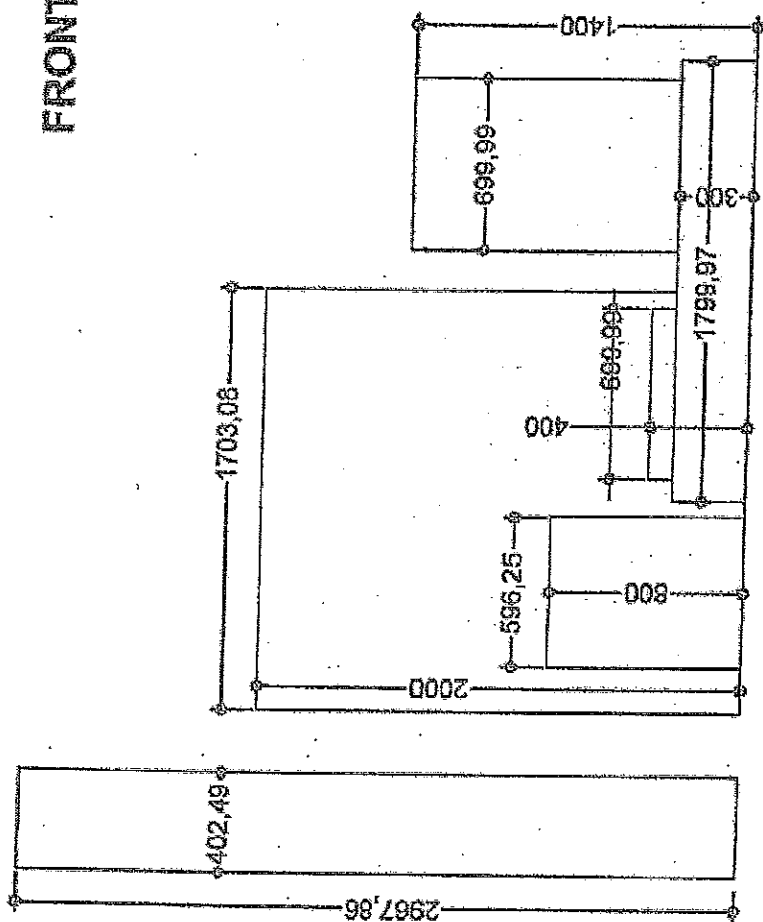

SIDE

TOP

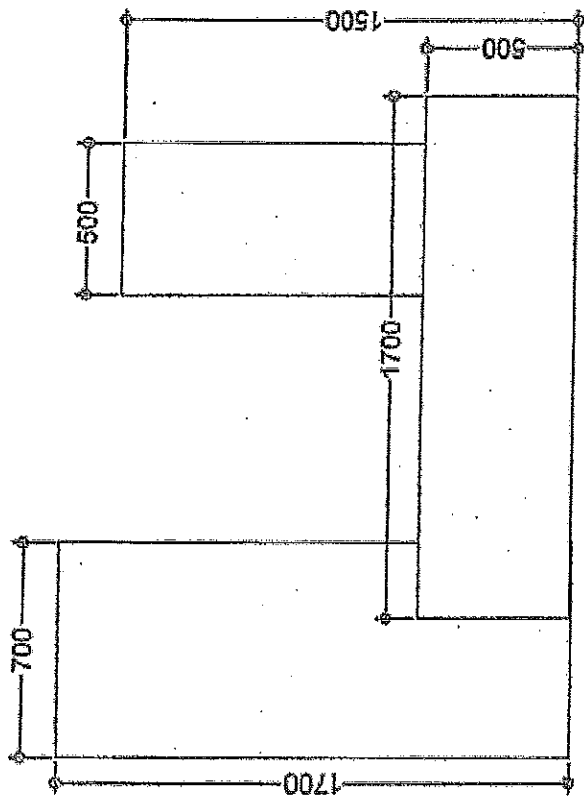
FRONT

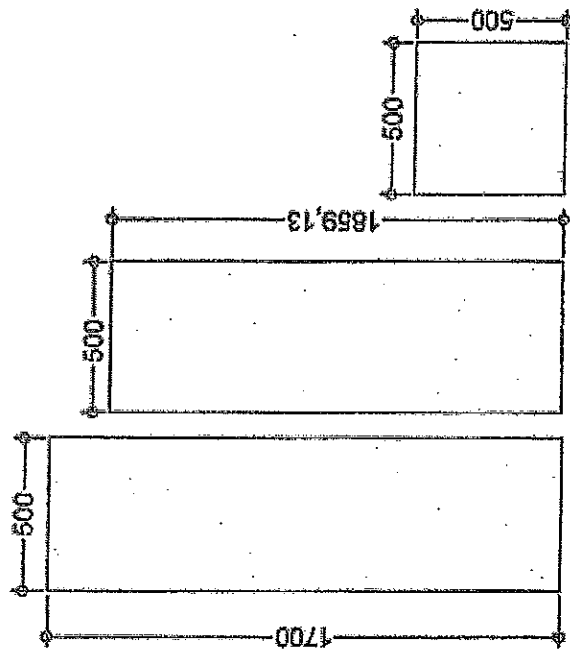
OKATIE 2

atanen

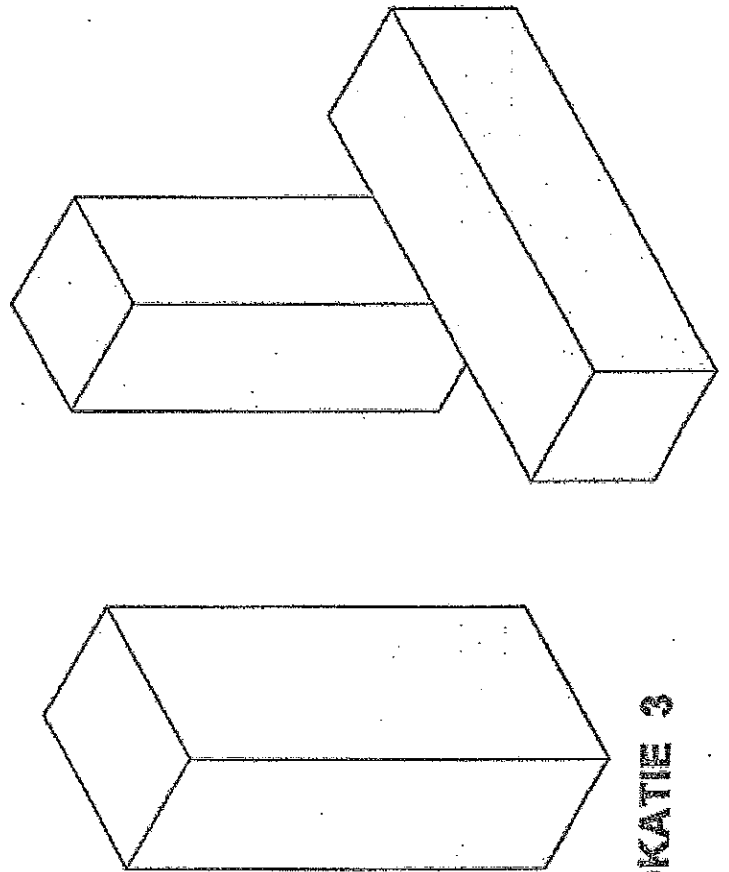
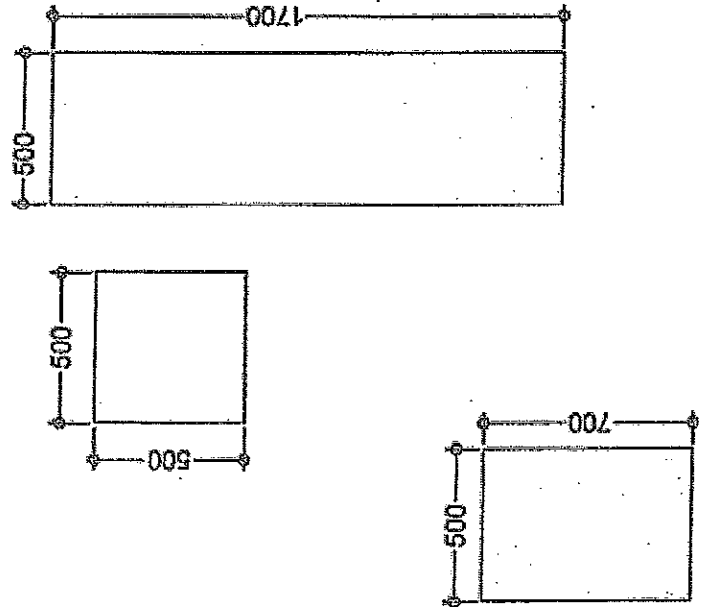
FRONT

SIDE

TOP

LOKATIE 3

INFORMATIE EN VIDEODOCUMENTATIE:

website WEstLAndWElls:

<http://www.femkeschaap.nl/TdB.htm>

videodocumentatie:
wachtwoord kijken:

www.vimeo.com/WEstLAndWElls
westlandwells

www.femkeschaap.nl
vimeo.com/femkeschaap